Begrunnelse for vedtak

132 kV ledning Skaidi–Smørfjord, ny Smørfjord transformatorstasjon og riving/spenningsnedgradering av 66 kV Smørfjord–Lakselv

Hammerfest og Porsanger kommuner, Finnmark

NVE
Norges vassdrags- og energidirektorat

Tiltakshaver	Area Nett AS
Referanse	202003417-89
Dato	16.10.2026

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

NVE
Norges vassdrags- og energidirektorat

Sammendrag

NVE gir Area Nett AS tillatelse til å bygge ny 132 kV kraftledning Skaidi–Smørfjord, utvide Smørfjord transformatorstasjon, og delvis rive, delvis spenningsnedgradere 66 kV ledning Smørfjord–Lakselv

Den nye 132 kV ledningen Skaidi–Smørfjord skal bygges over en 18 kilometer lang strekning mellom en kabelendemast øst for Skaidi transformatorstasjon i Hammerfest kommune, til Smørfjord transformatorstasjon i Porsanger kommune, i Finnmark (figur 1). Med unntak av en kort strekning ut fra Skaidi transformatorstasjon vil ledningen bygges parallelt med dagens 66 kV kraftledning mellom Skaidi og Smørfjord. Dagens ledning vil fortsatt stå.

Tillatelsen omfatter også nødvendig utvidelse av Smørfjord transformatorstasjon med 132 kV transformering. Det nye 132 kV-anlegget er planlagt som et innendørs GIS-anlegg (gassisolert), se figur 2. Nytt stasjonstilbygg vil ha et areal på om lag 425 m^2, og stasjonstomta må utvides med 7,8 dekar.

NVEs tillatelse innebærer samtidig en tillatelse til å delvis rive, delvis spenningsnedgradere Area Netts 66 kV ledning mellom Smørfjord og Lakselv i Porsanger kommune. Ledningen vil bli revet på en 27 kilometer lang strekning mellom Lakselv transformatorstasjon og Ikkaldas/Igeldas nord for Stabbursdalen. Resten av strekningen vil spenningsnedgraderes, og inngå som en del av selskapets 22 kV-nett.

Hva mener høringspartene om tiltaket?

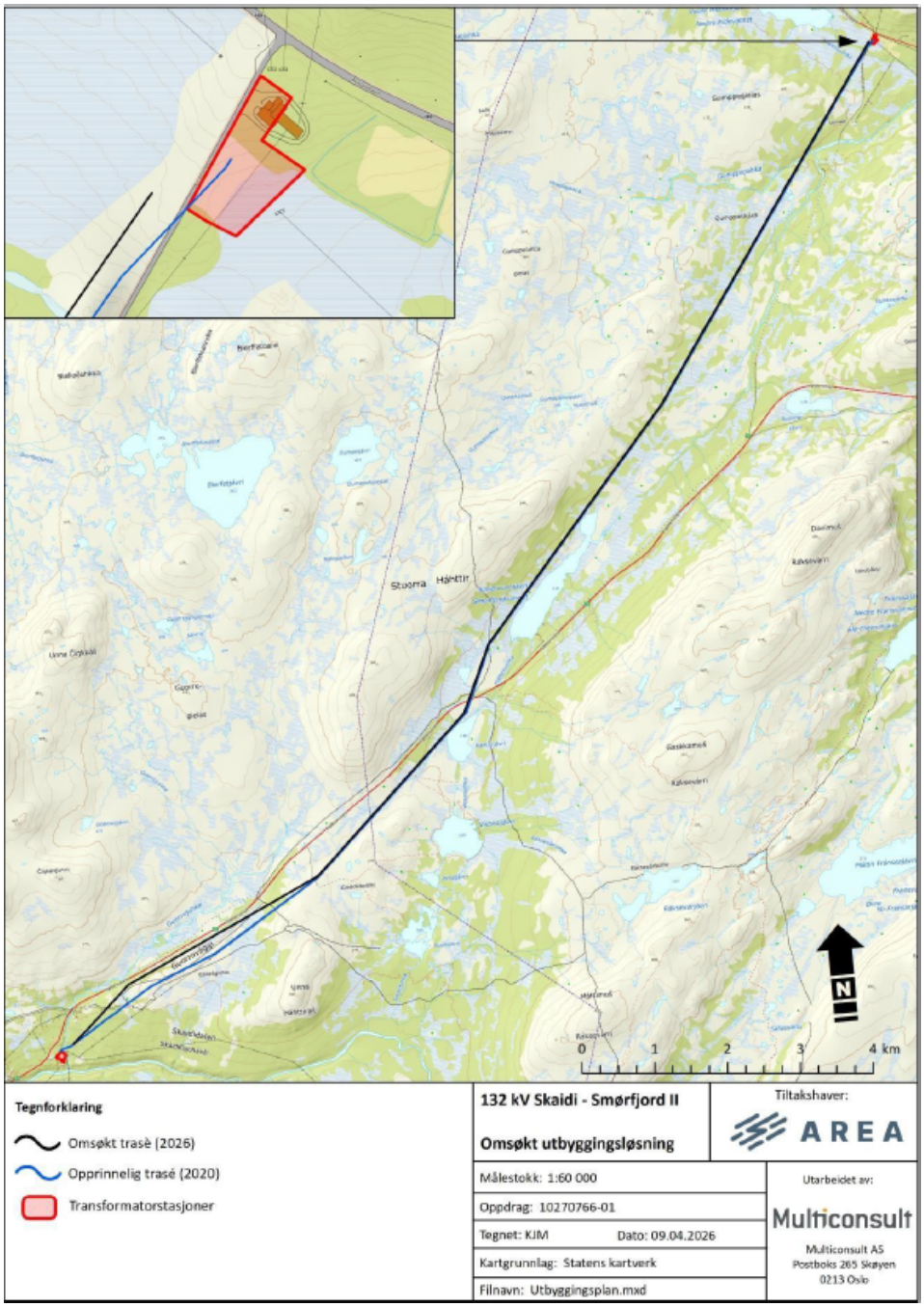
Mange høringsparter uttrykker generelt motstand til nye ledninger som de mener vil ødelegge natur. Eiere av både fritidsboliger og helårsboliger har pekt på ulemper som følge av at ledningen vil gå nært bebyggelsen i Skaidi. Statsforvalteren trekker fram hensynet til reindrifta, særlig flytteaktiviteten til distrikt 21 og (tidligere) distrikt 16. Sametinget og berørte reinbeitedistrikter tar også opp problematikken med den samlede belastningen på reindrifta som følge av eksisterende og planlagte inngrep, og har bedt om justeringer og tiltak for å redusere de negative virkningene. Hammerfest kommune tar opp tiltak og tilpasninger som vil kunne redusere negative konsekvenser av anleggsarbeidet for blant annet vegetasjon og fugl, og ber NVE om å vurdere tiltak for å kamuflere ledningen.

Hvorfor gir NVE tillatelse?

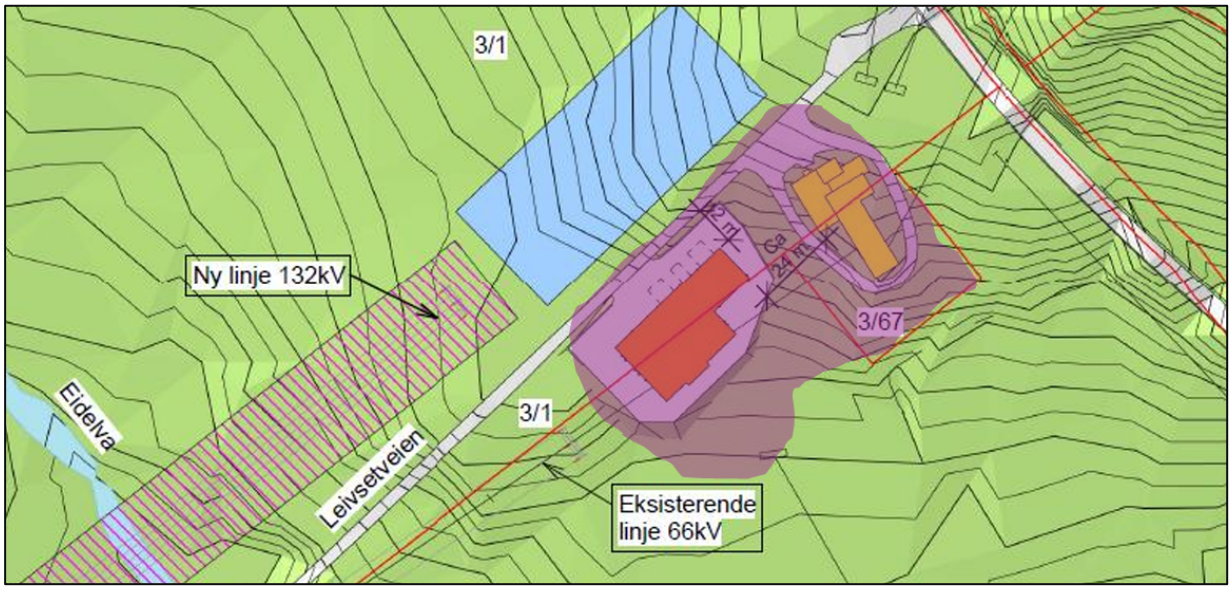
Tiltaket frigir plass for å bygge Statnetts 420 kV ledning Skaidi–Lebesby på strekningen mellom Ikkaldas/Igeldas og Lakselv. Statnett fikk konsesjon for denne ledningen i 2025, med en forutsetning om at traseen til 66 kV-ledningen mellom Ikkaldas og Lakselv ville bli tilgjengelig. Statnett planlegger nå bygging på denne strekningen og det er viktig at traseen frigjøres. Løsningen med ny 132 kV ledning mellom Skaidi og Smørfjord transformatorstasjoner er i tillegg en robust løsning som opprettholder forsyningssikkerheten til Smørfjord og øker kapasiteten i nettet.

Å fjerne 66 kV-ledningen gjennom Stabbursdalen var også en viktig forutsetning i konsesjonen for Skaidi–Lebesby, for å redusere kollisjonsfare for den prioriterte fuglearten dverggås. Om sommeren flyr dverggås daglig gjennom Stabbursdalen, på vei mellom hekkeområdene på Finnmarksvidda og beiteområdet på Valdakmyra ved Porsangerfjorden. På denne strekningen krysser dverggåsa flere eksisterende kraftledninger, og traseen til den konsesjonsgitte 420 kV-ledningen som krysser Stabbursdalen i nord-sørlig retning.

Ulempene ved den nye 132 kV ledningen mellom Skaidi og Smørfjord og utvidelse av Smørfjord transformatorstasjon er i første rekke knyttet til reindrift, naturmangfold og i noen grad til landskap, friluftsliv og fritidsboliger/sommerboliger.

Figur 1: Oversikt over traseen for ny 132 kV kraftledning Skaidi–Smørfjord (svart strek). Rød figur viser omtrentlig utvidelse av Smørfjord transformatorstasjon. Kilde: søknaden.

Figur 2: Eksisterende (gul) og ny (oransje) bygning ved Smørfjord transformatorstasjon. Stasjonsområdet vist med lilla, gjennomsiktig markering. Kilde. Area Nett.

NVE
Norges vassdrags- og energidirektorat

Innhold

1 Søknaden ____ 7

1.1 Tiltaket det søkes om ____ 7

1.2 Utforming av tiltaket ____ 10

1.3 Ekspropriasjon ____ 17

NVEs saksbehandling ____ 18

1.4 Høring av konsesjonssøknad og konsekvensutredning ____ 18

1.5 Innkomne merknader ____ 19

1.6 Innsigelse ____ 20

1.7 Konsultasjoner ____ 20

2 Kunnskapsgrunnlaget ____ 22

2.1 Om kunnskapsgrunnlaget ____ 22

2.2 Reindrift ____ 22

2.3 Naturmangfold ____ 23

2.4 Klimagassutslipp ____ 24

2.5 Kulturminner og kulturmiljø ____ 24

2.6 NVEs konklusjon av om kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig ____ 25

3 NVEs vurdering av søknaden etter energiloven ____ 26

3.1 Behov for tiltak ____ 26

3.2 Teknisk-økonomisk vurdering ____ 27

3.3 Virkninger for naturmangfold ____ 28

3.4 Reindrift ____ 37

3.5 Landskap og visuelle virkninger ____ 52

3.6 Virkninger for vassdrag ____ 60

3.7 Klimagassutslipp ____ 61

3.8 Andre virkninger ____ 62

3.9 Anleggsveier og anleggsområder ____ 63

3.10 Riving og nedgradering av 66 kV Lakselv–Smørfjord ____ 65

4 NVEs konklusjon og vedtak om søknad etter energiloven ____ 69

4.1 Oppsummering av virkninger av anleggene ____ 69

4.2 Anleggets utforming og avbøtende tiltak ____ 70

4.3 NVEs vedtak ____ 73

A Vedlegg – Oversikt over lovverk og behandlingsprosess _____0

A.1 Energiloven _____0

A.2 Samordning med annet lovverk _____0

1 Søknaden

1.1 Tiltaket det søkes om

1.1.1 Overordnet beskrivelse

Som del av søknaden for ny 420 kV ledning Skaidi–Lebesby, søkte Statnett 22. desember 2020 om tillatelse til en 18 kilometer lang 132 kV kraftledning fra Skaidi transformatorstasjon til Smørfjord transformatorstasjon. Statnett søkte på vegne av Repvåg Nett, nå Area Nett AS (heretter omtalt som Area Nett eller «søker»). Tiltaket ligger i det som i dag er Hammerfest og Porsanger kommune i Finnmark.

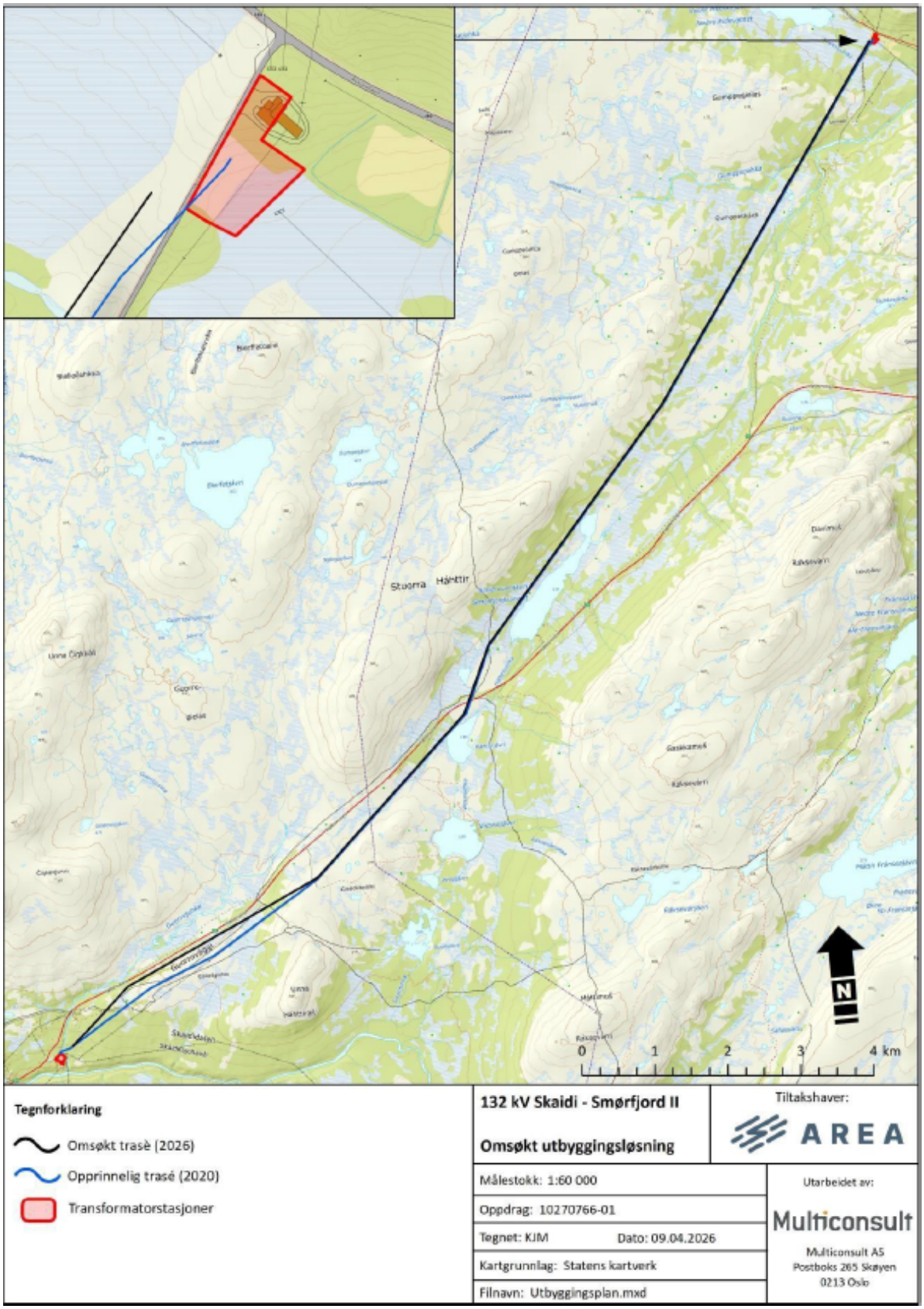
Ledningen betegnes i søknaden som Skaidi–Smørfjord 2, men omtales i dette vedtaket med nummerering kun der det er nødvendig for å skille mellom denne og planene for 132 kV Skaidi–Smørfjord I–Honningsvåg.

Area Nett sendte 20. mars 2026 en tilleggssøknad som blant annet innebærer å justere traseen ved Skaidi, i tillegg til å endre mastetypen fra tre- til kompositttmaster. Søknaden inneholdt også tilleggsinformasjon blant annet for tema naturmangfold.

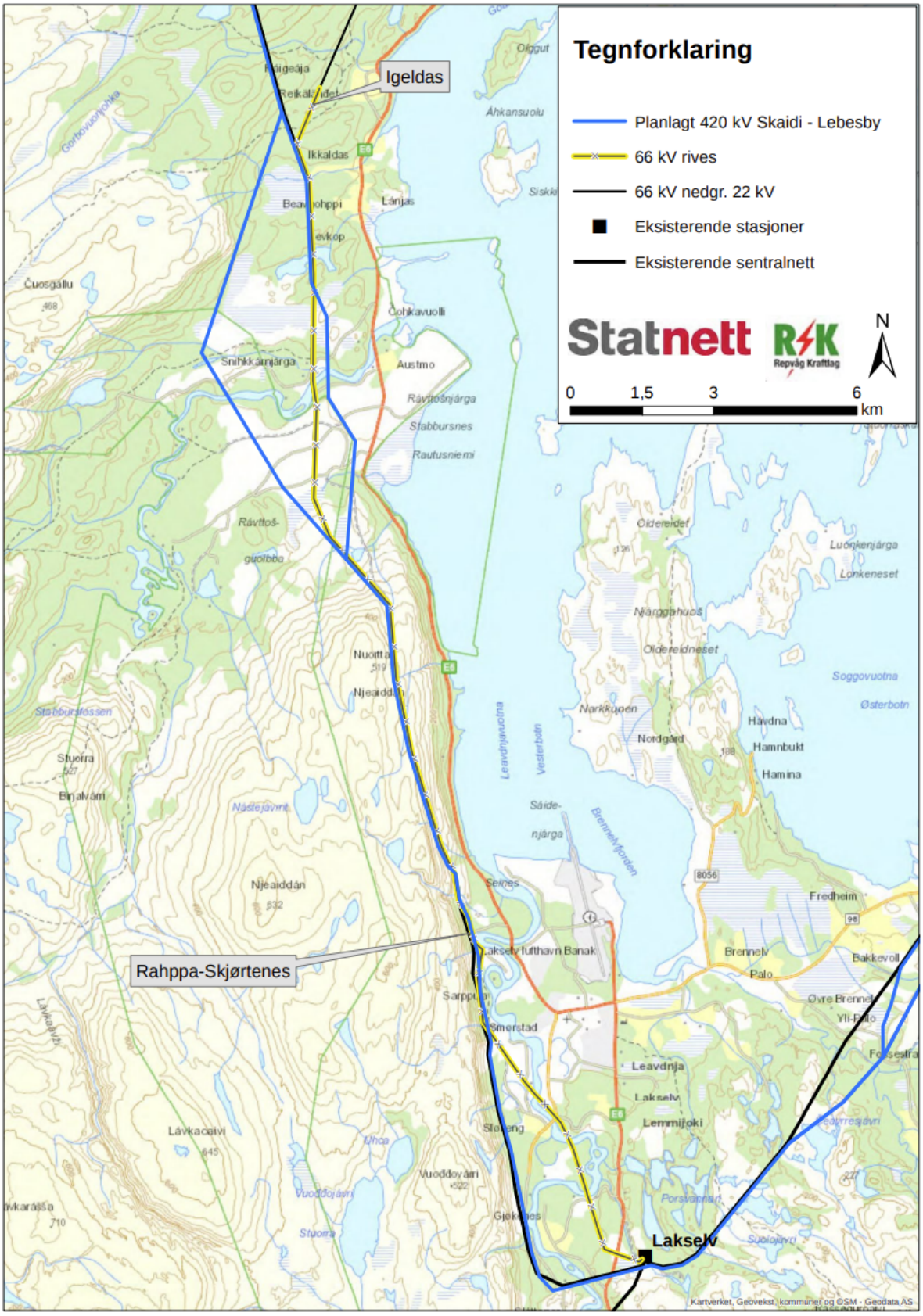
Med unntak av en kort strekning ut fra Skaidi transformatorstasjon vil ledningen bygges parallelt med dagens 66 kV kraftledning mellom Skaidi og Smørfjord, se figur 3 og nærmere omtale i kapittel 1.2.1.

Area Nett søker også om å utvide Smørfjord transformatorstasjon med 132 kV transformering.

Area Nett eier og drifter i dag en 66 kV ledning mellom Smørfjord og Lakselv transformatorstasjoner i Porsanger. Søknaden innebærer at deler av ledningen rives. Hensikten er å gi plass til Statnetts nye 420 kV kraftledning Skaidi–Lebesby, som Energidepartementet ga konsesjon til 15.08.2025 (Kgl. res. 21/647). Den delen av 66 kV-ledningen som ikke rives, skal kobles på Area Nett sitt 22 kV-nett i området. Se nærmere omtale av dette i kapittel 1.2.4. Denne 22 kV-forbindelsen vil inngå i Area Nett sin områdekonsesjon. NVE legger til grunn at også selve tilkoblingen omfattes av de plikter og rettigheter Area Nett har gjennom områdekonsesjonen, og behandler ikke den videre her.

Figur 3: planlagt ny trasé (markert i svart) for 132 kV kraftledning fra Skaidi (nederst til venstre) til Smørfjord (øverst til høyre). Opprinnelig omsøkt trasé ut fra Skaidi stasjon er vist med blå strek. Kilde: søknaden.

Figur 4: Kartutsnitt med oversikt over del-strekningen fra Ikkaldas/Igeldas til Lakselv (markert i gult) som skal rives på Area Nett sin 66 kV kraftledning mellom Smørfjord og Lakselv. Kilde: søknaden.

1.1.2 Begrunnelse for søknaden

Det utløsende behovet for tiltakene er ifølge søknaden å frigjøre plass til 420 kV-ledningen mellom deler av strekningen mellom Skaidi og Lebesby, som omtalt. For å opprettholde tosidig forsyning til Smørfjord må 66 kV-forbindelsen mellom Lakselv og Smørfjord erstattes, og dette planlegges med ledning fra Skaidi transformatorstasjon.

Ifølge Area Nett er det også behov for å reinvestere i regionalnettet rundt Smørfjord transformatorstasjon, uavhengig av om 420 kV Skaidi–Lebesby bygges i den planlagte traseen eller ikke. Videre forventer Area Nett forbruksvekst under Smørfjord transformatorstasjon, som vil kreve økt kapasitet i nettet.

1.1.3 Forholdet til meldt 132 kV Skaidi–Smørfjord 1–Honningsvåg

NVE fastsatte 25. juni 2025 et utredningsprogram for ny 132 kV-ledning Skaidi–Smørfjord 1–Honningsvåg (NVE-ref. 202510040-30), meldt av Area Nett og Fortum Nordkraft Vind i 2024. Planene for denne ledningen er begrunnet med å potensielt kunne knytte til vindkraftproduksjon fra Reinelva og/eller Skarvberget vindkraftverk (meldt av Fortum Nordkraft Vind DA hhv. i Nordkapp og Porsanger kommune).

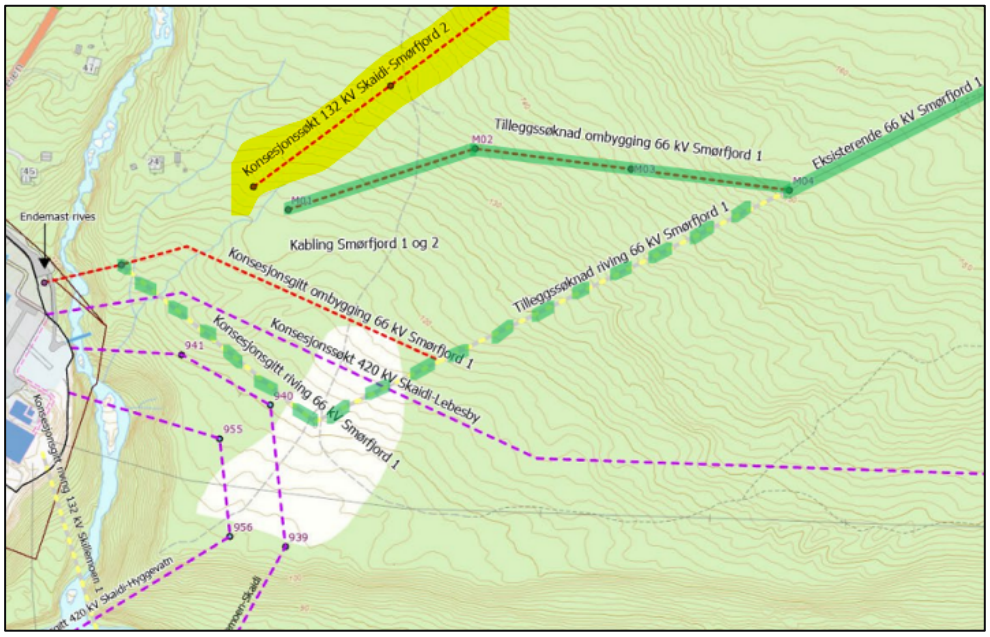
Ifølge meldingen vil behovet for 132 kV Skaidi–Smørfjord–Honningsvåg utløses dersom begge vindkraftverkene får konsesjon og skal bygges. Dersom ingen eller kun ett av kraftverkene blir bygget, vil det ifølge meldingen ikke være behov for Skaidi–Smørfjord 1–Honningsvåg på nåværende tidspunkt.

Kraftledningen som behandles i dette vedtaket, 132 kV Skaidi–Smørfjord 2, er ikke begrunnet med ny vindkraftproduksjon, og behandles uavhengig av Skaidi–Smørfjord 1–Honningsvåg. Når NVE ev. mottar en konsesjonssøknad for 132 kV Skaidi–Smørfjord 1–Honningsvåg, vil vi vurdere virkningen av denne også i lys av virkningene av 132 kV Skaidi–Smørfjord 2.

1.2 Utforming av tiltaket

1.2.1 Trasé for 132 kV-ledningen

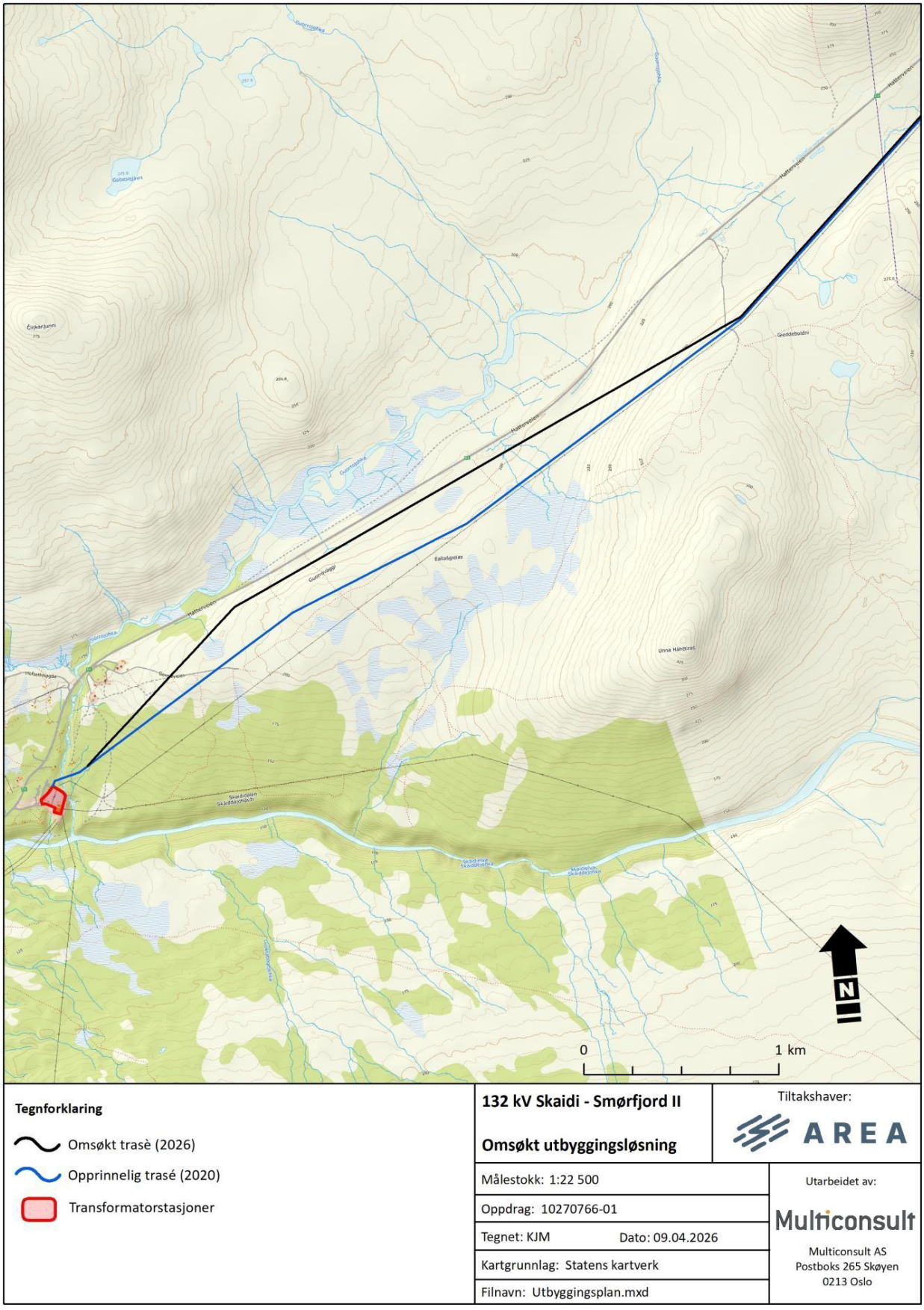
Area Netts luftledning er omsøkt fra en kabelendemast øst for elva Guorrojohka ved Skaidi transformatorstasjon. Area Nett vil eie kabelendemasten, som Statnett SF har og fortsatt vil ha konsesjon for. Her vil den kobles til Statnetts 132 kV jordkabel og kabelbro over elva og inn til Skaidi stasjon. Figur 5 viser startpunkt og første del av luftledningstraseen.

Figur 5: Stiplet rød linje med gul markering viser første del av omsøkt 132 kV ledning fra Skaidi transformatorstasjon. Kartet viser ellers andre eksisterende ledninger samt konsesjonsgitte endringer i området som ikke behandles i dette vedtaket.

Ledningen vil skrå nord-østover mot E6 og gå inntil ca. 400 meter lenger nord enn dagens 66 kV-ledning, se figur 3. Den vil følge mer eller mindre parallelt med E6 inntil den igjen vinkler mot nord-øst og møter eksisterende 66 kV-ledning ved Gieddeboldni. Derfra parallellføres de videre til Smørfjord transformatorstasjon.

Opprinnelig søkte Area Nett om en trasé som lå noe nærmere dagens 66 kV ledning ved Skaidi, men etter innspill fra reindrifta (reinbeitedistrikt 21) er traseen justert nærmere E6. Dette er blant annet for å komme lenger unna et gjerdeanlegg som distriktet benytter til merking og uttak/skilling av dyr i forbindelse med slakting, og for å samle inngrep i området.

Figur 6: Trasé like øst for Skaidi. Ny omsøkt 132 kV ledning i svart, opprinnelig omsøkt trasé i blått. Kilde: søknaden.

1.2.2 Teknisk utforming av ny 132 kV-ledning

Den nye ledningen er planlagt med brune eller grå kompositttstolper med galvaniserte ståltraverser. Endemastene er planlagt bygget med stålrør. Mastene vil bli 16–20 meter høye, som er noe høyere enn dagens 66 kV-master på strekningen, og av omtrent samme størrelse som Statnett sine 132 kV kraftledninger.

Figur 7: Illustrasjonsbilder av mastetype som vil bli brukt på ny 132 kV kraftledning Skaidi–Smørfjord. Kilde: søknaden.

Ledningen planlegges med gjennomgående jordline. Inn mot Smørfjord transformatorstasjon vil topplinen også fungere som innføringsvern, det vil si vern mot overspenninger i forbindelse med lynnedslag.

Navn på forbindelsen	Skaidi – Smørfjord 2
Driftsspenning	132 kV
Isolasjonsnivå (Nominell spenning)	145 kV
Lengde	Ca. 18,2 km.
Mastetype	Master med stolper i kompositt og traverser i stål (figur 3-3). Farge på kompositttstolper blir enten brun eller grå. Kabelendemaster i stål (figur 3-4).
Faseavstand	5,0 meter
Normal mastehøyde	Ca. 17 til 22 meter til travers.
Normal spennlengde	I snitt 150-250 meter.
Rydde- og byggeforbudsbelte	Ca. 30 meter. Det tas forbehold om at ryddebeltet i enkelte områder må utvides for å sikre mot trepåfall. Eksempelvis der ledningen går i skrått terreng.
Isolatorer	Isolatorkjeder i enten glass eller kompositt. Avklares ifm. detaljprosjekteringen.
Linetype	Minimum tilsvarende 3 x FeAL 240-26/7 (simplex).
Termisk grenselast	Kortvarig termiske grenselast ved utetemperatur på 20º C og 80º C linetemperatur er 1004 A.
Toppliner	Toppliner som innføringsvern ca. 1 km ut fra Skaidi og Smørfjord TS

Figur 8: Tekniske data for ny 132 kV kraftledning Skaidi–Smørfjord. Kilde: Søknaden.

1.2.3 Smørfjord transformatorstasjon

Smørfjord transformatorstasjon ligger i Russelvdalen ved fv. 889 som går fra Smørfjord i Porsanger kommune over til Kokelv i Hammerfest kommune. Dagens avkjøring til stasjonen er fra Leivsetveien.

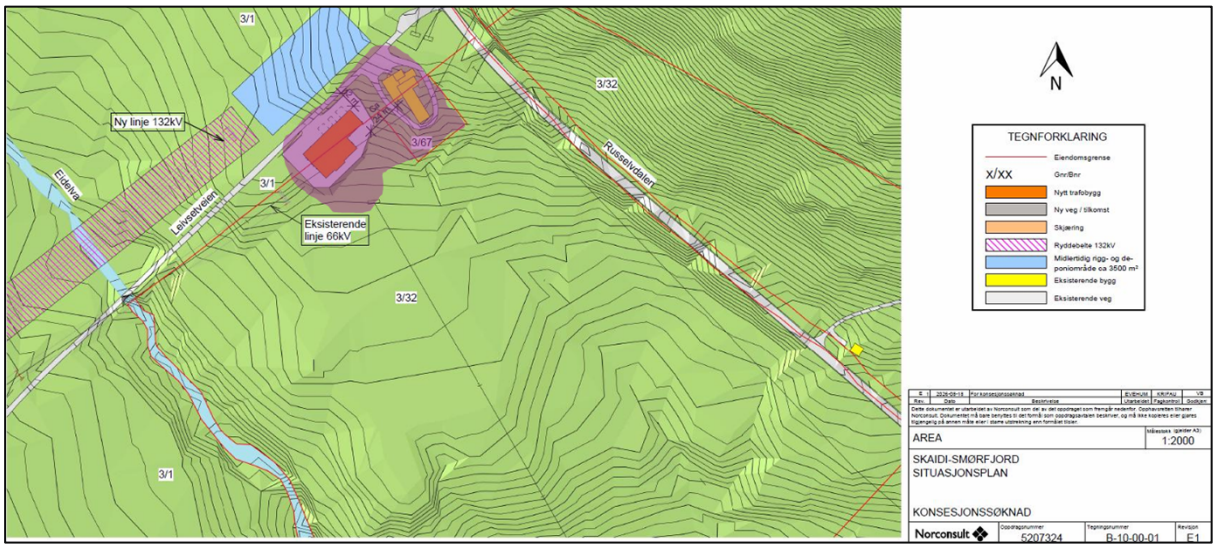
Dagens stasjon har ikke transformering til 132 kV, og det er derfor søkt om å utvide stasjonen med et bygg på sørvestsiden, se figur 8. Det nye bygget vil være på ca. 425 m^2. Figur 9 viser fasadetegninger av det nye bygget.

Det nye 132 kV-anlegget er planlagt som et innendørs GIS-anlegg (gassisolert). Area Nett skriver at dette er for å redusere påvirkning fra saltforurensning, og for å redusere arealet som kreves for å bygge ny 132 kV transformering.

Area Nett søker også om å utvide stasjonstomta i Smørfjord med 7,8 daa. Det samlede arealbeslaget for Smørfjord transformatorstasjon blir totalt 9,5 daa.

En kabelendemast for den nye 132 kV-kraftledningen vil plasseres innenfor den utvidede stasjonstomten.

Det er planlagt at det nye bygget skal ha mulighet for utvidelse mot øst, for å kunne øke antall avganger for GIS-anlegget. Det er også satt av plass til et reservefelt.

Figur 8: Plan for utvidelse av Smørfjord transformatorstasjon. Lilla, gjennomsiktig markering viser stasjonsområdet etter utvidelsen. Kilde: søknaden.

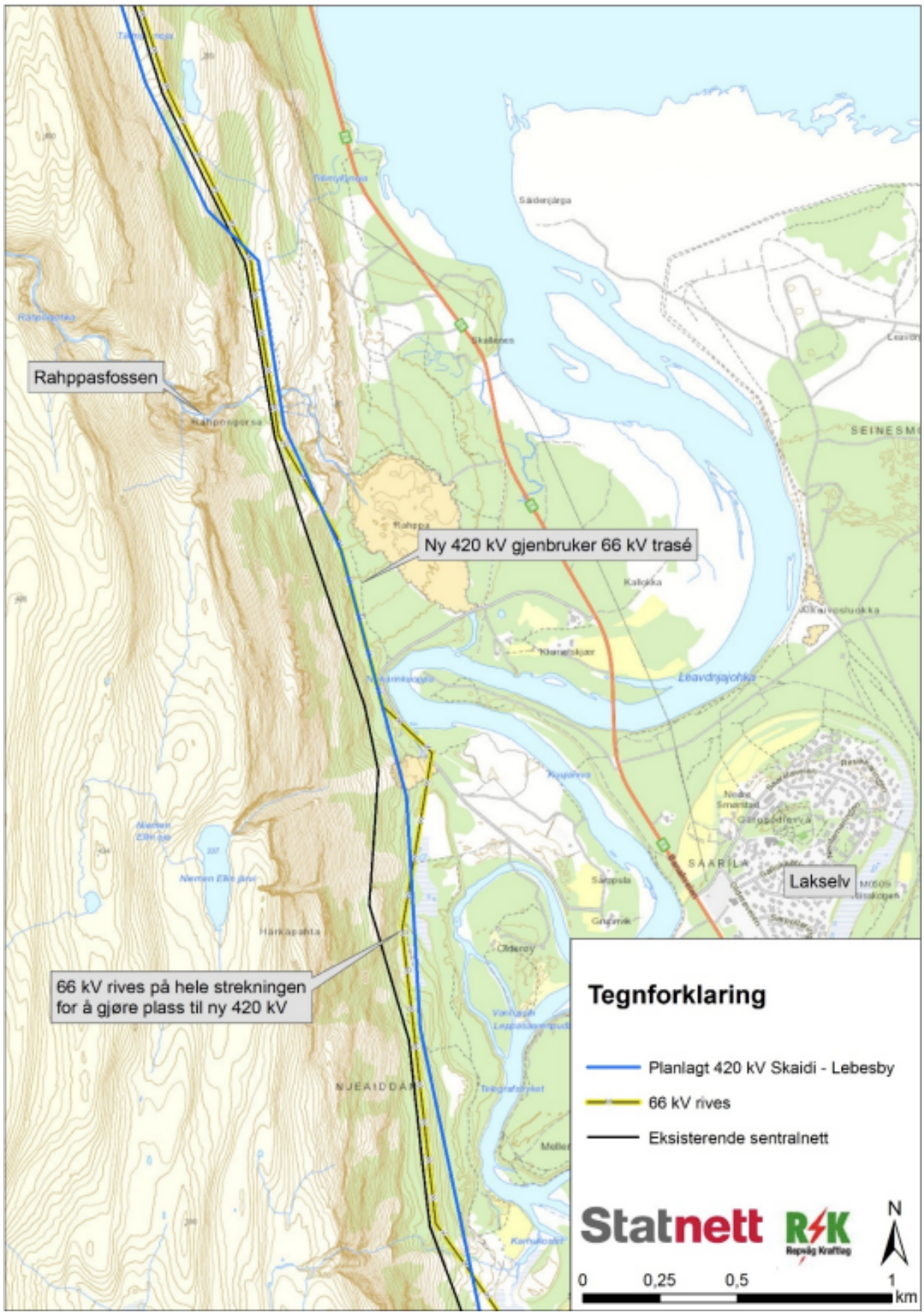
Figur 9: Fasadetegninger av nytt stasjonsbygg ved Smørfjord transformatorstasjon. Kilde: Area Nett.

1.2.4 Riving og spenningsnedgradering av 66 kV Smørfjord–Lakselv

Søknaden inkluderer søknad om å rive Area Netts ledning 66 kV Smørfjord–Lakselv på en 27 km lang strekning mellom Lakselv og Ikkaldas/Igeldas nord for Stabbursdalen. Formålet er å gi plass til Statnetts nye 420 kV kraftledning Skaidi–Lebesby på denne strekningen. Det er særlig på strekningen mellom Rahppa og Skjørtnes hvor det i dag er trangt og derfor er behov for å frigjøre traseen for 420 kV-ledningen, se figur 10.

Statnett søkte i juni 2026 om en mindre endring av traseen for 420 kV-ledningen ved Rahppa, og søknaden er under behandling hos NVE (NVE-ref. 202016710). Traséjusteringen er ikke vist i kartet, og er ikke relevant for NVEs behandling av 132 kV Skaidi–Smørfjord.

Den delen av 66 kV-ledningen som ikke rives, fra Ikkaldas/Igeldas nordover til Smørfjord, vil bli spenningsnedgradert og innlemmet i Area Nett sitt 22 kV-nett. Area Nett opplyser om at dette kun vil innebære en ny sammenkobling der dagens 66 kV og dagens 22 kV ledninger krysser hverandre i Indre Billefjorddalen. I søknaden viser Area Nett til at dette vil styrke forsyningssikkerheten i området, ved at dagens 66 kV ledning blir en del av ringforbindelsen fra Smørfjord langs vestsiden av Porsangerfjorden.

Figur 10: Detaljkart som viser strekningen mellom Rahppa og Skjørtnes vest for Lakselv. Her er det behov for å rive dagens 66 kV ledning for å gi plass til ny 420 kV ledning. Kilde: søknaden.

1.2.5 Hjelpeanlegg

I tilleggssøknaden beskrev Area Nett et permanent masselager inne på stasjonsområdet til Smørfjord transformatorstasjon. Etter høringen opplyste de til NVE at de i stedet søker om å etablere et midlertidig masselager på motsatt side av Leivsetveien, og at det kan være aktuelt å kjøre massene til godkjent deponi.

NVE mener plassering av midlertidig masselager må vurderes nærmere i samråd med blant annet reinbeitedistriktet som benytter flyttleia forbi stasjonen, og at godkjenning av masselagerområde derfor må gjøres i detaljplanbehandlingen av stasjonen.

Area Nett søkte også om anleggsplasser og transportveier inn til traseen. Tilleggssøknaden innebærer imidlertid justering av trasé ved Skaidi, og Area Nett har opplyst til NVE at bruk av kompositmaster vil kreve større riggområder enn forutsatt for tremaster. NVE legger derfor til grunn at de midlertidige anleggene behandles i detaljplanen. En overordnet vurdering av virkninger av midlertidige anlegg er gjort i kapittel 3.9. Anleggsveier og anleggsområder

1.3 Ekspropriasjon

Statnett søkte om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse på vegne av Area Nett. Dette inkluderte også søknad om allmannastevning, som innebærer at innkalling til rettslig skjønn gjøres ved hjelp av offentlig kunngjøring, i stedet for at den sendes direkte til hver enkelt grunneier.

NVE ba om supplerende informasjon for å kunne behandle søknaden, samt en utdypende begrunnelse for hvorfor det ble søkt om allmannastevning. På tidspunktet for konsesjonsvedtaket har NVE ikke mottatt en oppdatert søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse, og Area Nett har opplyst om at arbeidet med å inngå minnelige avtaler pågår. NVE behandler derfor ikke ekspropriasjonsspørsmålet i dette vedtaket, men forutsetter at Area Nett oppnår minnelige avtaler eller søker om ekspropriasjon på et senere tidspunkt.

NVEs saksbehandling

NVE behandler konsesjonssøknaden etter energiloven. Konsesjonssøknaden og konsekvensutredningen behandles også etter plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredninger, og NVE er ansvarlig myndighet for behandling av energianlegg etter denne forskriften. Tiltaket skal også avklares etter andre sektorlover som kulturminneloven og naturmangfoldloven, i tillegg til at anlegget må merkes i henhold til gjeldende retningslinjer i forskrift for merking av luftfartshindre. En nærmere omtale av lover og forskrifter finnes i vedlegg A.

1.4 Høring av konsesjonssøknad og konsekvensutredning

NVE sendte opprinnelig konsesjonssøknaden med utredninger på høring 19. mars 2021, sammen med Statnetts søknad om ny 420 kV ledning Skaidi–Lebesby. Fristen for å komme med høringsuttalelse ble satt til 14. mai 2021. De berørte kommunene ble bedt om å legge søknaden med utredninger ut til offentlig ettersyn. Den offentlige høringen av søknaden ble kunngjort to ganger i Hammerfestingen, Finnmark Dagblad og Ságat, i tillegg til Norsk lysingsblad.

Hvilke instanser som fikk søknaden på høring går frem av NVEs høringsbrev, NVE ref. 202016710-5, 202016710-6, 202016710-7 og 202016710-9.

NVE arrangerte informasjonsmøte med Porsanger og Lebesby kommuner 23. januar 2021, og med Hammerfest kommune den 24. mars 2021. Troms og Finnmark fylkeskommune, Statsforvalteren i Troms og Finnmark og Sametinget var også invitert til disse møtene.

NVE arrangerte offentlig møte i forbindelse med høringen den 21. april 2021. På grunn av den pågående koronapandemien ble møtene med kommunene og det offentlige møtet avholdt digitalt.

1.4.1 Høring av tilleggssøknad og tilleggsutredning i 2023

På bakgrunn av innkomne merknader og egne vurderinger, ba NVE i brev av 06. juli 2021, og igjen 14. september 2021 og 28. juni 2022, om tilleggsutredninger knyttet til 420 kV Skaidi–Lebesby. Tilleggsutredningene gjaldt særlig systemteknisk begrunnelse for 420 kV som spenningsnivå og alternative traseer og løsninger osv. NVE stilte ikke særskilte krav til tilleggsutredning for delprosjektet 132 kV Skaidi–Smørfjord, men Area Nett gjennomførte oppdateringer av konsekvensutredninger for temaer som også inkluderte Skaidi–Smørfjord, for eksempel friluftsliv og landskap.

NVE mottok utdypende tilleggsutredninger sammen med søknad om enkelte endringer i prosjektet 13. juni 2023. Disse ble sendt på høring 26. juni 2023, med høringsfrist 25. august 2023. Høringen ble kunngjort to ganger i hver av avisene Hammerfestingen, Finnmark dagblad og Ságat, i tillegg til i Norsk lysingsblad. Hvilke instanser som fikk søknaden på høring går frem av NVEs høringsbrev, NVE ref. 202016710-193 og 202016710-194.

1.4.2 Tilleggsvurdering av konsekvensutredningen for reindrift i 2024

Som beskrevet i kapittel 3.1.2 ba NVE Statnett i brev av 25. mars 2024 om at det skulle gjennomføres en kritisk gjennomgang av reindriftsutredningen. NVE fikk tilsendt rapport fra denne gjennomgangen 30. august 2024. Rapporten ble sendt på en begrenset høring 3. september 2024, med høringsfrist 26. september 2024. Høringsparter var berørte reinbeitedistrikter, Sametinget og Statsforvalteren.

1.4.3 Høring av tilleggssøknad for 132 kV Skaidi–Smørfjord i 2026

Underveis i konsesjonsbehandlingen, blant annet i forbindelse med konsultasjoner med reindrifta, kom det opp forslag om alternative traséløsninger og kabling av 132 kV Skaidi–Smørfjord. I tillegg har det gått en del tid siden opprinnelig søknad ble sendt inn, og Area Nett har måtte endre planlagt

mastetype ettersom det nå er innført forbud mot å bruke kreosotstolper. Antatte kostnader for tiltaket har også endret seg siden opprinnelig søknad ble sendt inn. I dialogen med Area Nett underveis har NVE også bedt om en oppdatering av kunnskapsgrunnlaget på tema naturmangfold. NVE mottok informasjon i flere omganger, og ba derfor i oktober 2025 om at Area sammenstilte informasjonen i en egen tilleggssøknad (NVE-ref. 202003417-42).

NVE mottok tilleggssøknaden fra Area Nett den 24. april 2026 (NVE-ref. 202003417-48), og sendte den på en begrenset høring 27. april 2026 til de som anses å bli berørt av traséjusteringen og endret mastetype. Høringsfristen ble satt til 20. mai 2026. Hvilke instanser/berørte parter som fikk tilleggssøknaden på høring går frem av NVEs høringsbrev (NVE ref. 202003417-45).

1.4.4 Befaringer

NVE inviterte i brev av 18. august 2023 samtlige høringsparter til en befaring av 420 kV Skaidi–Lebesby og 132 kV Skaidi–Smørfjord 6.-7. september 2023. Befaringen omfattet bl.a. områdene ved samlegjerdet for reinbeitedistrikt 21 ved Hatter, Smørfjord transformatorstasjon, områdene ved Stabbursdalen, Stabbursnes og Valdakmyra og ved Rahppafossen.

1.5 Innkomne merknader

Høringsuttalelsene NVE har mottatt er tilgjengelige via offentlig postjournal:

- Søknad om 420 kV Skaidi–Lebesby og 132 kV Skaidi–Smørfjord med tilleggssøknader: eInnsyn - Statnett SF - Konsesjon - Ny 420 kV-ledning Skaidi - Lebesby – 2020/16710 – Norges vassdrags- og energidirektorat)
- Tilleggssøknad for 132 kV Skaidi–Smørfjord: eInnsyn - Area Nett AS (tidl. Repvåg Nett AS) - Konsesjon 132 kV Skaidi–Smørfjord, og utvidelse Smørfjord transformatorstasjon, Finnmark – 2020/3417 – Norges vassdrags- og energidirektorat

Under har vi gjort kort rede for hovedtrekkene i høringsuttalelsene som gjelder 132 kV Skaidi–Smørfjord og Smørfjord transformatorstasjon. I forbindelse med NVEs vurderinger i kapittel 3 har vi gjengitt de delene av uttalelsene, og Area Netts kommentarer, som er relevante for vår konsesjonsbeslutning.

1.5.1 Høring av opprinnelig søknad fra 2020

NVE mottok totalt 140 høringsuttalelser til de to søknadene fra 2020. Statnett kommenterte uttalelsene i brev av 2. november 2021 og 29. februar 2024 (NVE ref. 202016710-445). Svært mange av uttalelsene gjaldt den planlagte 420 kV-ledningen mellom Skaidi og Lebesby.

Mange av høringsuttalelsene uttrykte generelt motstand til nye ledninger som de mener vil ødelegge den unike naturen i Finnmark, særlig rettet mot at nye ledninger vil gjøre det mulig å bygge ut vindkraft. Flere er også opptatt av konsekvensen som både nye ledninger og potensiell ny vindkraft vil ha for reindrift, i tillegg til andre samiske interesser. NVE mottok også høringsuttalelser fra reiselivsbedrifter og friluftslivaktører som er bekymret for at nye inngrep vil redusere verdien av områdene og forringe naturopplevelsen. Vi viser til NVEs innstilling for 420 kV Skaidi–Lebesby (NVE ref. 202016710-449) for en oppsummering av de mer generelle innspillene.

Når det gjelder konkrete innspill til 132 kV Skaidi–Smørfjord, løfter Statsforvalteren fram hensynet til reindrifta, særlig flytteaktiviteten til reinbeitedistrikt 21 og siidaene i tidligere distrikt 16, som i 2026 har blitt egne distrikter. Statsforvalteren sier seg enig med utreder i konsekvensvurderingene av friluftsliv og landskap. Sametinget kommenterer at kunnskapsgrunnlaget for samiske kulturminner er tilstrekkelig for strekningen Skaidi–Smørfjord. Hammerfest kommune tar opp tiltak og tilpasninger

som vil kunne redusere negative konsekvenser av anleggsarbeidet for vegetasjon, fugl mm, og ber også at NVE vurderer tiltak for å kamuflere ledningen.

1.5.2 Høring av Area Netts tilleggssøknad fra 2026

NVE mottok seks høringsuttalelser til tilleggssøknaden fra 2026.

Tre av uttalelsene er fra reindrifta og Sametinget. Disse tar opp problematikken med samlet belastning for reindrifta som følge av eksisterende og nye inngrep. De inneholder i tillegg krav og forslag til justeringer og tiltak som kan redusere negative virkninger for reindrifta som følge av at tiltaket vil berøre viktige flyttleier og anlegg.

Sametinget tok i tillegg opp at søknaden/ utredningen av reindrift ikke så ut til å omtale utvidelsen av Smørfjord transformatorstasjon. På bakgrunn av denne kommentaren utarbeidet Naturrestaurering AS på oppdrag fra Area Nett en kort tilleggsvurdering av virkningene av denne utvidelsen. Notatet ble oversendt Sametinget 18. juni 2026. NVE har etterspurt en oppdatert vurdering fra Sametinget, men har per 16. oktober 2026 ikke mottatt dette og derfor gått videre til vedtak.

Statsforvalteren viste i hovedsak til sin egen uttalelse til søknaden fra 2020, mens Finnmark fylkeskommune varslet behov for å befare utvidelsen av Smørfjord transformatorstasjon.

Eiere av en fritidsbolig som ligger nær omsøkt trasé i Skaidi har blant annet bedt om kabling eller flytting av trasé for å redusere virkninger for fritidsboliger, og en bedre redegjørelse for virkningene av tiltaket for fritidsboliger og landskap.

1.6 Innsigelse

I sin høringsuttalelse 3. august 2023 fremmet Sametinget en innsigelse til tilleggsutredningene for kraftledningen 420 kV Skaidi–Lebesby. Bakgrunnen for innsigelsen var hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur og næringsutøvelse. NVE gjennomførte kombinert innsigelses- og konsultasjonsmøte med Sametinget den 25. november 2024. Protokoll fra møtet ble godkjent av begge parter i e-post 17. desember 2024.

NVE vurderer at innsigelsen fra Sametinget i all hovedsak omfatter ny 420 kV kraftledning mellom Skaidi og Lebesby, og anser derfor at innsigelsen ble ivaretatt i behandlingen av denne saken (se innstilling til Energidepartementet (NVE ref. 202016710 – 449).

1.7 Konsultasjoner

NVE har gjennomført konsultasjoner underveis i saksbehandlingen for både 420 kV Skaidi–Lebesby og 132 kV Skaidi–Smørfjord. Tilbudet om konsultasjon ble annonsert i forbindelse med høringene. Ingen av partene ba om konsultasjon om tilleggssøknaden fra Area Nett fra 2026.

NVE har gjennomført konsultasjoner med reinbeitedistrikter som det er gjort rede for under.

1.7.1 Distrikt 21 Gearretnjárga

NVE konsulterte med reinbeitedistrikt 21 i Karasjok 3. april 2024. NVE mottok ikke innvendinger til protokollutkastet eller melding om at protokollen var godkjent. I epost 6. september 2024 varslet NVE distriktenes advokat Andreas Brønner at NVE ville gå videre med saksbehandlingen slik protokollen sto.

1.7.2 Distrikt 22 Fiettar

NVE konsulterte med reinbeitedistrikt 22 i Alta 27. februar 2024, da med hovedfokus på 420 kV kraftledningen mellom Skaidi og Lebesby. Advokat Jon-Andreas Lange godkjente protokollen på vegne av distrikt 22 i e-post den 6. mai 2024.

NVE konsulterte igjen med distriktet 3. juni 2025 i Alta, denne gangen med fokus på 132 kV Skaidi–Smørfjord. I tillegg ble den pågående utbyggingen av 420 kV Skaidi–Hammerfest tatt opp. Advokat Jon-Andreas Lange godkjente protokollen på vegne av distriktet i e-post 25. juni 2025.

1.7.3 Distrikt 16 Kárášjoga oarjabealli

1.7.3.1 Marbolon, Skáiddeduottar og Skuohtanjárga siida

NVE konsulterte med Marbolon siida, Skáiddeduottar siida og Skuohtanjárga siida i reinbeitedistrikt 16 (nå egne distrikter) den 7. mars 2024 i Karasjok. NVE ble varslet om, men mottok ikke kommentarer til protokollutkastene, eller melding om at protokollene kunne anses som godkjent. I e-post datert 6. september 2024 varslet NVE siidaenes advokat Eirik Brønner at NVE ville gå videre med saksbehandlingen slik protokollene sto.

1.7.3.2 Jáhkenjárga siida

NVE konsulterte med Jáhkenjárga siida i reinbeitedistrikt 16 (nå eget distrikt) 7. mars 2024 i Karasjok. Advokat John Jonassen bekreftet at siidaen godkjente protokollen i e-post 5. august 2024.

1.7.3.3 Njeaiddán siida

Njeaiddán siida i reinbeitedistrikt 16 (nå eget distrikt) ble invitert til konsultasjonsmøte med NVE 28. februar 2024. På vegne av siidaen svarte advokat John Jonassen i e-post 13. februar 2024 at det var inngått avtale mellom Statnett og Njeaiddán siida, og at de derfor ikke stilte til konsultasjon.

De viktigste forholdene som kom fram i dialogen med reinbeitedistriktet var at konsekvens-utredningen inneholder feil og mangler, og ikke gir et tilstrekkelig bilde av hvordan distriktene bruker områdene som blir berørt. Flere tok også opp at de opplever det som utfordrende hvordan ulike områder verdisettes av utrederne. Det er en felles opplevelse av at tiltak i deres bruksområder vurderes i en «bit for bit»-tilnærming, og at det mangler en overordnet vurdering av samlet belastning av alle tiltak.

Videre tok flere opp utfordringer med at det i alle disse ulike tiltakene forventes at reindrifta skal stille opp i møter og forsvare sin næring og bruk av områder. Utfordringer med klimaendring og endring i driftsmønster, og økende behov for fleksibilitet i arealbruk var et annet tema som kom opp i konsultasjonene.

Vi viser til kap. 4.4 for ytterligere omtale og diskusjon om tema reindrift.

2 Kunnskapsgrunnlaget

2.1 Om kunnskapsgrunnlaget

I dette kapittelet vurderer NVE om det samlede kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til at vi kan konkludere i konsesjonsspørsmålet. Kunnskapsgrunnlaget består av følgende:

- Konsesjonssøknaden for 420 kV Skaidi–Lebesby og 132 kV Skaidi–Smørfjord av 28. desember 2020 (opprinnelige versjoner) og 13. juni 2023 (tilleggssøknad)
- Konsekvensutredningene som fulgte søknadene i 2020 og revidert versjon av konsekvensutredning for noen deltema i 2023. Konsekvensutredningene er utarbeidet i medhold av forskrift om konsekvensutredninger av 1. juli 2017 etter plan- og bygningsloven, utredningsprogrammet fastsatt av NVE den 22. juni 2020 (og 8. april 2011 for Statnett), og NVEs veileder for utforming av søknader om konsesjon for nettanlegg
- Tilleggsvurdering for tema reindrift i 2024
- Tilleggssøknad for 132 kV Skaidi–Smørfjord av 24. april 2026 med oppdatert informasjon om tiltaket og supplerende utredning av naturmangfold, klimagassutslipp, reindrift og kulturminner.
- Tilleggsvurdering fra Naturrestaurering AS av 17. juni 2026 av virkninger for flyttlei for reindrifta ved Smørfjord transformatorstasjon
- Høringsuttalelser, møtereferater og -protokoller fra konsultasjoner
- Area Nett AS sine kommentarer til høringsuttalelsene
- Offentlige databaser og kartdata

Som det framgår av listen over, består kunnskapsgrunnlaget både av informasjon i søknadene fra Area Nett og Statnett, uavhengige fagutredninger, offentlig tilgjengelig informasjon og innkomne merknader.

Konsekvensutredningene skal være beslutningsrelevante, det vil si konsentrert om de spørsmål det er viktig å få belyst for å kunne ta stilling til om tiltaket skal få konsesjon eller ikke, og på hvilke vilkår en konsesjon kan gis. NVE skal på bakgrunn av dette grunnlaget og egne vurderinger, avgjøre om utredningene oppfyller kravene i utredningsprogrammet og om det har kommet fram nye forslag eller temaer som må belyses nærmere. I den grad informasjonsgrunnlaget for utredningene vurderes som utilstrekkelig, må det stilles krav om supplering av utredningene.

I tilfellet Skaidi–Smørfjord har NVE bedt om tilleggsinformasjon på flere punkter. Area Nett har gitt slik informasjon i tilleggssøknaden av 2026. Konsekvensutredningen og tilleggsutredningen utgjør likevel kun en del av beslutningsgrunnlaget, og innkomne uttalelser, møter, NVEs befaringer og egne vurderinger kompletterer bildet.

Ettersom kunnskapsgrunnlaget for denne saken for en stor del er sammenfallende med kunnskapsgrunnlaget som lå til grunn for NVEs innstilling til Energidepartementet for Statnetts 420 kV kraftledning mellom Skaidi og Lebesby, viser vi til vurderinger gjort i innstillingen (NVE ref. 202016710-449). De samme vurderinger og konklusjoner vil være relevante for denne saken.

Under oppsummeres kort kunnskapsgrunnlaget for temaer hvor det siden konsesjonsvedtaket for 420 kV Skaidi–Lebesby har framkommet ny kunnskap som er relevant for foreliggende vedtak.

2.2 Reindrift

Fagrapporten om konsekvenser for reindrift som fulgte den opprinnelige søknaden om 420 kV Skaidi–Lebesby og 132 kV Skaidi–Smørfjord ble utført av Naturrestaurering AS (NRAS) og er datert 14.

desember 2020. Under høringen og i forbindelse med NVEs konsultasjoner kom det inn en rekke innspill som kritiserte utredningen, blant annet for manglende medvirkning fra reindrifta. NVE ba derfor Statnett i mars 2024 om en uavhengig gjennomgang av KU for reindrift. NIBIO fikk oppdraget og leverte sin rapport i august 2024.

I vår innstilling for 420 kV Skaidi–Lebesby vurderte NVE at det samlede kunnskapsgrunnlaget for reindrift var tilstrekkelig til at saken kunne avgjøres, og i det endelige vedtaket sa Energidepartementer seg enig i NVEs vurdering. Vi gjengir ikke disse vurderingene her, men viser til NVEs innstilling (NVE ref. 202016710-449) og vedtaket for Skaidi–Lebesby datert 15. august 2025 (Kgl.res. 21/647).

I tillegg til dette er det hentet inn kunnskap som spesifikt gjelder 132 kV Skaidi–Smørfjord. Area Netts tilleggssøknad fra 24. april 2026 om justeringer av trasé omtaler også reinbeitedistrikt 22 sitt syn på endringen. Videre leverte Naturrestaurering 17. juni 2026 en egen vurdering av konsekvensene for reindrift ved Smørfjord transformatorstasjon. NVE har konsultert med reinbeitedistriktene som har meldt ønske om dette i forbindelse med at tilleggssøknaden har blitt sendt på høring. I tillegg har NVE mottatt høringsuttalelse fra reinbeitedistrikter som blir direkte berørt.

NVE mener at det samlede kunnskapsgrunnlaget som nå foreligger for reindrift, både i forbindelse med behandlingen av 420 kV Skaidi–Lebesby og spesifikt for 132 kV Skaidi–Smørfjord, er tilstrekkelig til at vi kan gjøre faglige vurderinger av virkningene for rein og reindrift i denne saken.

2.3 Naturmangfold

Naturmangfoldloven § 8 første ledd krever at vedtak som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologisk tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kunnskapsgrunnlaget i denne saken bygger på beskrivelse av tiltaket og vurdering av konsekvenser i søknaden og konsekvensutredningen, og mottatte tilleggsutredninger og tilleggssøknad.

I denne saken har kunnskapsgrunnlaget bestått av:

- Søknaden med konsekvensutredning fra 2020 og tilleggsutredning fra 2026
- Ny informasjon i Artskart, bl.a. fra kartlegging langs planlagt trasé for meldt 132 kV ledning Skaidi–Smørfjord 1–Honningsvåg
- Gjeldende norske rødlister for naturtyper (2018) og arter (2021)
- Innkomne høringsuttalelser

Norsk rødliste 2021 er basert på dagens kunnskap om arter i Norge, og er benyttet for kategorisering av truede og sårbare arter. Artene i Norsk rødliste er plassert i én av seks kategorier, hvorav «truede arter» omfatter kategoriene CR – kritisk truet, EN – sterkt truet og VU - sårbar. I det videre vurderes også kategorien NT – nær truet, i de tilfeller NVE mener arten kan bli påvirket av tiltaket.

I tillegg til Norsk rødliste for arter finnes det en tilsvarende liste for naturtyper, kalt Norsk rødliste for naturtyper 2018[1]. Naturtypene er plassert i én av seks kategorier tilsvarende som rødlista for arter.

[1] Artsdatabanken publiserte ny rødliste for naturtyper i 2025, men rødlista fra 2018 skal legges til grunn i arealforvaltningen for terrestriske naturtyper inntil utgangen av 2026. Årsaken er at metodeendringer i rødlista krever at Miljødirektoratet må utvikle nye modeller, kart og verktøy for å lage ny kartleggingsinstruks for naturtyper basert på rødlista og for å oppdatere naturtypedata.

I tillegg til rødlistene vurder NVE spesielt virkninger for eventuelle arter som er prioritert eller naturtyper som er utvalgt etter hhv. § 23 og § 52 naturmangfoldloven, og øvrige arter av nasjonal eller vesentlig regional forvaltningsinteresse.

Vurderingen av om kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig henger sammen med hvilke vurderinger vi mener er nødvendige for å danne bildet av de samlede virkningene av tiltakene. Kunnskapsgrunnlaget skal være beslutningsrelevant med hensyn til de konkrete vurderingene. Nedenfor følger en systematisk gjennomgang av dette.

Fagrapporten om konsekvenser for naturmangfold (heretter «KU for naturmangfold») som fulgte søknaden ble utført av Multiconsult AS, og er datert 15. desember 2020.

I forbindelse med Area Netts tilleggssøknad har Multiconsult AS i samarbeid med Miljøfaglig Utredning AS gjort en oppdatert vurdering av virkninger for naturtyper og forvaltningsrelevante arter av karplanter, moser, lav og sopp langs traseen for 132 kV-ledningen. Vurderingene er basert på informasjon fra naturtypekartlegging utført i 2025 i forbindelse med Area Netts arbeid med konsesjonssøknad for meldt kraftledning Skaidi–Smørfjord 1–Honningsvåg, offentlig tilgjengelig informasjon og utredernes kunnskap om området. Traseen for 132 kV Skaidi–Smørfjord 2 er på det meste av strekningen overlappende eller parallell med nevnte Skaidi–Smørfjord 1–Honningsvåg. Multiconsult / Miljøfaglig Utredning har dessuten gjort en potensialvurdering for nye funn.

NVE vurderer også at kartlegging av fugl, utført i forbindelse med meldte Skaidi–Smørfjord 1 – Honningsvåg i stor grad bidrar til et godt kunnskapsgrunnlag for dette temaet for 132 kV Skaidi–Smørfjord 2, da ledningene i stor grad er planlagt parallellført mellom Skaidi og Smørfjord.

Kunnskapsgrunnlaget for naturmangfold som ellers foreligger i denne saken er beskrevet og vurdert i innstillingen for 420 kV Skaidi–Lebesby (vedlegg).

NVE vurderer at selv om det ikke er utført feltkartlegging av naturtyper og fastsittende arter spesifikt for 132 kV Skaidi–Smørfjord 2, er kartleggingene og potensialvurderingene som er utført tilstrekkelig underlag til at vi kan gjøre faglig vurderinger av virkningene for naturmangfold i denne saken, i tråd med kravet i naturmangfoldloven § 8. Dette er i lys av at inngrep i forbindelse med ny ledning i hovedsak er nye mastepunkter, og at det vil være begrenset behov for å rydde vegetasjon langs traseen.

NVE mener at det samlede kunnskapsgrunnlaget som foreligger for naturmangfold nå er tilstrekkelig.

2.4 Klimagassutslipp

Utredning av klimagassutslipp inngikk ikke i utredningsprogrammet, og ble følgelig ikke konsekvensutredet i forbindelse med konsesjonssøknaden i 2020. NVE ba om en utredning av klimagassutslipp fra arealbruk i tråd med våre krav for kraftledninger og transformatorstasjoner i forbindelse med tilleggssøknaden fra Area Nett. Area Nett leverte utredningen sammen med tilleggssøknaden i mai 2026.

NVE vurderer kunnskapsgrunnlaget for å vurdere klimagassutslipp som tilstrekkelig.

2.5 Kulturminner og kulturmiljø

Kulturminner og kulturmiljø ble utredet som en del av konsekvensutredningen i 2020. Kulturminnemyndighetene har utført feltbefaringer for å søke etter automatisk freda kulturminner (inkludert samiske) langs traseen for ledningen. I forbindelse med høring av tilleggssøknaden i 2026 varslet fylkeskommune behov for feltbefaring i området for utvidelse av Smørfjord transformatorstasjon. Befaringen resulterte ikke i noen nye funn.

Kunnskapsgrunnlaget for kulturminner og kulturmiljø anses som tilstrekkelig.

2.6 NVEs konklusjon av om kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig

Som beskrevet over for enkelttemaer mener NVE at den samlede dokumentasjonen, med søknad, konsekvensutredning, tilleggssøknad, tilleggsutredninger, fagrapporter, høringsuttalelser og konsultasjoner, gir et godt grunnlag for å vurdere om det bør gis konsesjon til tiltaket.

3 NVEs vurdering av søknaden etter energiloven

Konsesjonsbehandling etter energiloven innebærer en konkret vurdering av fordelene og ulempene som tiltaket har for samfunnet som helhet. NVE gir konsesjon til anlegg som anses som samfunnsmessig rasjonelle. Det vil si at de positive konsekvensene av tiltaket må være større enn de negative. Vurderingen av om det skal gis konsesjon til et omsøkt tiltak er en faglig skjønnsvurdering.

I dette kapittelet vil NVE gjøre rede for vår vurdering av anleggene som Area Nett AS har søkt om. Vi vil vurdere behovet for tiltaket, se på hvilke systemløsninger som kan møte behovet og vurdere om Area Nett AS har søkt om den mest hensiktsmessige løsningen.

3.1 Behov for tiltak

3.1.1 Søkers begrunnelse

Det utløsende behovet for tiltakene det søkes om er å frigjøre plass til Statnett sin nye 420 kV ledning Skaidi–Lebesby. Forbi Stabbursdalen går det i dag to ledninger: Statnett sin 132 kV-ledning Skaidi–Lakselv og Area Nett sin 66 kV ledning Smørfjord–Lakselv. Den nye 420 kV-ledningen er planlagt bygget i parallell med dagens 132 kV-ledning, men på deler av strekningen er det ikke plass til en ny 420 kV-ledning. Det er derfor nødvendig å rive deler av Area Nett sin 66 kV-ledning. Strekningen som er søkt revet er mellom Lakselv og Ikkaldas/Igeldas. For å opprettholde tosidig forsyning til Smørfjord, må denne forbindelsen erstattes.

Ifølge Area Nett er det behov for reinvesteringer i regionalnettet rundt Smørfjord transformatorstasjon uavhengig av om ny 420 kV ledning Skaidi–Lebesby bygges i den planlagte traseen eller ikke. Fornyelse av 66-kV ledningene Skaidi–Smørfjord og Skaidi–Lakselv er planlagt mot slutten av 2020-tallet.

Videre forventer Area Nett også forbruksvekst under Smørfjord transformatorstasjon som vil kreve økt kapasitet i nettet. De har henvendelser om tilknytning fra blant annet oppdrettsanlegg, datasenter og i forbindelse med elektrifisering av transport. De større henvendelsene (over 5 MW) står i kø i påvente av økt kapasitet i transmisjonsnettet.

3.1.2 NVEs vurdering av behovet

Smørfjord transformatorstasjon har i dag to forbindelser til transmisjonsnettet med 66 kV-ledningene som går til henholdsvis Skaidi og Lakselv transformatorstasjoner. Fra Smørfjord går det forbindelser videre til Magerøya og Havøysund.

NVE leverte innstilling til Energidepartementet for Statnetts 420 kV kraftledning Skaidi–Lebesby 28. januar 2025 (NVE-ref. 202016710- 449). I innstillingen anbefalte NVE at det bygges ny 420 kV kraftledning fra Skaidi transformatorstasjon via Lakselv til nye Lebesby transformatorstasjon. Energidepartementet har gitt Statnett konsesjon for å bygge, eie og drive ny 420 kV ledning Skaidi–Lebesby. Traseen vil i all hovedsak være parallell med dagens 132 kV ledning fra Skaidi via Lakselv til Adamselv, og det vil være behov for å rive 66 kV-ledningen mellom Lakselv og Ikkaldas/Igeldas.

NVE er enig i at det er behov for å erstatte ledningen som skal rives for å opprettholde forsyningssikkerheten til kraftnettet som forsynes fra Smørfjord transformatorstasjon gjennom opprettholdelse av dobbel forsyning til stasjonen. I forbindelse med reinvestering av ledninger vil det også være fornuftig å samtidig øke kapasiteten i nettet på bakgrunn av tilknytningshenvendelsene som foreligger.

3.2 Teknisk-økonomisk vurdering

3.2.1 Vurderte konsepter

Area Nett har i samråd med Statnett vurdert konseptene beskrevet under.

3.2.1.1 Nullalternativet

I nullalternativet bygges ikke ny 420 kV Skaidi–Lebesby, og det er dermed ikke behov for å rive deler av 66 kV ledningen Smørfjord–Lakselv. For Area Nett innebærer likevel nullalternativet reinvesteringer av 66 kV Smørfjord–Lakselv og Skaidi–Smørfjord før 2030. Med utgangspunkt i prognoser for forbruk kan det være aktuelt å oppgradere sistnevnte til 132 kV, samt å utvide Smørfjord transformatorstasjon.

3.2.1.2 Omsøkt løsning: rive 66 kV-ledning og erstatte med ny 132 kV ledning Skaidi–Smørfjord

Area Nett søker om å rive 66 kV-ledningen mellom Ikkaldas/Igeldas og Lakselv transformatorstasjon for å gjøre plass til Statnetts nye 420 kV ledning mellom Skaidi og Lebesby. For at Smørfjord transformatorstasjon fortsatt skal ha to forbindelser til transmisjonsnettet, søker Area om å bygge en ny 132 kV ledning mellom Skaidi transformatorstasjon og Smørfjord transformatorstasjon. Smørfjord transformatorstasjon vil utvides med 132 kV GIS-anlegg. På strekningen som ikke rives skal gjenværende ledning nedgraderes til 22 kV og kobles på 22 kV-nettet i Indre Billefjord. Investeringskostnaden er estimert til 282–291 millioner kroner.

Area Nett har vurdert jordkabel på en strekning ut fra Skaidi transformatorstasjon for å ta hensyn til reindriften i området. De valgte å ikke søke om dette. Bakgrunnen for denne vurderingen var at denne løsningen ville blitt betydelig dyrere (tre ganger så høye utbyggingskostnader og ekstra kostnader på grunn av behov for kompenseringsanlegg), og fordi retningslinjene for bruk av jord- og sjøkabel sier at luftledning som hovedregel skal velges i regionalnettet.

3.2.1.3 Rive 66 kV-ledning og erstatte med jordkabel på samme strekning

Area Nett har også vurdert å erstatte kun den delen av 66 kV-ledningen som skal rives med en jordkabel på samme strekning. Dette alternativet ble forkastet fordi ledningen uansett er moden for reinvestering, og fordi Skaidi er et sterkere punkt i transmisjonsnettet og derfor bedre egnet som tilknytningspunkt. Area ser derfor på det som mest hensiktsmessig å bygge en ny ledning mellom Skaidi og Smørfjord fremfor å legge 66 kV-ledningen som jordkabel. Dette er en kortere strekning enn Smørfjord–Lakselv, og vil samtidig øke spenningsnivået til 132 kV.

3.2.2 NVEs vurdering

NVE mener Area Nett har søkt om en robust løsning som både opprettholder forsyningssikkerheten til Smørfjord og øker kapasiteten i nettet. Siden strekningen mellom Smørfjord og Lakselv uansett er moden for reinvestering, vil ikke løsningen med delvis kabling være en hensiktsmessig løsning. Vi mener at den omsøkte løsningen er fremtidsrettet og fleksibel, og den legger til rette for at 420 kV-ledningen mellom Skaidi og Lebesby kan realiseres. Vi er enig med Area Nett i at den omsøkte løsningen framstår som den mest rasjonelle.

3.3 Virkninger for naturmangfold

Vurdering av konsekvenser for naturmangfold ved bygging av store kraftledninger knytter seg i hovedsak til risiko for fuglekollisjoner og direkte arealbeslag i områder og naturtyper med rik eller viktig vegetasjon. Direkte inngrep i viktige naturtyper kan ofte unngås med justering av traseen eller masteplasseringer. Risiko for fuglekollisjoner vil være avhengig av hvilke arter som finnes i et område, ledningens plassering i terrenget og mastetype/lineoppheng. NVE fokuserer på arter/naturtyper som står på den norske rødlisten, prioriterte arter eller norske ansvarsarter, rovfugl og naturtyper som skal kartlegges etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks (M2209) eller etter tidligere DN-håndbok 13. Samtidig omtaler vi kun arter eller naturtyper som tiltaket vil kunne få vesentlige virkninger for.

Vi vurderer først virkninger for fugl og annet dyreliv (kapittel 3.3.1) og naturtyper og fastsittende arter (karplanter, moser, lav og sopp) (kapittel 3.3.2) før vi vurderer tiltaket opp mot naturmangfoldlovens forvaltningsbestemmelser (§§ 8 til 12) i kapittel 3.3.3.

3.3.1 Fugl og annet dyreliv

3.3.1.1 Innledning

I anleggsfasen vil aktivitet og terrenginngrep kunne forstyrre fugl og annet dyreliv, og medføre at fugl trekker bort fra områdene hvor aktiviteten foregår. Fuglearter som er sårbare for forstyrrelser vil kunne gi opp hekkingen dersom aktiviteten vedvarer. Fugle- og dyrearters yngletid vil generelt være en særlig sårbar periode. Forstyrrelser kan også føre til at rastende fugler ikke finner ro, og i langvarige kuldeperioder vil fuglearter som overvintrer være ekstra sårbare.

I driftsfasen vil fugl kunne bli negativt påvirket hovedsakelig gjennom fare for kollisjon med linene. Elektrokusjon er ikke en aktuell problemstilling for 132 kV ledninger, fordi avstanden mellom strømførende liner, eller mellom de strømførende linene og master, er så stor at strømgjennomgang ikke vil forekomme.

Hva som faktisk vil skje dersom en ledning bygges langs de traseene det er søkt om er vanskelig å forutsi, fordi fuglearter har ulike behov, ulik atferd og reagerer ulikt på forstyrrelser. Det er godt dokumentert at fugl med dårlig manøvreringsevne lettere kolliderer med kraftledninger, og særlig toppliner. Man har i flere tilfeller satt i verk tiltak for å redusere mulig risiko for kollisjoner.

Gjennom konsekvensutredningen og senere artsregistreringer publisert i Artskart er det identifisert viktige funksjonsområder for rødlistede og andre sårbare arter. Dette gjør at Area Nett kan sette i verk tiltak under detaljprosjektering av trasé og planlegging av anleggsperioden, som vil kunne redusere negative virkninger. Det gjør det også mulig å planlegge merking av enkelte strekninger av ledningen med fugleavvisere for å redusere kollisjonsfaren. For anleggsperioden gjelder det særlig å unngå eller tilpasse arbeidet på den årstiden fugl er mest sårbar.

Under vurderer NVE virkningen av tiltaket for arter som er omtalt i konsekvensutredningen, og/eller som kan være kollisjonsutsatt eller bli vesentlig påvirket av tiltaket. Eventuell rødlistekategori er oppført i parentes.

3.3.1.2 Fugl

I konsekvensutredningen fra 2020 er det registrert tre lokaliteter langs eller nær traseen som er vurdert å være av vesentlig verdi for fugl.

Den ene av disse er et mulig hekkeområde for lappsanger (EN) i Skaididalen, som i utredningen er vurdert som svært viktig, se figur 11. Lokaliteten er også omtalt i NVEs innstillinger for 420 kV Skaidi–Hammerfest fra 2022 og 420 kV Skaidi–Lebesby fra 2025. Lappsanger har få reproduktive individer i

Norge, og er trolig sårbar for forstyrrelser i hekkeperioden. Det ble derfor stilt vilkår i konsesjonene for begge 420 kV ledningene for å ivareta arten ved eventuell hekking i anleggsfasen.

Fra konsesjonen for 420 kV Skaidi–Lebesby:

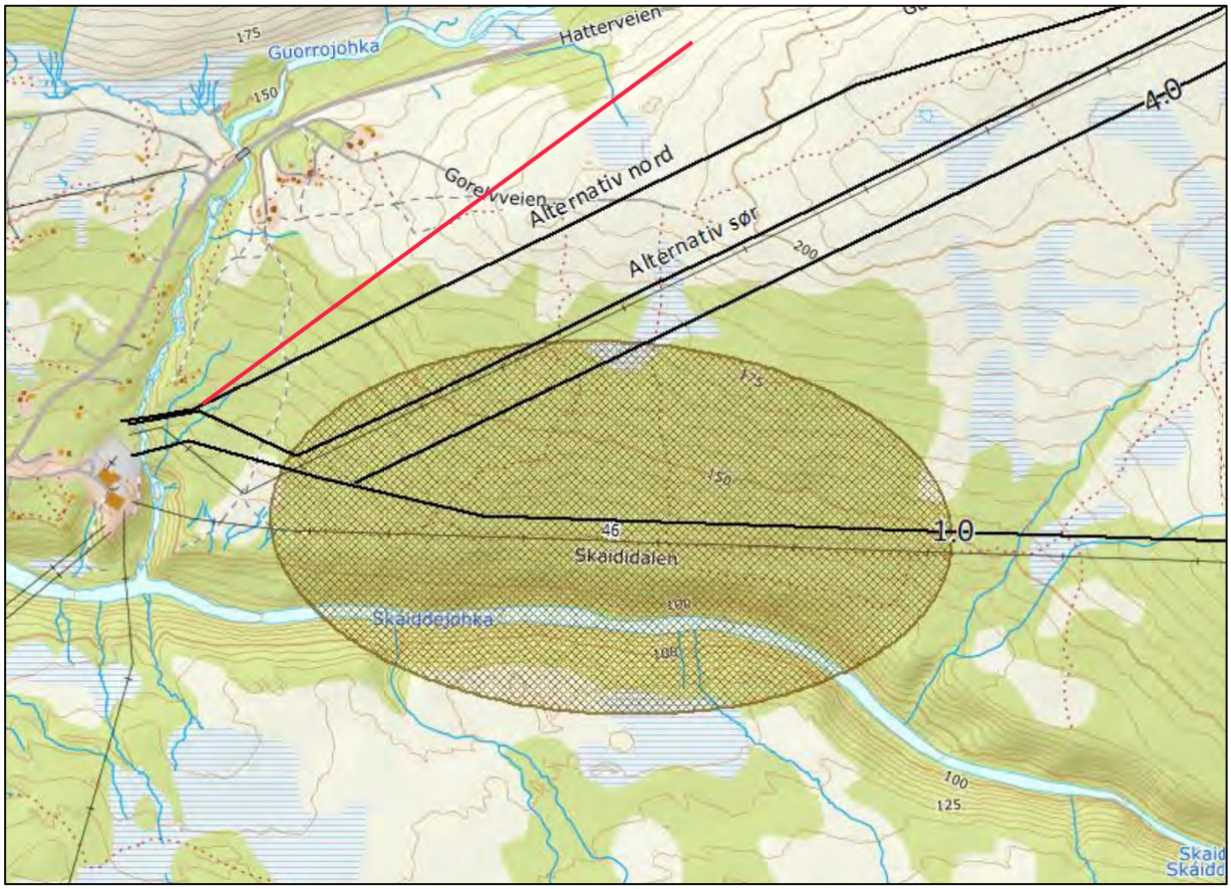
«*Statnett skal ta hensyn til ev. hekking av lappsanger øst for Skaidi transformatorstasjon (delområde 46 i konsekvensutredningen). Statnett skal ved bruk av fagkyndig kompetanse undersøke om det er syngende hanner av lappsanger i området i den enkelte anleggssesongen. Forslag til undersøkelsesopplegg for å fastslå hekkeforsøk av lappsanger og tiltak for hvordan anleggsarbeidet kan tilpasses hekkeperioden skal beskrives i detaljplanen*.»

Begrunnelsen for feltundersøkelsene før eventuell stans var å unngå unødvendig lang anleggsstans, ettersom anleggsarbeidene også skal ta hensyn til flytteperioden vår og høst for reindrifta. En samlet restriksjonsperiode ville kunne vare fra april til september og påvirke framdriften i utbyggingene i vesentlig grad.

Statnett har utført hekkesøk ved Skaidi i 2025 og 2026 uten at arten ble påvist. Statnett må også kartlegge i forkant av anleggsstart i dette området.

Traséalternativet som Area Nett nå søker om, går noe lenger nord enn alternativene som ble utredet og konsesjonssøkt i 2020 (vist i figur 11). I motsetning til 420 kV Skaidi–Lebesby går traseen ikke gjennom det skisserte hekkeområdet, og passerer om lag 200 m fra det på det nærmeste. Lappsangeren hekker i frodig bjørkeskog nær vassdrag, og det er sannsynlig at et reir innenfor det angitte området vil ligge nærmere elva Skaidejohka enn i de øvre delene nærmest kraftledningstraseen.

Dersom Statnetts pågående overvåkning ikke viser nye hekkeforsøk innen anleggsstart for 420 kV Skaidi–Lebesby, kan det tyde på at observasjonen fra 2018 ikke indikerer at området brukes jevnlig til hekking.

Figur 11. Indikert hekkeområde for lappspurv, tidligere omsøkte alternativ (alternativ nord) og vestre del av traséalternativet Area Nett nå søker om (rød strek).

NVE mener derfor at vilkåret som ble stilt for de to 420 kV-ledningene om stans i anleggsarbeidene er uforholdsmessig strengt å stille i en konsesjon for 132 kV Skaidi–Smørfjord. Vi mener det ikke vil kreves andre restriksjoner enn en restriksjonssone på helikopterbruk over selve hekkeområdet dersom arten hekker her ved anleggsstart. Dersom arten påvises hekkende nærmere 132 kV-ledningen enn det det er grunn til å tro basert på dagens informasjon, må det imidlertid vurderes behov for ytterligere restriksjoner på anleggsarbeidene. Det må også legges til grunn en annen restriksjonssone enn den som gjøres i forbindelse med byggingen av 420 kV Skaidi–Lebesby.

NVE stiller derfor vilkår om at Area Nett skal innhente informasjon om eventuelle nye hekkeforsøk gjennom Statnetts overvåkningsprosjekt så lenge dette prosjektet pågår. Hvis hekkeforsøk påvises i den gjenværende perioden av Statnetts overvåkning, skal Area Nett gjøre en fagkyndig vurdering av behovet for nødvendige restriksjoner på anleggsarbeidet i en detaljplan. Nødvendige restriksjoner for å unngå ødelagt hekking eller redusert hekkesuksess skal beskrives i planen. Denne vurderingen skal inkludere behovet for nye undersøkelser i Area Netts egen regi i forkant av anleggsstart, dersom Statnetts overvåkning er avsluttet i området før anleggsstart for 132 kV Skaidi–Smørfjord.

Artskart viser mange relevante registreringer særlig av andefugl og vadere langs ledningstraseen.

Det foreligger registreringer fra 2008 av en hann og en hunn av en sensitiv vadefuglart unntatt offentlighet om lag 200 m fra traseen. Arten er ikke registrert hekkende, men i konsekvensutredningen er det antatt at arten kan hekke her. I utredningen er det vurdert at ny ledning parallellført med eksisterende trolig ikke vil påvirke lokaliteten som ligger på motsatt side av E6 ca. 325 m fra traseen. Traseen som nå er omsøkt, ligger i ca. 200 m avstand, men NVE mener denne vurderingen fremdeles

er gyldig. Registreringene er 18 år gamle, og arten er sjeldnere i dag enn på registreringstidspunktet, noe som indikerer at sannsynligheten for hekking er lavere i dag enn tilbake da.

I utredningen er Smørfjordvannet og myrene sør for vannet kartlagt som lokalt viktige hekke- og rasteområder for arter som sangsvane, toppand, krikkand, storlom, fjelljo (VU), blåstrupe (NT), sivspurv, lirype (NT), fjellvåk med flere. Artskart viser også rødstilk (NT), heilo (NT) og småspove (NT). Artskart viser dessuten registreringer av storlom, svartand (VU), havelle (NT), rødstilk og heilo (NT) på Hátthirjávvri sørvest for Smørfjordvannet.

Etter NVEs vurdering tyder nyere registreringer i Artskart at særlig øvrige våtmarksområder som Smørfjordelva med sidevassdrag og tilgrensende våtmarksområder, samt Nedre Eidevatnet i Smørfjord og myrene sørøst for dette kan ha viktig funksjon for fugl.

Arter som småspove, heilo, havelle, rødstilk og fjellvåk er registrert flere steder, og det er registrert havørn, svømmesnipe (NT) og svartand blant annet på eller ved Nedre Eidevatnet. På og ved Nedre Eidevatnet er det også gamle registreringer av bl.a. krykkje (EN), bergand (EN), tyvjo (VU), ærfugl (VU), storskarv (NT), tjeld (NT) og en rødlistet (VU) vadefugl unntatt offentlig innsyn. Flere arter bruker nok vannet og området til næringssøk, mens rødstilk, svømmesnipe, havelle, tjeld, bergand, svartand, heilo, småspove, tyvjo nok kan hekke ved eller nær vannet.

I konsekvensutredningen er konsekvensen for fugl på strekningen Skaidi–Smørfjord vurdert som *liten negativ*, med noe økt kollisjonsrisiko for arter som hekker eller driver næringssøk på og ved Smørfjordvannet, og ellers noe økt bakgrunnsdødelighet på strekningen. Utredningen peker på parallelføringen til 66 kV-ledningen innebærer liner i flere plan, og dermed større kollisjonsrisiko enn én ledning alene.

Andefugler er utsatt for kollisjon med kraftledninger. De er ofte relativt store og tunge fugler som flyr raskt, men har dårlig manøvreringsevne i lufta. Også vadefugler, som det er registrert flere arter av, og storlom er kollisjonsutsatt. NVE er enig med konsekvensutredningen i at kollisjonsfaren for artene ved Smørfjordvannet og langs ledningen generelt vil øke. Basert på nyere artsregistreringer peker vi også på våtmarksområdene ved Gumppeskaidi / sør for Gumppejohka samt våtmarksområdene mellom Leivset og Smørfjord stasjon sørøst for Nedre Eidevatnet. NVE mener at bruk av fugleavvisere kan ha god effekt der ledningen krysser nær eller over vannene og våtmarkslokalitetene. NVE mener at med slike avbøtende tiltak vil dødelighet av fugler som kolliderer med kraftledningen være en sjelden hendelse, som ikke vil påvirke bestandene av artene hverken lokalt eller nasjonalt.

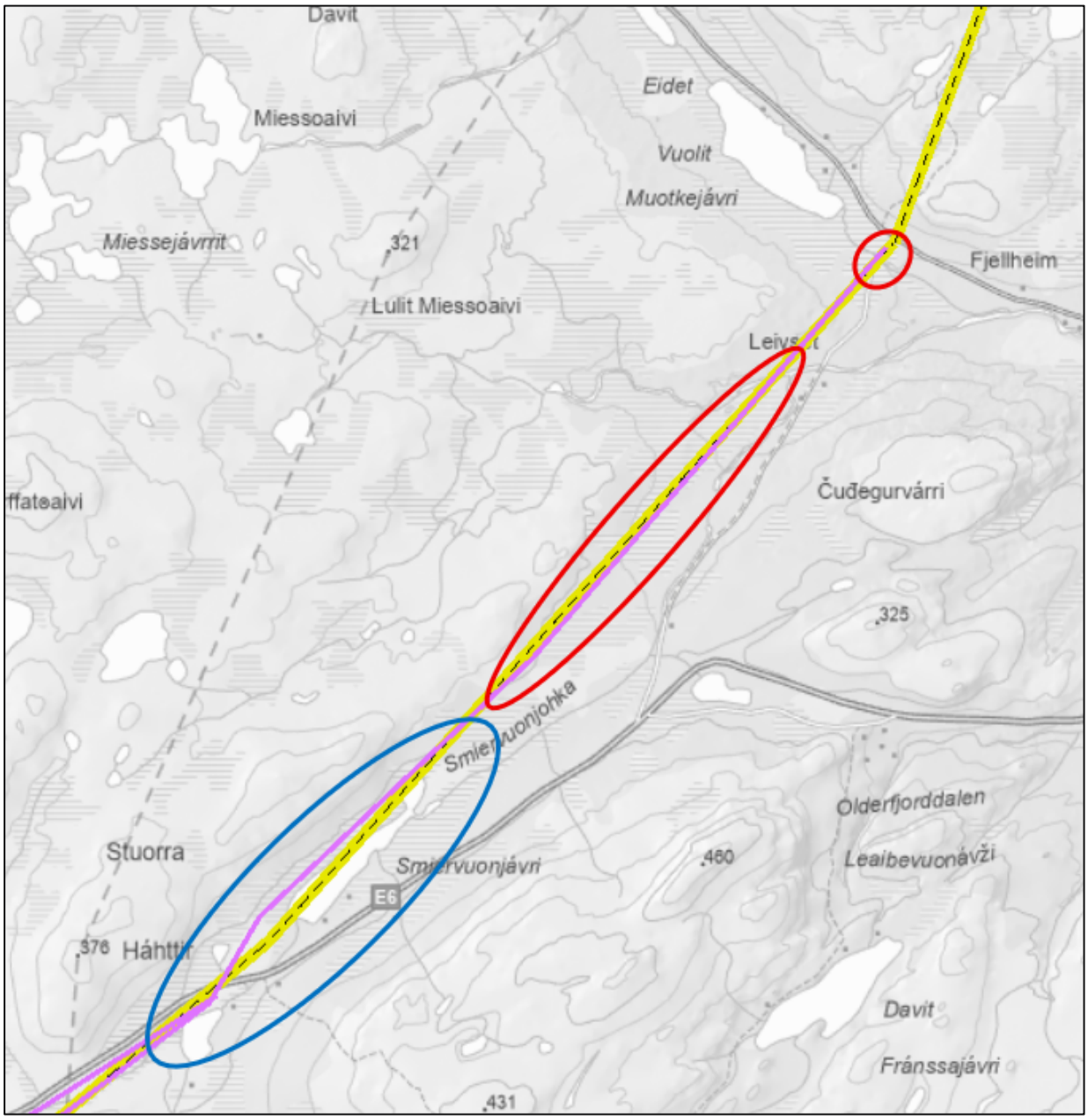
NVE stiller derfor vilkår om at topplinen skal merkes med fugleavvisere der ledningen går forbi Hátthirjávvri og Smørfjordvannet. NVE mener Area Nett må vurdere nærmere i en detaljplan hvor ledningen skal merkes der den krysser Gumppejohka og våtmarksområdene sørvest for elva samt myrområdet mellom Leivset og Smørfjord transformatorstasjon. Strekningene er indikert i figur 12. Endelig avgrensning av strekningene skal beskrives og begrunnes i detaljplanen.

Det er grunn til å tro at anleggsarbeider kan gi redusert hekkesuksess for fugl i de samme områdene. Ingen av de registrerte artene som forventes å hekke her har så fåtallige bestander at tiltaket forventes å få virkninger på bestandsstatus, men NVE mener likevel at Area Nett i størst mulig grad skal ta hensyn til fugl i disse områdene. NVE stiller derfor vilkår om at Area Nett skal vurdere og beskrive i en detaljplan muligheten for at de kan legge den mest støyende anleggsaktiviteten i og nær de overnevnte områdene/lokalitetene utenom hekkeperioden, som for de fleste av de aktuelle artene er innenfor perioden mai til august. NVE er klar over at lokaliteten som omfatter Smørfjordvannet og Háhttirjávri ligger ved E6, men peker på at artene kan være tilpasset vegtrafikken her, men at

lavtflyvende helikopter og støyende arbeider f.eks. i forbindelse med skjøting av ledninger er av en annen karakter.

NVEs vilkår innebærer også at Area Nett skal benytte fagkyndig kompetanse i vurderingene av strekninger for merking med fugleavvisere og restriksjoner på anleggsarbeider.

NVE legger til grunn at Area Nett gjennom utredningsarbeidet i forbindelse med søknad om ny 132 kV ledning Skaidi–Smørfjord–Honningsvåg, som på de aktuelle strekningene er meldt parallellført med 132 kV Skaidi–Smørfjord, har fått mer detaljert informasjon om de viktigste funksjonsområdene for fugl og kan benytte dette som grunnlag for vurderingene og avgrensning av områdene.

Figur 12. Blå ring indikerer strekningen hvor NVE stiller vilkår om merking av ledningen med fugleavvisere. På de to øvrige strekningen skal Area Nett vurdere behovet for merking nærmere i en detaljplan. For alle tre strekningene, skal Area Nett vurdere muligheter og en plan for restriksjoner på særlig støyende arbeider i hekketiden for fugl.

3.3.1.3 Pattedyr og amfibier

Artskart viser ingen registreringer av relevante pattedyr- eller amfibiearter langs traseen. Amfibier kan potensielt bli påvirket som følge av inngrep i våtmark. Det er sannsynlig at det finnes vanlig buttsnutefrosk i området, men tiltaket vurderes ikke å gi så store virkninger på våtmark at det kan påvirke bestandene av frosk.

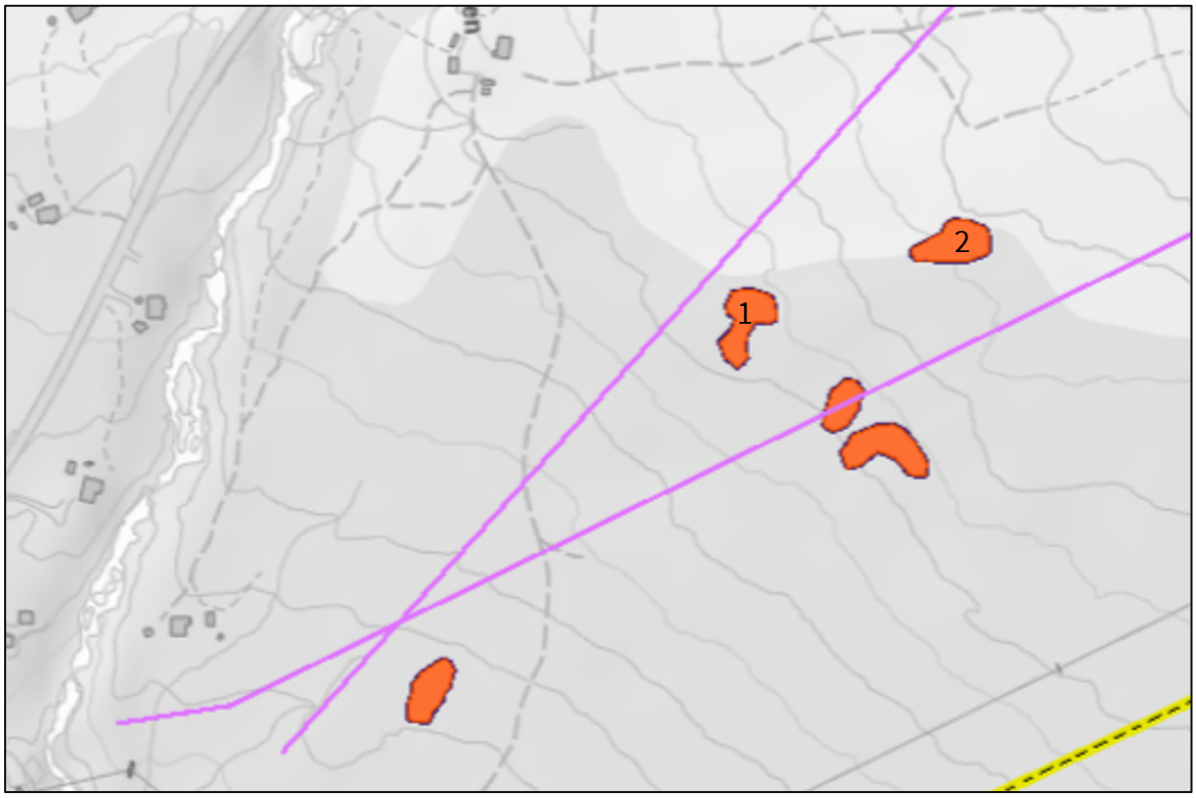
3.3.2 Naturtyper og fastsittende arter

For vegetasjon er det anleggsfasen som medfører størst ulemper, på grunn av kjøring i terrenget og anleggsveier som opparbeides. I driftsfasen vil de direkte konsekvensene for naturtyper og vegetasjon i hovedsak dreie seg om arealet brukt til mastefester og skogryddebelte, og eventuelle kantsoneeffekter.

Direkte konflikter med sårbar flora kan i stor grad unngås ved å tilpasse plassering av mastefester, å ta hensyn under anleggsarbeidet, og ved vilkår knyttet til driftsperioden, som for eksempel begrenset skogrydding.

I utredningen for tema naturmangfold er det gjort en gjennomgang av tidligere kartlagte naturtypelokaliteter i området, og vurdert om disse har en utstrekning som også dekker ledningstraseen.

Ifølge utredningen krysser ledningen én lokalitet av *naturbeitemark* med stor verdi (NINFP201 0025916). Etter ny rødliste (2025) har naturbeitemark i dag status kritisk truet (CR), noe som er en endring fra statusen som ble lagt til grunn i utredningen (sårbar – VU). Konsekvensutredningen forutsetter at det er behov for transportvei som berører lokaliteten langs deler av ledningstraseen hvor det ikke er anleggsvei per i dag. Lokaliteten er i gjengroingsfase. Ledningen passerer ytterligere en lokalitet uten å gi direkte inngrep i denne. Lokalitetene er vist i figur 13.

Figur 13. Naturbeitemarklokaliteten merket som nr. 1 vil krysses av ny ledning (lilla strek øverst i kartet), mens lokalitet 2 antas å ligge utenfor rettighetsbeltet og ikke bli berørt.

Ledningen er planlagt å krysse fire lokaliteter av *øyblandingsmyr* og rydde- og byggeforbudsbeltet vil i tillegg omfatte ytterligere én lokalitet. Alle er vurdert å ha stor verdi. Naturtypen var tidligere nær truet (NT), men er i ny rødliste (2025) registrert som sårbar (VU).

Det er planlagt ett mastepunkt innenfor to av lokalitetene. Ledningen går her parallelt med eksisterende 66 kV-ledning, og det er lagt til grunn at kjøresporene langs denne gjenbrukes framfor at det etableres nye. Ledningen passerer over to av de andre lokalitetene. Her er det lagt til grunn at det ikke etableres mastepunkter og at det ikke er behov for ny anleggsvei grunnet eksisterende kjørespor og nærhet til vei.

Ledningen krysser 11 lokaliteter av *kalkfattig og intermediær fjellhei, leside og tundra,* og krever rydde- og byggeforbudsbelte uten å gi direkte inngrep innenfor ytterligere 3 lokaliteter. Alle var gitt middels verdi. Naturtypen er i dag regnet som sårbar (VU) (intermediær leside og intermediær fjellhei), som innebærer en endring fra status nær truet (NT) som var lagt til grunn i utredningen. De 11 lokalitetene som krysses av selve ledningen vil bli berørt av mastepunkter og transportvei i varierende grad.

I utredningen er det i tillegg gjort en vurdering av potensialet for funn av naturtyper i øvrige områder langs traseen. Det er vurdert potensial for noen mindre lokaliteter av *kalkfattig og intermediær fjellhei, leside og tundra*, men ellers lavt potensial for andre naturtyper som skal kartlegges etter Miljødirektoratets instruks.

Ny ledning er vurdert å gi ubetydelig (0) eller liten negativ (-) konsekvens for alle lokalitetene. NVE er enig i at virkningene gjennomgående vil bli små ettersom dette alle er naturtyper uten trær (eller verdien er ikke knyttet til trær), slik at negative virkninger i praksis bare er knyttet til arealbeslaget fra enkelte mastepunkter og kjørespor.

NVE mener det er grunn til å stille vilkår som sikrer at virkningene blir små for naturbeitemark og myr. NVE legger til grunn at ledningen vanskelig kan bygges uten at myr blir berørt, men at dette begrenses.

NVE stiller derfor vilkår om å gjenbruke eksisterende kjørespor så langt som praktisk mulig, for å unngå etablering av nye kjørespor og skade på blant annet myr. NVE stiller i tillegg vilkår om at Area Nett så langt som praktisk mulig skal unngå å plassere master eller gjøre andre inngrep som kan drenere myr. Area Nett må i en detaljplan beskrive hvordan mastepunkter og andre inngrep planlegges for å unngå eller begrense skade på myr. NVE viser til Veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags- og energianlegg (Veileder nr. 2/2021).

NVE stiller i tillegg vilkår om at Area Nett i en detaljplan skal vurdere og beskrive hvordan inngrep i naturbeitemarklokaliteten som ligger i den planlagte traseen (NINFP201 0025916) kan unngås eller begrenses. Dette skal gjelde både plassering av master, kjøretrasé til, og kjøretrasé langs ledningen innenfor lokaliteten. Detaljplanen skal i tillegg beskrive hvordan terrenget skal settes i stand etter at anlegget er bygget, og hvordan det skal legges til rette for naturlig revegetering av lokaliteten dersom denne likevel blir berørt av tiltaket. NVE vurderer ikke fjerning av trær innenfor lokaliteten som negativt, og stiller derfor ikke vilkår om begrenset rydding.

Kalkfattig og intermediær fjellhei, leside og tundra er svært vanlig, og er rødlistet hovedsaklig på grunn av virkninger som følger av klimaendringer og slitasje ved ferdsel, arealbruk og overbeite av husdyr og reinsdyr. NVE mener derfor at en kraftledning ikke vil gi en vesentlig virkning for naturtypen, og at det ikke er nødvendig å gjøre spesielle tiltak her for å unngå skade på disse lokalitetene.

I utredningen er det også gjort en vurdering av potensialet for forvaltningsrelevante arter av karplanter, moser, lav og sopp (fastsittende arter) langs traseen. Ingen rødlistearter innenfor disse gruppene er registrert i Artskart i området fra før. Det er vurdert å være et klart potensiale for rødlistet beitemarkssopp i flekker med naturbeitemark ved Skaidi. Det er vurderte å være et lavere potensial for rødlistearter av karplanter og moser knyttet til vannkilder (som kan være mer kalkrike enn omgivelsene) og annen våtmark, fjellmiljøer og åpen flommark og elveør som finnes stedvis langs traséen østover mot Russelvdalen og Smørfjord, som Smørfjordelva og Gumppejohka. Sannsynligheten for å finne konsentrasjoner av rødlistearter eller høyt rødlistede arter er vurdert som liten.

NVE vurderer at virkninger av tiltaket for forvaltningsrelevante, fastsittende arter er lavt, basert på at det planlegges for å begrense inngrep i flere av naturtypene med potensial, herunder naturbeitemark og myr som nevnt, men også åpen flommark og elveør langs Smørfjordelva og Gumppejohka, eventuelle kilder, snøleier, våtsnøleier og fuktige miljøer i overgangen mot disse, som er spesielt nevnt i potensialvurderingen.

Endringen fra tre- til kompositttmaster gjør at mastene blir høyere enn opprinnelig planlagt, noe som krever mindre vegetasjonsrydding. NVE legger til grunn at Area Nett i størst mulig grad begrenser vegetasjonsrydding langs vassdrag, og at dette beskrives i detaljplanen.

3.3.3 Vurdering av tiltaket etter naturmangfoldloven §§ 8 til 12

NVE plikter i henhold til naturmangfoldloven § 7 å legge til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 når det skal vurderes om det skal gis konsesjon til et tiltak eller ikke. Nedenfor følger en systematisk gjennomgang av NVEs vurderinger av tiltaket opp mot naturmangfoldlovens paragrafer.

3.3.3.1 Naturmangfoldloven § 8 (kunnskapsgrunnlaget) og § 9 (føre-var-prinsippet)

NVE mener at grunnlagsmaterialet for utredningene av naturmangfold er tilstrekkelig, jf. våre vurderinger av dette i kapittel 2.6. Det vil alltid være en viss usikkerhet om hvorvidt vi besitter fullstendig kunnskap om de biologiske verdiene i influensområdet. NVE vurderer at den samlede dokumentasjonen som foreligger gir tilstrekkelig grunnlag for å drøfte og vurdere effekten som kraftledningen har på naturmangfoldet ut fra sakens omfang og risiko for skade, i samsvar med naturmangfoldloven § 8. NVE legger her også til grunn at vi stiller vilkår om at Area Nett i detaljplanen skal gjøre nærmere vurderinger av enkelte avbøtende tiltak av hensyn til fugl og naturtyper. NVE mener derfor at føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 ikke kommer til anvendelse i denne saken.

3.3.3.2 Samlet belastning i henhold til prinsippene i naturmangfoldloven

I henhold til naturmangfoldloven § 10 skal påvirkningen av et økosystem vurderes ut ifra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli påvirket av. Ifølge forarbeidene (Ot.prp. 52 (2008-2009) s. 381–382) er det effekten på naturmangfoldet som skal vurderes i prinsippet om samlet belastning, ikke det enkelte tiltaket som sådan. For å kunne gjøre dette er det nødvendig med kunnskap om andre tiltak og påvirkningen på økosystemet, hvor det både skal tas hensyn til eksisterende inngrep og forventede framtidige inngrep.

Arealplanene for både Porsanger og Hammerfest kommuner viser at området langs og nær den planlagte ledningstraseen er LNF-områder, der det ikke kan oppføres nye anlegg i medhold av plan- og bygningsloven uten reguleringsplan eller dispensasjon. NVE legger til grunn at det ikke er planlagt omfattende utbygginger i dette området. I Skaidi, primært vest for tiltaket, er det planlagt fortetting og noe utvidelse av eksisterende bebyggelse. I området rundt Skaidi er det flere store nettiltak de siste årene, både bygd ut og under planlegging. Disse er utvidelse av Skaidi transformatorstasjon og nye 420 kV-ledninger på strekningene Skaidi–Hammerfest (Hyggevann) (under bygging) og Skaidi–Lebesby (gitt konsesjon i 2025).

Naturtyper

Konsekvensutredningen og NVEs vurdering er at ny 132 kV-ledning Skaidi–Smørfjord og utvidelse av Smørfjord transformatorstasjon vil, med avbøtende tiltak, gi små til moderate virkninger for naturmangfold. Det er ikke registrert arter eller naturtyper som er fåtallig eller har liten arealmessig utbredelse, og som i stor grad forventes å bli påvirket negativt av utbyggingen.

Ny 132 kV ledning Skaidi–Smørfjord er imidlertid planlagt med trasé over en lokalitet av naturbeitemark, som er en naturtype som siden forrige rødliste har endret kategori fra sårbar (VU) til sterkt truet (EN). Det er derfor relevant å vurdere samlet belastning for denne naturtypen.

Det er kartlagt naturbeitemark nær traseen for 420 kV Skaidi–Hyggevann, men som ikke vil bli berørt av ledningen. Det er kjent at 420 kV Skaidi–Lebesby vil berøre naturbeitemark ved Skaidi. For denne ledningen ble det vurdert at den konsesjonsgitte traseen i liten grad ville påvirke lokaliteten, men det ble stilt vilkår om istandsetting for å bøte på eventuell påvirkning.

Når det gjelder lokaliteten av nauturbeitemark som påvirkes av 132 kV Skaidi–Smørfjord, peker NVE på at lokaliteten i dag er under gjengroing. Vi stiller også vilkår for å unngå eller minimere skade på lokaliteten. I den grad den nye ledning medfører at det fjernes trær innenfor lokaliteten i forbindelse med ryddebelte, er dette å regne som en positiv endring ettersom det vil begrense gjengroingen. NVE

legger imidlertid til grunn at transport i anleggs- og driftsfase lar seg gjennomføre uten direkte inngrep i den.

NVE mener tiltaket i noen grad kan bidra til økt samlet belastning for naturbeitemark som naturtype, men at omfanget av dette ikke tilsier konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper jf. nml. § 4.

Arter

Ledningen vil gi en generelt økt kollisjonsfare for fugl på hele strekningen. Virkningene er likevel vurdert som små.

Med flere ledninger fra Skaidi, både i retning Hammerfest og Lakselv (Lebesby), vil kollisjonsfare for fugl generelt sett øke. I alle konsesjonene blir det stilt eller stilles vilkår som skal redusere negative virkninger for fugl. NVE ser ikke at 132 kV Skaidi–Smørfjord øker samlet belastning vesentlig for enkeltarter som er fåtallige eller spesielt sårbare. Tiltaket vil etter NVEs vurdering ikke ha virkninger som er i konflikt med forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven (§ 5).

3.3.3.3 Naturmangfoldloven §§ 11 og 12

Naturmangfoldloven § 11 tilsier at tiltakshaver skal bære kostnadene ved miljøforringelse. NVE har anledning til å legge føringer i konsesjoner for avbøtende tiltak som reduserer virkninger for naturmangfoldet. I naturmangfoldlovens § 12 står det at skader på naturmangfoldet skal unngås ved bruk av driftsmetoder, teknikk og lokalisering som ut fra en samlet vurdering gir de beste samfunnsmessige resultatene. NVE legger også til grunn at konsesjonsbehandlingen skal medføre at tiltaket lokaliseres der de samfunnsmessige ulempene blir minst, jf. energilovforskriften § 1-2. Samtidig vil en eventuell konsesjon legge føringer for hvilke avbøtende tiltak Area Nett må gjennomføre for å minimere skadene på blant annet naturmangfoldet. Vi viser til vår vurdering av vilkår i delkapitlene over. På bakgrunn av dette mener NVE at det er tatt hensyn til naturmangfoldloven §§ 11 og 12.

Etter NVEs vurdering er det viktig at anleggsarbeid som potensielt kan berøre viktige biotoper og leveområder gjennomføres og tilpasses slik at inngrepene i disse områdene blir minst mulige. NVE stiller vilkår i konsesjonen bl.a. om en detaljplan, der avbøtende tiltak i anleggsperioden skal beskrives nærmere.

3.3.4 Oppsummering av virkninger for naturmangfold

NVE mener virkningen for naturmangfold er akseptable gitt gjennomføring av avbøtende tiltak som Area Nett selv planlegger og de NVE har stilt vilkår om.

3.4 Reindrift

I dette kapitlet vil NVE vurdere tiltakets virkninger for reindrift.

Samisk reindrift drives på om lag 40 % av Norges areal, fra Hedmark til Finnmark. Reindrift er en arealkrevende næring som utnytter store deler av utmarksarealene. I de samiske områdene er derfor reindrift et sentralt tema når søknader om kraftledninger skal behandles. Inngrep som bygging av kraftledninger kan gi direkte tap av beiteareal eller påvirke reinen gjennom stress og adferdsendringer.

Det direkte beitetapet begrenser seg til arealet som blir beslaglagt av mastefester, transformatorstasjoner og eventuelle veier eller andre hjelpeanlegg. Det indirekte beitetapet er knyttet til forstyrrelser, stress og adferdsendringer, som kan gjøre at reinen reduserer bruken av området rundt et inngrep, eller at de beiter i et kortere tidsrom enn de normalt ville gjort. Både

direkte og indirekte beitetap kan medføre at området får nedsatt bæreevne, ved at reinen får nedsatt kondisjon, høyere dødelighet eller nedsatt reproduksjon.

3.4.1 Forskning og påvirkningsfaktorer

Når det diskuteres hvordan en kraftledning kan påvirke rein og reindrift, er det viktig å skille mellom anleggs- og driftsfase. I vurderingen av hvilke virkninger kraftledninger kan få for reindriften, mener NVE det er viktig å huske at reindrift er en regulert næring og at dyra styres aktivt. Samtidig bygger reindrift på reinens naturlige vandringer og skiftende årsbeiter, og det er en fordel å påvirke dette minst mulig.

3.4.1.1 Virkninger i anleggsfasen

Reinen er sky av natur og vil trekke unna menneskelig aktivitet. Forskningen er relativt entydig i at en anleggsperiode, med mye menneskelig aktivitet og bruk av tunge anleggsmaskiner, har negative virkninger for tamrein. Norske[2] og svenske[3] studier konkluderer med at reinen bruker områder opptil fem kilometer fra anleggsområdet mindre enn de ville gjort uten anleggsaktivitet. Simler i kalvingsperioden og simler med kalv er generelt mer sky enn for eksempel bukkeflokker. Virkningene vil derfor være særlig store i kalvingsområder og -perioder, og for enkelte deler av flokken.

NVE legger til grunn at anleggsfasen med mye menneskelig aktivitet er negativ for reinen. Generelt er det derfor viktig å tilstrebe at anleggsarbeid gjennomføres i perioder hvor reinen ikke er i området. Dette kan gjøres ved å tilpasse anleggstiden eller ved å inngå avtaler med reindriftsutøverne om å flytte flokken i den aktuelle tidsperioden. Alternativt kan tilleggsfôring eller gjerdeanlegg for å holde reinen samlet være aktuelle tiltak.

3.4.1.2 Virkninger i driftsfasen

Hvordan en kraftledning i driftsfasen kan påvirke reinsdyr er mer sammensatt, og det er ulike faktorer som kan spille inn.

Det kan tenkes at kraftledninger på avstand fremstår visuelt som en barriere for rein, eller at den dreier unna når den ser ledningen og beiter mindre nær ledningen enn ellers. Dette omtales som unnvikelsesatferd. En annen faktor som kan påvirke reinen er coronastøy, som oppstår i fuktig vær på ledninger med de høyeste spenningsnivåene. Forskning har vist at rein hører coronastøy nesten på lik linje med mennesker, noe som også kan føre til unnvikelsesatferd[4]. En tredje faktor er at rydding av trær i traseen kan føre til at busker og kratt vokser tettere enn før, og gjør det vanskeligere for rein eller reindriftsutøvere på motorisert kjøretøy å passere. Avhengig av utgangspunktet kan ryddegater også få positive effekter, ved å gi bedre sikt og økt framkommelighet.

3.4.1.3 Unnvikelse

Når det gjelder unnvikelse og indirekte tap av beite er det gjort en rekke studier de siste 25 år på rein og kraftledninger i drift. Studier fra tidlig på 2000-tallet, basert på observasjoner eller indirekte faktorer som lavtykkelse, ga ikke entydige konklusjoner[5]. Dette kan skyldes ulik metodisk tilnærming i ulike forskningsmiljøer. Noen studier viste liten til ingen effekt av ledningene, andre studier viste at rein viker unna områdene nærmest ledningene. Enkelte studier konkluderte med unnvikelse på opptil fire kilometer fra ledninger. Noen studier ble også gjort på villrein. Studier på villrein i

[2] Eftestøl m.fl. Markkonflikt mellan vindkraft och renskötsel. 2021.

[3] A. Skarin m.fl. Renar, renskötsel och vindkraft. 2021.

[4] REIN-prosjektet, Norges forskningsråd 2002.

[5] REIN-prosjektet, Norges forskningsråd 2002.

Ottadalsområdet, basert på observasjoner, telling fra fly, og analyser av lavdekke, viste at villrein ikke ble hindret i å krysse traseen til en 66 kV kraftledning[6].

Når forskningsmiljøene kom til sprikende konklusjoner, var det vanskelig å si helt entydig hvilken påvirkning kraftledninger har på rein og reindrift. Imidlertid bidro utviklingen av GPS-sendere til mye mer nøyaktige observasjoner av reinens arealbruk. Direkte målinger er mer presise og pålitelige enn bruk av indirekte variabler som lavtykkelse til å måle dyrenes respons på kraftledninger. Dette er nå gjeldende metode, og NVE mener derfor det er naturlig å legge størst vekt på GPS-baserte studier.

En rekke forskningsprosjekter i nyere tid har benyttet seg av GPS-sendere på rein. I disse studiene er det relativt entydige konklusjoner om at kraftledninger i drift i seg selv ikke har særlige virkninger på rein[7]. Imidlertid viste én studie på villrein i Langfjella-området indirekte effekt, ved at villreinen viker unna veier i større grad dersom det går kraftledninger i samme område[8]. Det er dog viktig å merke seg at studier på villrein ikke nødvendigvis kan overføres direkte til tamrein, da tamrein har en annen, og antagelig høyere, toleranse for forstyrrelser. Dette vil igjen variere fra flokk til flokk, mellom bukker og simler, og mellom individer i flokken også.

Andre studier på rein og 420 kV kraftledning, fra Ildgruben i Nordland og fra Fosen[9] viser blandede resultater. Studiene viser både ingen effekt, negativ effekt og positiv effekt, avhengig av delstrekning og årstid. Resultatene varierer også fra år til år. Dette kan skyldes beitekvalitet eller andre årsvariabler. Forskerne skriver her at de ut fra disse studiene ikke kan konkludere med at kraftledningen har en negativ effekt på reinens arealbruk.

I hvilken grad en kraftledning påvirker rein vil også kunne avhenge av hvor lenge ledningen har vært der. Forskning på rein i Norge og caribou (amerikansk villrein) i Nord-Amerika har vist at rein skyr områder med mye menneskelig aktivitet. Imidlertid er det også vist at rein over tid venner seg til tekniske inngrep[10], særlig dersom den menneskelige aktiviteten avtar. En kraftledning som har stått i et område i en årrekke kan derfor forventes å påvirke rein mindre enn en nybygd kraftledning, spesielt hvis det etter hvert er lite menneskelig aktivitet langs traseen.

3.4.1.4 Barriereeffekt

En annen virkning kan være at en kraftledning fremstår som en barriere for reinen når den skal drives forbi ledningen. En slik effekt er vanskelig å studere, men reindriftsutøvere har beskrevet at de kan ha vanskeligheter med å få reinen til å passere kraftledninger enkelte steder. I hvor stor grad barriereeffekter kan gjøre det vanskelig for reinen å passere en kraftledning, avhenger sannsynligvis av terreng og værforhold. En ledning som er plassert i trange passasjer eller flaskehalser i terrenget, vil i større grad kunne fremstå som en barriere. Dette gjelder særlig dersom reinen må passere ledningen i nedoverbakke og får ledningen under seg i terrenget, eller dersom det er regn eller tåke. En slik barriereeffekt fører neppe til at for eksempel en flyttlei blir stengt, men det vil kunne medføre at reinen bruker arealene annerledes. Ikke minst kan det gi ekstra arbeid for reindriftsutøverne om reinen må drives forbi ledningen i stedet for å trekke forbi selv.

---

[6] Reimers, E. Kraftlinjer og rein i Ottadalen Nord. Villreinen, 102-105. 2001.

[7] O. Strand Vindkraft og reinsdyr - en kunnskapssyntese. 2017.

[8] Panzacchi m.fl. Learning from the past to predict the future: using archaeological findings and GPS data to quantify reindeer sensitivity to anthropogenic disturbance in Norway. 2013.

[9] Eftestøl m.fl. Markkonflikt mellan vindkraft och renskötsel. 2021.

[10] Haskell m.fl Dynamic responses of calving caribou to oilfields in northern Alaska. 2005.

3.4.1.5 Oppsummering

NVE konstaterer at forskningen per i dag viser at kraftledninger kan påvirke reinens arealbruk i anleggsfasen, men at virkningene i driftsfasen generelt sett er små. Det er samtidig knyttet noe usikkerhet til reinens arealbruk nær kraftledninger i driftsfasen, avhengig av topografi, flokksammensetning, hvilket funksjonsområde som berøres, og hvor lenge det er siden ledningen ble bygd. En etablert kraftledning i åpent terreng gjennom for eksempel et sommerbeite forventes å kunne påvirke reinen i mye mindre grad enn en nyanlagt kraftledning ved en flaskehals i terrenget, eller gjennom et kalvingsområde.

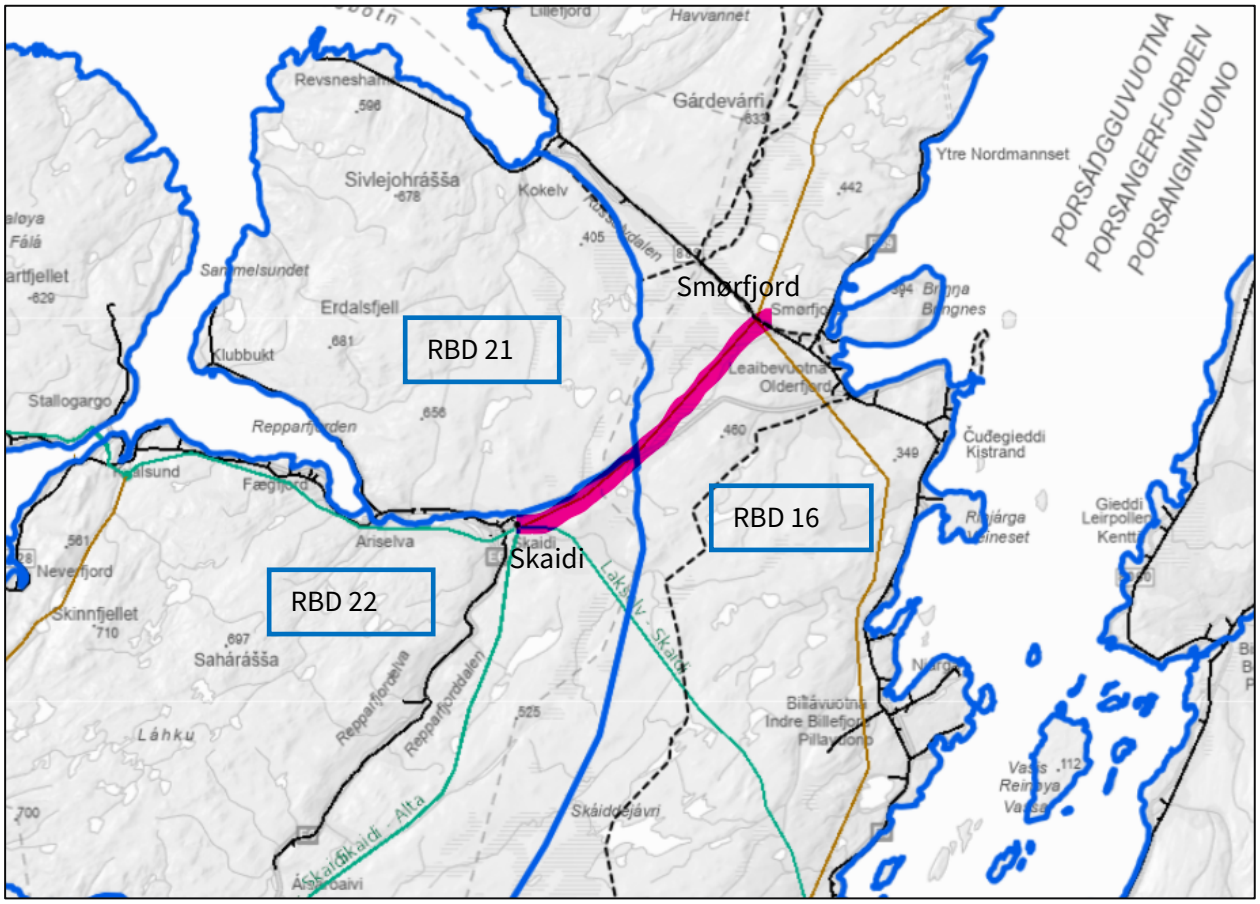
For å ta høyde for reindriftsutøveres egne erfaringer, og at det er en viss usikkerhet knyttet til forskningsresultatene, legger NVE i våre vurderinger til grunn at kraftledninger i visse tilfeller kan bidra til at arealer nær kraftledningstraseer brukes noe mindre.

I våre vurderinger legger vi også til grunn at virkninger av arealinngrep må vurderes ut fra reindriftas samlede tilgang til og bruk av arealene. Dersom et areal som allerede er begrenset, reduseres, eller et funksjonsområde med høy verdi reduseres, vil dette påvirke reindrifta mer enn reduksjon i øvrige områder.

3.4.2 Reinbeitedistrikter som berøres av 132 kV Skaidi–Smørfjord

En ny 132 kV kraftledning fra Skaidi til Smørfjord vil berøre distriktene 21 Gearretnjárga og 22 Fiettar, og de nyopprettede distriktene innenfor tidligere distrikt 16 Kárášjoga oarjabealli. Se figur 143 med kart over områdene som de berørte reinbeitedistriktene benytter.

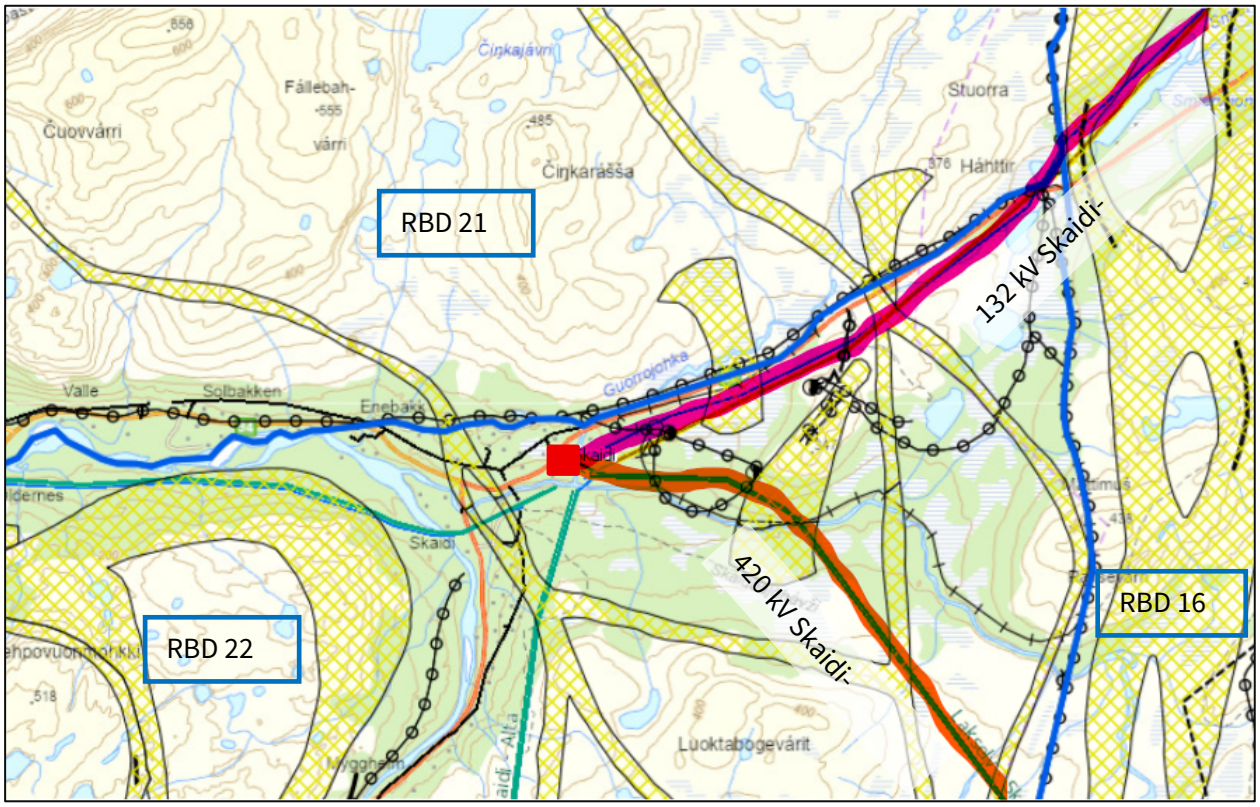
Kartene som vises nedenfor for hvert reinbeitedistrikt er hentet fra Landsbruksdirektoratets digitale kart på Kilden. Det er lagt opp til at reinbeitedistriktene selv skal holde kartene oppdatert framover, men dette arbeidet er fortsatt i tidlig fase. Per i dag er kartene ikke alltid oppdatert, og er her ment som overordnede illustrasjoner. NVE har diskutert reindriftas reelle bruk av området i mer detalj i konsultasjonsmøter.

Figur 14: Oversikt over reinbeitedistrikter som berøres av Skaidi–Smørfjord-ledningen (markert med bred rosa strek). Blå strek angir grenser mellom reinbeitedistrikter. Berørte distrikter er 21 Gearretnjárga i nord-vest, 22 Fiettar i sør-vest og distriktene innenfor tidligere 16 Kárášjoga oarjabealli i øst. Kilde: NVE Atlas.

3.4.3 Vurderinger av virkninger for reinbeitedistrikt 21, Gearretnjárga

Reinbeitedistrikt 21 Gearretnjárga sine sommerbeiter ligger nord for Skaidi transformatorstasjon og den nye 132 kV kraftledningen, se figur 14. Distriktet har også et gjerdeanlegg like sør for den nye ledningen, inne i distrikt 22 sitt område, som brukes om høsten. Distriktet vil bli berørt av den nye ledningen når de flytter mellom sommerbeitene i nord og vinterbeitene i Kautokeino. Området nær ledningen brukes også til høstbeite og brunstland. Distriktet vil også bli påvirket av ny 420 kV Skaidi–Lebesby, som også vil gå nær gjerdeanlegg og krysse samme flyttlei.

Figur 15: Distrikt 21 har sommerbeiter nord for E6 / distriktsgrensen mot distrikt 22, distriktsgrense vist med blå strek midt i bildet. Gjerder og gjerdeanlegg er vist med svart strek med sirkler. Gule felt viser både nye og gamle flyttleier. Ny 132 kV Skaidi–Smørfjord er markert med rosa strek, 420 kV Skaidi–Lebesby er markert med oransje strek. Kilde: NVE Atlas

3.4.3.1 Konsekvensutredning

Den nye 132 kV-kraftledningen vil gå gjennom områder som brukes til høstbeite og brunstland, flyttleier som distriktet benytter mellom sommer- og vinterbeiter, og vil ligge nær gjerdeanlegg og en beitehage som ligger innenfor distrikt 22 sine områder. I konsekvensutredningen er de berørte områdene verdisatt til *stor verdi*. Utredningen bemerket at området er viktig for distriktet til tross for at det er lite og nær annen infrastruktur. Konsekvensene er vurdert til å være *ubetydelige/liten negativ* i driftsfasen, men *middels til stor negativ* i anleggsfasen. Utreder poengterer nødvendigheten av god kommunikasjon mellom utbygger og reindrift under flytteperioden slik at anleggsarbeidet kan stoppes.

3.4.3.2 Distriktets merknader

Distriktet har forklart at de kun bruker gjerdeanlegget nærmest Skaidi, ikke anlegget mot Hatter/Háhttir. Distriktet påpeker at de allerede har mistet en flyttlei på grunn av hyttebygging, og at gjenværende flyttleier er sårbare. Distriktet flytter rein langs flyttlei øst mot grensen til distrikt 16 om våren, og like øst for Skaidi transformatorstasjon om høsten. Vårflyttingen gjøres over få dager, for å spare beitet i området til høstflyttingen, som tar lengre tid og skjer etappevis. Gjerdeanlegget brukes fra midten av september til midten av oktober eller starten av november.

På grunn av tidligere utbygginger er det bare denne ene flyttleien igjen som kan brukes. Området er lite og eksponert for andre inngrep. Distriktet mener at flytting forbi dette området ikke var problematisert i konsekvensutredningen. Distriktet mener at det er stor fare for at de ikke får flyttet reinen forbi dette området dersom ledningen bygges som planlagt i dag, og mener det vil være slutt

på den tradisjonelle nomadiske driften. Iblant flyttes dyr med bil per i dag, men distriktet mener dette ikke er en god løsning, da det er lett at reinen stresses eller skades.

Distriktet har erfaringer med flere ledninger gjennom området per i dag. Den nye 132 kV ledningen mot Smørfjord er planlagt å gå nær parallelt med dagens 66 kV ledning. Tilsvarende er ny 420 kV ledning planlagt å gå i parallell med dagens 132 kV ledning mot Lakselv. Distriktet sier at dagens 132 kV ledning mot Lakselv er ganske godt kamuflert på grunn av tremaster, men at reinen kan bli skremt under noen forhold. Ved lav sol kan reinen reagere på skyggene, og ved vind kan de reagere på susing i ledningene.

For 420 kV-ledningen uttalte distriktet at de er bekymret for nye og mer synlige ledninger og er spesielt bekymret for at reinen skal vike unna om den ser ledningene under seg. Distriktet uttalte i forbindelse med 420 kV-ledningen at nøye plassering av hvert enkelt mastepunkt og kamuflering av master og ledninger kan hjelpe for å dempe uttrykket, men påpeker at dette er vanskelig å forutsi og at ledningen likevel kan oppfattes som en barriere. Distrikt 21 har spilt inn ønske om at ledningen legges som jordkabel ut fra Skaidi.

Endringssøknad og trasé

I en uttalelse til endringssøknaden sier distriktet at de ikke er imot traséjusteringene som er foreslått, men mener at ledningen fortsatt vil medføre økt belastning på et sterkt påvirket område. Distriktet presiserer at området er i intensiv bruk med flere typer anlegg og flyttleier, og at gjerdeanleggene er plassert fordi det ikke finnes andre egnede alternativer i nærområdet.

Distriktet er opptatt av at den nye kraftledningen ikke må begrense reindriftas handlingsrom ytterligere i dette området. Distriktet understreket at spennlengden mellom master må være så lang som mulig for å redusere hindringer i flyttleia, og at det er særlig viktig å unngå master på Ruoššadievvá.

Distriktet peker på at en alternativ linjetrasé på sørsiden av Eallášgielaš vil kunne gi mindre ulemper for dem.

3.4.3.3 NVEs vurderinger

NVE registrerer at distriktet allerede er belastet av mange inngrep, og at flyttleia og gjerdeanlegget som blir berørt har særlig stor verdi for distriktet om høsten. Slik som distriktet beskriver det er flyttleia utsatt, og det er avgjørende for distriktet at den beholder sin funksjon gjennom hele flytteperioden om høsten. I løpet av planleggingen har også foreslått trasé for den nye ledningen blitt endret, fra parallelt med dagens 66 kV ledning, til 200 meter lenger nord for å gi større avstand til gjerdeanlegget.

I sin høringsuttalelse har Statsforvalteren påpekt at det er avgjørende at det ikke foregår anleggsarbeid under høstflytting i perioden fra slutten av september til distriktet har forlatt området. Dette omfatter området fra Skaidi transformatorstasjon til Smørfjordvannet. Statsforvalteren trekker også fram eventuell mellomlagring av materiell i området som en ulempe, særlig for eventuelle anleggsplasser nær gjerdeanlegget. Det er også viktig å skjerme reinen for forstyrrelser under flyttingen om våren, men denne flyttingen går raskere og er noe mindre sårbar for andre forstyrrelser da dyrene drives aktivt og noe lenger unna Skaidi transformatorstasjon. NVE er enig i at det må legges vekt på å ikke hindre eller forstyrre reindriften i flytteperiodene.

Statsforvalteren skriver også i sin uttalelse at det vil være viktig med god dialog med reinbeitedistriktet for å avklare detaljer i tilpasningen. NVE legger til grunn at en slik dialog opprettes og videreføres.

NVE har vurdert distriktets ønske om å legge 132 kV Skaidi–Smørfjord som jordkabel, som en mulig løsning for å redusere utfordringene som de har presentert i konsultasjoner og høringsinnspill. Det er imidlertid viktig å påpeke at jordkabel også er et vesentlig inngrep, og vil medføre en kabelgrøft som vil måtte holdes fri for større vegetasjon. Det må også etableres en kjøretrasé langsmed kabelgrøften. Det vil også ta lenger tid å rette opp eventuelle feil på kabelen, som igjen vil føre til mer menneskelig aktivitet og trafikk langs traseen. NVE mener at samlet sett er det ikke gitt at jordkabel gir en vesentlig bedre løsning for reindrifta.

På NVEs oppfordring har Area Nett presentert en justert løsning der ny ledning trekkes nærmere E6, med høyere master og lengre spennvidde. NVE mener dette er grep som samlet sett gir en bedre løsning for distrikt 21, ved å samle inngrepene som reinen må passere og minimere antall master på bakken. Løsningen gir også mer fleksibilitet når det gjelder plassering av mastene, som kan bestemmes i detaljplanfasen i samråd med distriktet.

Distrikt 21 har også spilt inn en mulig trasé sør for Eallášgielaš som et alternativ. Dette innspillet kom for sent i prosessen til å bli tatt til vurdering. I forbindelse med traséjusteringen nærmere E6 hadde NVE tidligere gjort flere forsøk på å kontakte distriktet for å diskutere trasé. Vi fikk ikke svar på disse henvendelsene, og måtte derfor gå videre i saksbehandlingen.

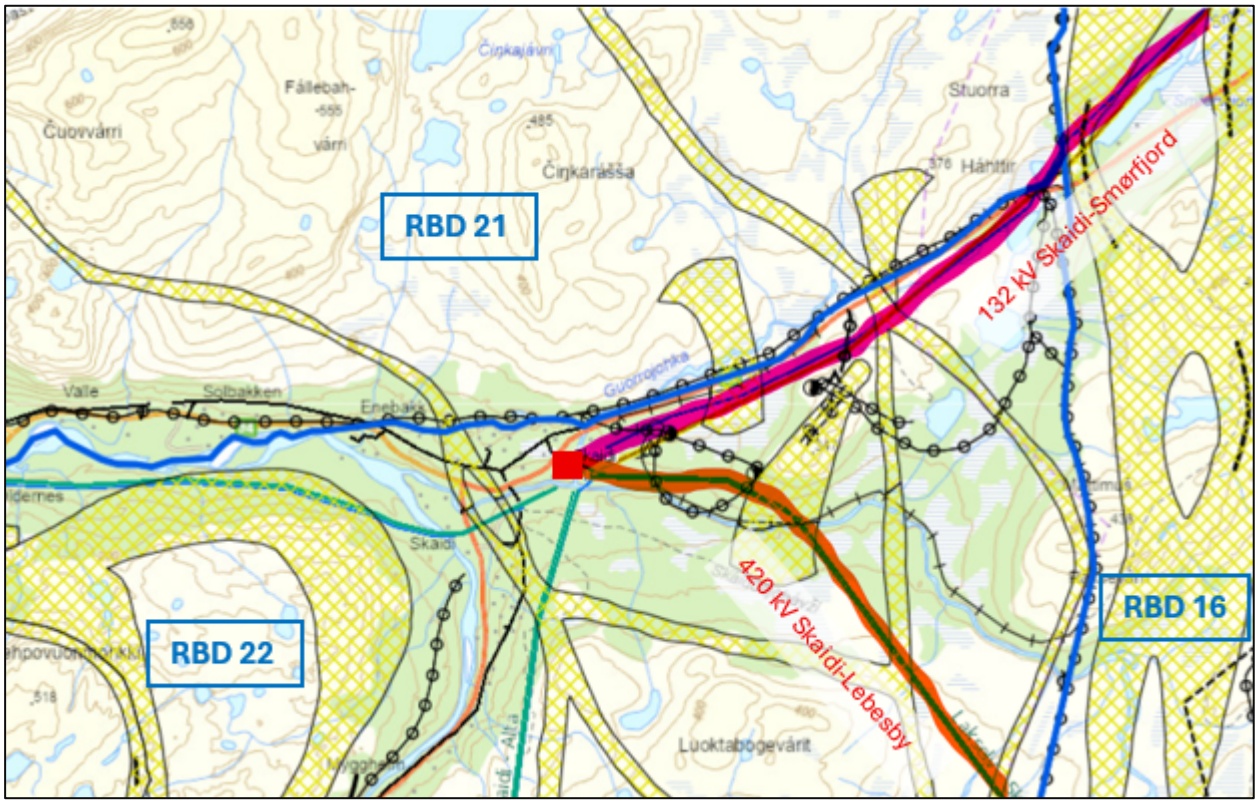
Uansett trasé og løsning vil anleggsperioden være svært forstyrrende, og NVE er enig med Statsforvalteren om at anleggsarbeid må unngås så lenge det er rein i området. Det vil være spesielt viktig å koordinere anleggsperiodene godt for de ulike tiltakene som er planlagt ved Skaidi transformatorstasjon.

Oppsummert vurderer NVE at reinbeitedistrikt 21 er noe utsatt ved bygging av ny 132 kV ledning mellom Skaidi og Smørfjord. Ledningen vil krysse et område som er lite i utstrekning, men som har en kritisk funksjon for reindrifta og som allerede er nær andre inngrep. Samme distrikt vil være berørt av andre tiltak ved Skaidi transformatorstasjon, som bygging av ny 420 kV ledning. Avbøtende tiltak som anleggsstans når rein er i området vil være viktig for å begrense de negative konsekvensene.

NVE mener imidlertid at den justerte traseen som fører den nye ledningen nær E6 vil være en bedre løsning for distrikt 21 enn den opprinnelige traseen langs dagens 66 kV ledning, ved at inngrepene ledning og vei samles. NVE mener også at lengre spennvidde som følge av høyere master vil være en fordel for distriktet.

3.4.4 Vurderinger av virkninger for reinbeitedistrikt 22, Fiettar

Reinbeitedistrikt 22 Fiettar har sommerbeiter opp til E6, og blir berørt av 132 kV-ledningen Skaidi–Smørfjord i nordre kant av disse sommerbeitene, se figur 16. Skaidi transformatorstasjon ligger også innenfor dette distriktet. Distriktet blir også berørt av ny 420 kV ledning fra Skaidi til Lebesby, i ca. fem kilometer ut fra Skaidi transformatorstasjon.

Figur 16: Distrikt 22 har sommerbeiter sør for E6 / distriktsgrensen mot distrikt 21, vist med blå strek midt i bildet. Gjerder og gjerdeanlegg er vist med svart strek med sirkler. Gule felt viser både nye og gamle flyttleier. Ny 132 kV Skaidi–Smørfjord er markert med rosa strek, 420 kV Skaidi–Lebesby er markert med oransje strek. Kilde: NVE Atlas

Distriktet er fra før berørt av andre større tiltak knyttet til Skaidi transformatorstasjon; den nye 420 kV-ledningen Balsfjord–Skaidi sørfra, som nylig er bygget, og 420 kV-ledningen Skaidi–Hammerfest vestover, hvor bygging er påbegynt. Distriktet er videre berørt av andre inngrep i sine områder, med Nussirgruven på sørsiden av Repparfjorden som et av de største, i tillegg til hyttebygging.

3.4.4.1 Konsekvensutredning

Konsekvensutredningen viser til at distriktet vil bli berørt av den nye ledningen helt i ytterkanten av sine sommerbeiter. Det forventes at beitende dyr vil presses sørover fra området ved Skaidi transformatorstasjon ved anleggsarbeid på og rundt stasjonsområdet. Anleggsarbeid vil derfor medføre en innskrenkning av sommerbeitene til distriktet, og kan gi mer arbeid for reindriften. Ledningen vil ikke gå gjennom kalvingsområder, men Skaidi transformatorstasjon ligger 1-2 km nord for kalvingsområder verdisatt til *stor verdi.*

Konsekvensen for distrikt 22 av 132 kV-ledningen Skaidi–Smørfjord vurderes i utredningen til å være lite *negativ, og i et område av liten/middels verdi*.

3.4.4.2 Distriktets merknader

Distriktet uttrykker selv at de er tungt belastet av flere inngrep i nyere tid, som allerede har gått utover driften deres. Distriktet mener at rein viker unna Balsfjord–Skaidi-ledningen per i dag. De forteller at det er utfordrende med anleggsarbeidet på ledningen fra Skaidi til Hammerfest, som ligger nær og skaper konflikt med kalvingsområder. Området hvor Nussir har fått konsesjon til gruvedrift ligger også nær tradisjonelle kalvingsområder og flyttlei. Distriktet er også berørt av et økende antall hytter, som medfører mer ferdsel og trafikk.

Når det gjelder området rundt Skaidi transformatorstasjon og østover, som blir berørt av ledningen det søkes om her, uttaler distriktet at skogsområdene nær stasjonen er viktige for reinen om sommeren, for å trekke inn under trærne for å unngå insekter. I distriktsplanen beskrives området fra transformatorstasjonen og sørover langs Repparfjordelva som et trivselsområde for rein der de også beiter på sopp.

Distriktet uttrykker at de må gjete dyrene mer aktivt nå enn før, fordi de oppholder seg innenfor små, men viktige områder, og for å unngå sammenblanding med andre distrikter. Dette betyr merarbeid, tid og kostnader. Distriktet peker også på at inngrepene får følgeeffekter som berører andre områder indirekte, for eksempel ved at høstbeiter må tas i bruk tidligere. Høstbeitene beites ned tidligere, som igjen gjør at også vinterbeiter må tas i bruk tidligere. Dette går igjen utover dyrevelferd og slaktevekt.

Reinbeitedistriktet uttrykker frustrasjon over at alternativer de foreslår, ikke blir vurdert, og mener at den samlede belastningen av inngrep nå er over tålegrensen til distriktet. Som følge av mange og konfliktfylte utbyggingssaker som det er krevende å engasjere seg i, er det vanskelig å rekruttere unge folk til å ta over reindrifta i framtiden.

3.4.4.3 NVEs vurderinger

NVE registrerer at distriktet opplever hardt press, på grunn av både konkrete fysiske inngrep og arbeidet med å følge opp utbyggingssaker. Ikke minst skyldes presset at utbyggingsprosjektene kommer fortløpende etter hverandre i et lite område. Den nye 132 kV-ledningen kommer samtidig med bygging av ny 420 kV ledning. Selv om distriktet kun berøres på mindre områder av de planlagte ledningene er dette områder hvor distriktet allerede er belastet av andre inngrep. Det viktigste presset mot distriktet er imidlertid knyttet til kalvingsområder og flyttlei lenger vest nær Repparfjorden.

De berørte reinbeitedistriktene har alle foreslått en løsning med jordkabel som alternativ til luftledning. Som nevnt i kapitlet om distrikt 21, mener NVE at også jordkabel vil være et vesentlig inngrep med flere ulemper, og at samlet sett er det ikke gitt at jordkabel gir en vesentlig bedre løsning for reindrifta på sikt.

Distriktet har tidligere tatt til orde for at det er en fordel å samle inngrep. NVE mener at Area Netts nye løsning der ny ledning trekkes nærmere E6, bør være en bedre løsning for reindrift enn å følge dagens 66 kV ledning, som på sikt vil byttes ut.

Uansett trasé vil anleggsarbeid være svært forstyrrende, og bør legges til en tid når det ikke er rein i området. Statsforvalteren skriver i sin uttalelse at anleggsarbeid i området fra Skaidi transformatorstasjon og til Smørfjordvannet må tilpasses og avklares med reindrifta, så det f.eks. unngås støyende arbeid i sårbare perioder. Det vil være spesielt viktig å unngå støyende arbeider dersom kalvingsområder nærmest stasjonen tas i bruk. Det kan forventes at anleggsarbeid gjør at rein som beiter vil trekke sørover og over Skaidi elva, eller nordover langs E6 mot distrikt 21 sine områder. Dette kan bety økt behov for ekstra gjeting for å unngå sammenblanding med rein fra distrikt 21. NVE forstår distriktets bekymring ved forskyvning av når de kan benytte ulike beiteområder, som skaper negative ringvirkninger og merarbeid.

Oppsummert vurderer NVE at reinbeitedistrikt 22 er noe utsatt ved tiltak nær og rundt Skaidi transformatorstasjon. Samme distrikt vil være berørt av andre tiltak nær stasjonen, som bygging av ny 420 kV ledning. Som for distrikt 21 mener NVE at det vil være spesielt viktig at anleggsperioden for denne ledningen og andre tiltak ved Skaidi transformatorstasjon koordineres og samkjøres, slik at distriktet ikke må forholde seg til stadig påfølgende anleggsperioder. Det vil være en stor fordel med god dialog mellom utbygger og de berørte distriktene for å planlegge en anleggsperiode som påvirker reindrifta i minst mulig grad.

3.4.5 Vurderinger av virkninger for RBD 16

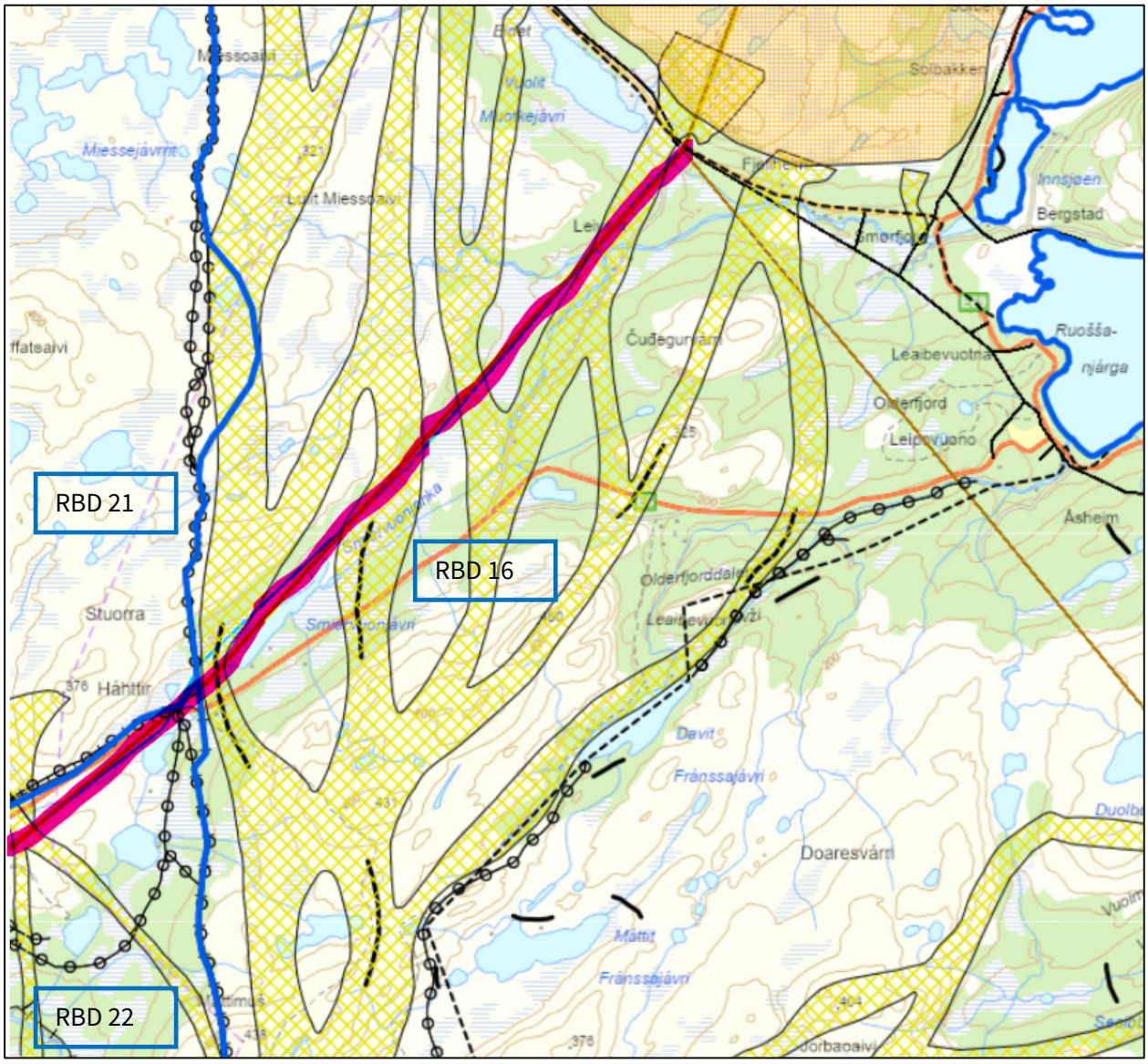
Reinbeitedistrikt 16 Kárášjoga oarjabealli, Karasjok vestre distrikt, ligger øst for distrikt 22 og 21. Distriktet dekker til sammen et stort område, fra Karasjoks indre grense mot Finland i sør til Nordkapp i nord, en strekning på nærmere 30 mil.

Da søknaden ble utredet besto distriktet av flere sommersiidaer, som ifølge konsekvensutredningen fungerte tilnærmet som egne distrikter. Fra 1. april 2026 er imidlertid distrikt 16 formelt delt i 10 separate reinbeitedistrikter, som omtales heretter som distrikter, ikke siidaer.

Alle distriktene flytter etter tur langs samme hovedkorridor, fra vinterbeitene i Karasjok nordover til sommerbeiteområdene, og tilbake om høsten. For å unngå beiteslitasje og forsinkelse må hvert distrikt bruke flyttkorridoren effektivt.

Den nye 132 kV kraftledningen er planlagt å krysse en del av flyttlei/korridoren som distriktene Máhkarávju, Marbolon, Skuohtanjárga, Jáhkenjárga og Rávdol benytter etter tur, se figur 17. Strekningen der ledningen vil krysse flyttleia er om lag 10 km lang. Den planlagte 420 kV ledningen mellom Skaidi og Lakselv krysser samme flyttlei noen kilometer lenger sør, og berører de samme distriktene som nevnt, i tillegg til to distrikter med beiter lenger sør. 420 kV-ledningen krysser flyttleia der den er konsentrert til et smalt parti, mens flyttleia/leiene er vesentlig bredere der hvor 132 kV-ledningen krysser den.

De to sørligste distriktene berøres ikke direkte av noen av ledningene.

Figur 17: Ny 132 kV kraftledning (markert med rosa strek) vil krysse distrikt 16 sine flyttleier (markert med lysegule felt). Grense mellom distrikt 16 og 21 er vist med blå strek. E6 vises med tynn, oransje strek. Kilde: NVE Atlas.

Arealet som den nye ledningen krysser brukes av tidligere distrikt 16 også til høstbeite og parringsland. Ledningen vil gå parallelt med dagens 66 kV ledning innenfor distriktets grenser.

I tillegg til ny ledning er det planlagt å bygge om Smørfjord transformatorstasjon. Stasjonen er planlagt utvidet med et nytt bygg i sørvestlig retning, innenfor dagens stasjonsområde.

3.4.5.1 Konsekvensutredningen

Konsekvensutredningen gir flyttleia som blir berørt av ledningen *stor verdi*. Flyttingen er omfattende og går over flere uker. Særlig om våren styres dyrene aktivt gjennom, gruppevis. Om høsten har flyttkorridoren mer karakter av fritt trekk enn aktiv flytting. Den nye ledningen forventes ikke å skape stans eller unnvikelse, men flyttingen forbi ledningen kan kreve noe mer innsats i en tilvenningsperiode når ledningen er ny. I utredningen settes konsekvensgraden til *ubetydelig/liten negativ konsekvens* i driftsfasen.

Konsekvensutredningen peker på at det vil være viktig å ha dialog med distriktene for å kunne stanse anleggsarbeid når dyrene flyttes forbi. Med denne forutsetningen settes konsekvensgraden til

ubetydelig/liten negativ konsekvens også i anleggsfasen. Det påpekes imidlertid at eventuell lagring av utstyr og materialer i korridoren vil øke de negative konsekvensene under anleggsperioden.

Smørfjord transformatorstasjon ligger nær, men ikke i en av flyttleiene. Ifølge utredningen vil utvidelsen gi et lite arealtap (4-5 daa) men er det lite som tilsier at det blir påfallende endringer knyttet til flyttleia, i driftsfasen. Det forventes heller ikke økt menneskelig aktivitet i området på sikt. Anleggsfasen, som er skissert til to sesonger, vil derimot være forstyrrende. Utredningen understreker viktigheten av dialog mellom reindrift og tiltakshaver for å planlegge når rein skal drives forbi, med mulig stans i anleggsarbeidet.

3.4.5.2 Merknader fra distriktene i tidligere distrikt 16

Mange av kommentarene som er gjengitt under ble gitt primært til 420 kV-ledningen, men gjelder i prinsippet også 132 kV-ledningen selv om denne ledningen ligger lenger nord. Distriktene Jáhkenjárga og Rávdol har også uttalt seg konkret til endringssøknaden for 132 kV Skaidi–Smørfjord.

Distriktene er generelt skeptiske til gjennomføring av anleggsarbeidet i flyttkorridoren. Flere av distriktene mener at ledningen vil kunne forstyrre flyttingen.

Distriktet Marbolon peker på at en vellykket flytting av alle distriktene er avhengig av en velfungerende kø-ordning. Det er et intrikat system, og forsinkelser for ett distrikt vil påvirke alle som kommer bak. Marbolon mener det ikke er opplagt at dette lar seg løse i praksis. Et åpenbart tiltak vil være å legge anleggsarbeidet til andre tider enn selve flyttingen.

Flere av distriktene peker på at det er veldig trangt mellom gruppene, som gjør det sårbart for sammenblanding av flokker ved forstyrrelser. Distriktene minner om at flyttleier har en særskilt beskyttelse i loven, og at flokkene må kunne flyttes uhindret mellom sesongbeitene. Distriktene mener at selv om ikke den nye ledningen er en fysisk barriere, kan den gi utfordringer, og det vil være utbyggers ansvar å støtte reindrifta dersom de må sette inn ekstra ressurser.

Distriktet Máhkarávju minner også om at småflokker kan bli hengende igjen bak hovedflokkene i forbindelse med flytting, og at disse kan stoppe opp eller snu dersom de blir forstyrret. Distriktet peker på tilskudd til frakt av dyr med bil eller til ekstraordinær gjeting som aktuelle tiltak.

Distriktet Rávdol peker på samme utfordring med dyr som blir hengende etter. Distriktet er ganske lite, og de mener at konsekvensene er ekstra store for dem om flokkene blandes med et større distrikt ved kalving og kalvemerking. Distriktet mener tilskudd til utstyr, transport, tråkking av trasé, fôr, mv. eller oppgradering av gjerdeanlegg mot distrikt 22 og 21 kan være aktuelle tiltak.

Distriktene Jáhkenjárga og Rávdol beskriver i en felles uttalelse hvordan de allerede er belastet av eksisterende inngrep og forstyrrelser. Distriktene minner om at beitero er avgjørende for reindriften og for dyrevelferd, og peker særlig på anleggsperioden som en utfordring. Distriktene forventer at konsekvensene for reindriften vurderes samlet, og at det legges betydelig vekt på at ledningen berører viktige funksjonsområder for rein, særlig flyttlei. Distriktene mener at den beste løsningen vil være å legge kraftledningen i kabel på tvers av flyttekorridoren for å redusere belastningen. Videre forutsetter distriktene at det tas hensyn til sensitive perioder for reindriften, at det etableres dialog og møteplasser, og at merkostnader blir erstattet.

3.4.5.3 NVEs vurderinger

NVE mener at distriktene løfter fram viktige poenger som må vurderes, både i anleggsperioden og i en tilvenningsperiode. Flyttleier har en egen beskyttelse i loven, og regnes som svært verdifulle. For distrikt 16 sitt tilfelle skal svært mange dyr tilhørende ulike flokker flyttes trinnvis, over en lengre

periode. Totalt skal dyrene flyttes lange avstander, og god koordinering er essensielt. I forhold til enkelte andre distrikter er det større risiko for sammenblanding, og flyttkorridorens funksjon må ivaretas over et lengre tidsrom. Imidlertid består flyttkorridoren av flere parallelle flyttleier der den krysses av Skaidi–Smørfjord, som gir større fleksibilitet enn for 420 kV Skaidi–Lebesby, som krysser der flyttkorridoren er smalest.

Tilgjengelig forskning tilsier at den nye ledningen neppe vil gi store, negative konsekvenser på sikt når den er etablert. NVE vil likevel påpeke at denne flyttkorridoren har en kritisk funksjon for alle distriktene som bruker den. Funksjonen må opprettholdes både under byggingen av 420 kV-ledningen og 132 kV-ledningen, og i framtiden. NVE mener at både anleggsperioden og en tilvenningsperiode må planlegges nøye og følges godt opp. Anleggsarbeid bør legges til tider helt utenom flyttingen, og lagring av utstyr i flyttkorridoren bør unngås. Dette burde være mulig å få til i praksis, gitt at flyttkorridoren her består av flere parallelle leier i stedet for én samlet korridor.

God planlegging av anleggsplasser og bruk av disse er derfor viktig. Distriktene har også selv foreslått konkrete tiltak som kan bøte på ulempene. Disse tiltakene er aktuelle å drøfte i en detaljplan, hvor det vil være naturlig å legge stor vekt på oppfølging av reindrifta.

Oppsummert mener NVE at anleggsperioden for den nye ledningen har potensiale for å være en stor belastning på distriktene i tidligere distrikt 16 om det ikke tas hensyn. Flyttkorridoren er kritisk for distriktenes flytting mellom sommer og vinterbeiter, og eventuelle forstyrrelser vil kunne forrykke det intrikate flyttemønsteret. Det vil være avgjørende for distriktene at forstyrrelsene i anleggsfasen minimeres under flyttingen.

3.4.6 NVEs vurderinger av samlede virkninger for reindrift

Bygging av en ny 132 kV kraftledning mellom Skaidi og Smørfjord transformatorstasjon vil berøre tre reinbeitedistrikter, i ulik grad. Med unntak av strekningen nærmest Skaidi transformatorstasjon, vil den nye ledningen gå parallelt med dagens 66 kV ledning, og ikke gjennom nye, urørte områder. I konsekvensutredningen forventes virkningen av en ny ledning generelt sett å være liten i driftsfasen, når ledningen er etablert og dyrene er tilvent den nye situasjonen. NVE er enig i dette, og viser til at nyere forskning støtter denne konklusjonen.

Imidlertid er den nye ledningen et nytt element, med kraftigere og høyere master enn dagens ledning, og det må forventes noe unnvikelse fram til ledningen er et like kjent landskapselement som dagens ledning. Forskning støtter også at kraftledninger kan føre til unnvikelse og mindre bruk langs enkelte strekninger også i driftsfasen, uten at det er fastslått en sterk og entydig sammenheng. Det er derimot liten tvil om at anleggsfasen vil være forstyrrende. NVE presiserer at det er viktig at det tas nødvendig hensyn til reindrift i denne fasen.

For tidligere distrikt 16 er det vesentligste at den kritiske funksjonen til flyttkorridoren blir ivaretatt, både der den berøres av 420 kV-ledningen og der den berøres av 132 kV-ledningen eller utvidelsen av Smørfjord transformatorstasjon. Som for 420 kV-ledningen forutsetter NVE at distriktet involveres i planleggingen slik at flyttingen ikke blir forstyrret.

For distrikt 21 vil 132 kV ledningen krysse to flyttleier. Flyttlei ved Skaidi transformatorstasjon er både et kritisk funksjonsområde og et begrenset areal, da andre flyttleier ikke er tilgjengelig. Flyttleien er spesielt utsatt siden det er flere andre utbyggingsprosjekter planlagt ved samme transformatorstasjon. NVE forutsetter både at anleggsarbeidet koordineres med øvrige byggearbeider ved stasjonen, og at distriktet involveres i planleggingen slik at flyttingen ikke blir forstyrret.

For distrikt 22 går 132 kV Skaidi–Smørfjord i kanten av sommerbeiteområder. I NVEs innstilling for 420 kV-ledningen Skaidi–Hammerfest i 2022 vurderte vi at distrikt 22 var sterkt påvirket både av

tidligere inngrep, som gruvedrift, kraftledninger, veiutbygging og hyttebygging, i tillegg til kommende, planlagte inngrep. NVE vurderte at stadig bit-for-bit-utbygginger av enkeltinngrep til slutt vil kunne medføre at tålegrensen til reindrifta overskrides. For ordens skyld bør det også nevnes at retten kommenterte forholdet til tålegrensen når temaet var oppe både i Vestre Finnmark tingrett i juli 2024 og i Hålogaland lagmannsrett i mars 2025, og kom til at SP art. 27 ikke var krenket.

Slik ledningen nå er lagt ut fra Skaidi transformatorstasjon og nær E6, berører den så lite av distrikt 22 sine områder som mulig. Den største påvirkningen vil være anleggsarbeid ved Skaidi transformatorstasjon, der det også skal gjennomføres andre utbygginger. Dersom arbeidet koordineres godt med øvrige tiltak ved transformatorstasjonen, mener NVE at bygging av 132 kV Skaidi–Smørfjord ikke vil medføre noen ytterligere belastning på distrikt 22.

For 420 kV-ledningen anbefalte NVE at tiltakshaver og reinbeitedistriktene oppretter regelmessig, forutsigbar og planlagt kontakt, også i en periode etter at anlegget er ferdigbygget, for å fange opp eventuelle uforutsette utfordringer. NVE anbefalte samtidig at det ble satt vilkår i konsesjonen om økonomisk støtte til reinbeitedistriktene for å kompensere for merarbeidet dette ville medføre.

Den planlagte 132 kV-ledningen mellom Skaidi og Smørfjord forventes å være mindre inngripende enn 420 kV-ledningen, både under bygging og i driftsfasen. Vi mener derfor det er noe mindre behov for oppfølging i ettertid. Samtidig har den potensiale til å berøre kritiske funksjoner som flyttleier på samme måte som 420 kV-ledningen. NVE vil derfor sette de samme vilkårene om at tiltakshaver skal opprette rutiner som sikrer reindriftens mulighet for medvirkning og tilpasning. Tiltakshaver skal oppnevne minst én kontaktperson, og søke å ha jevnlig kontakt med alle de berørte distriktene også etter byggeperioden. Disse rutinene skal beskrives i en detaljplan, og kontakten med reindriften skal dokumenteres og fremvises for NVE på forespørsel.

Etter NVEs mening er det mulig å gjennomføre utbygging av ny 132 kV ledning som omsøkt uten at det vil overskride tålegrensen i SP art. 27 for noen av distriktene. Dette forutsetter imidlertid et reelt og aktivt samarbeid mellom Area Nett (og Statnett) og reinbeitedistriktene, detaljert tilpasning og tilstrekkelig med tid. Det forutsetter spesielt at anleggsarbeid ved Skaidi transformatorstasjon koordineres med andre arbeider på samme område. NVE understreker at det er tiltakshavers ansvar å sørge for at dette følges opp av entreprenør og alle eventuelle underentreprenører, helt ned til den enkelte arbeider ute i felt. NVEs miljøtilsyn skal kunne varsles dersom det er uenigheter om oppfølgingen.

3.4.6.1 Prosesser knyttet til tiltak ved Skaidi transformatorstasjon

Samtidig som NVE har hatt søknaden om 420 kV Skaidi–Lebesby og 132 kV Skaidi–Smørfjord til behandling har det vært prosesser i både rettsapparatet og i forvaltningen knyttet til Skaidi transformatorstasjon, som er relevante for begge sakene.

I mars 2024 fattet Energidepartementet vedtak om forhåndstiltredelse for bygging av blant annet Skaidi–Hammerfest, og i mai 2024 vedtok namsmannen tvangsgjennomføring av forhåndstiltredelsen. Reinbeitedistriktene 20 og 22 mente at vedtakene i forbindelse med konsesjonen var ugyldige, og tok saken til retten. Distriktene tapte saken mot Statnett i to instanser, i Vestre Finnmark tingrett i juli 2024 og i Hålogaland lagmannsrett i mars 2025. Distriktenes anke til Høyesterett ble nektet fremmet av ankeutvalget i september 2025.

I oktober 2024 godkjente NVE Statnetts detaljplaner for bygging av Skaidi transformatorstasjon og ledningen vestover fra Skaidi mot Hammerfest. Statnett hadde foreslått noen begrensninger på anleggsperioden av hensyn til reindrift, og NVE påla ytterligere begrensninger i vedtakene. NVEs godkjenninger ble påklaget av både Statnett og reinbeitedistriktene. Klagesakene ble sendt til

behandling hos Energidepartementet i desember 2024, og avgjort ved vedtak i september 2025. Klagen fra Statnett ble delvis tatt til følge, ved at ordlyden i et vilkår ble gjort mer presist. Klagen fra reinbeitedistriktene ble ikke tatt til følge. Per juli 2026 har Statnett søkt om endringer i detaljplanen, som ikke er ferdig behandlet i NVE ennå.

NVE legger derfor til grunn at både konsesjoner og detaljplaner som tidligere er gitt for Skaidi transformatorstasjon nå er fastlagt og gyldige, men at det kan bli mindre justeringer i detaljplaner.

3.5 Landskap og visuelle virkninger

I dette kapitlet vil NVE vurdere tiltakets påvirkning på landskap, visuelle virkninger for friluftsliv, kulturminner/kulturmiljøer og synlighet fra bolig- og fritidsbebyggelse. Vurderingene omfatter ikke direkte arealinngrep, da dette vurderes i andre kapitler.

Utgangspunktet for vurderingene av visuelle virkninger er tiltakets virkninger for landskapet. Kraftledningens virkning vil avhenger av hvilken landskapstype den går gjennom og i hvilken grad omgivelsene (landskapets skala og topografi samt vegetasjon) kan skjule den.

Det er viktig å understreke at den visuelle opplevelsen av en kraftledning i stor grad vil være subjektiv. For noen mennesker vil en kraftledning oppleves sjenerende så lenge den er mulig å se, mens andre opplever andre landskapselementer som mer fremtredende og legger mindre merke til kraftledninger. Andre inngrep i samme landskapsområde kan bidra til å redusere den visuelle virkningen ved at ledningen legges nær eksisterende infrastruktur. Samtidig kan en ny ledning i et område med mange inngrep og få gjenværende grøntområder, forsterke de samlede konsekvensene.

Ofte oppleves ledninger som mindre iøynefallende etter noen år, når vegetasjon har kommet tilbake og uttrykket er blitt mer dempet. I beskrivelsen av visuelle virkninger må det derfor skilles mellom synlighet og opplevelsen av kraftledningen som et landskapselement.

Virkninger i anleggsfasen vil være forbigående og vektlegges ikke i vurderingene av visuelle virkninger.

I konsekvensutredningen fra 2020 var det lagt til grunn bruk av kreosotimpregnerte tremaster, som er noe lavere enn master som nå planlegges brukt. Utredningen la i tillegg til grunn traséalternativer som på en strekning østover fra Skaidi transformatorstasjon gikk noe lenger nord enn alternativet som nå er omsøkt. NVE har i våre vurderinger lagt til grunn tiltaket som nå er omsøkt.

3.5.1 Landskap

Den nye kraftledningen starter i en kabelendemast øst for Guorrojohka og Skaidi transformatorstasjon. Forbindelsen til Skaidi stasjon er allerede gitt konsesjon, og går som jordkabel fra stasjonen via en kabelbro over Guorrojohka og fram til kabelendemasta. Herfra vil ledningen gå som luftledning nord-østover i en trasé som går inntil 400 meter nord for dagens 66 kV kraftledning mot Smørfjord. Ledningen vil gå mer eller mindre parallelt med E6 inntil den møter dagens 66 kV kraftledning igjen ved Gieddeboldni. Herfra vil de to ledningene gå parallelt, også ved kryssing av E6 ved Háhttirjávri, og helt fram til Smørfjord transformatorstasjon.

Ifølge konsekvensutredningen for landskap går hoveddelen av traseen gjennom områder med stor landskapsverdi (omtalt i konsekvensutredningen som delområde *5 Cakkarassa* og *2 Porsangerfjorden*). Landskapsformene i delområdet *Cakkarassa*, som omfatter hoveddelen av traseen, beskrives som typisk for Finnmark, med karrige fjell, åpne vidder, trange elvegjel, fjellbjørkeskog og furumoer. Smørfjord transformatorstasjon ligger såvidt innenfor delområdet *Porsangerfjorden,* beskrevet å være omgitt av lange, lave åser, med slake skråninger ned mot vide og grunne senkninger. Området ved Skaidi transformatorstasjon, *1 Skaidi*, er beskrevet å være omgitt av fjell opp mot 500 moh., skogpartier og spredt bebyggelse i tillegg til åpnere jordbruksområder. Elvene

Skaidejohka og Repparfjordelva preger dalbunnen. Området er i utredningen vurdert til å ha middels landskapsverdi.

Det meste av det berørte området er beskrevet som åpent viddelandskap, der den nye ledningen i all hovedsak vil gå parallelt med dagens 66 kV kraftledning, unntatt første delstrekning ut fra Skaidi. Den nye ledningen vil ifølge utredningen bli mer synlig enn dagens 66 kV-ledning, da det bygges med større og høyere master. Det er kun lavtvoksende og lite vegetasjon i området, noe som gjør at inngrep blir mer synlig. Samtidig vurderes det i konsekvensutredningen at ledningen vil forsvinne noe i det storskalalandskapet den vil gå igjennom.

Der traseen kommer ned fra høydedragene nord-vest for Leivset og ned mot Russelvdalen vil ledningen også være godt synlig i landskapet fra fv. 889 mellom Smørfjord og Kokelv.

Figur 18: Visualisering av ny 132 kV kraftledning sett fra sørvest ved kryssing av E6. Kilde: Konsekvensutredningen for landskap.

Dagens Smørfjord transformatorstasjon ligger i Russelvdalen like ved Leivsetveien og fv. 889 mellom Smørfjord og Kokelv. Stasjonen ligger på et lite høydedrag med variert kupert terreng og en del myrområder. Det er lavtvoksende vegetasjon og noe fjellbjørk også i dette området. Stasjonen er bygget i grå betong, og er til dels godt synlig i terrenget, men oppleves ikke som ruvende.

Figur 19: Smørfjord transformatorstasjon i dag. Kilde: Konsekvensutredningen for landskap.

Utvidelsen av Smørfjord transformatorstasjon var i utredningen vurdert som et «uproblematisk» inngrep, både på grunn av hvordan den passer i terrenget og fordi området alt er preget av inngrep. Konsekvensutredningen påpeker videre at det er en fordel at anlegget bygges som et innebygd GIS anlegg.

Nye inn- og utføringer av ledninger vil ifølge utredningen skape et noe mer «rotete» uttrykk enn dagens situasjon rundt stasjonen.

Konsekvensen for landskap er i utredningen samlet sett vurdert som middels negativ.

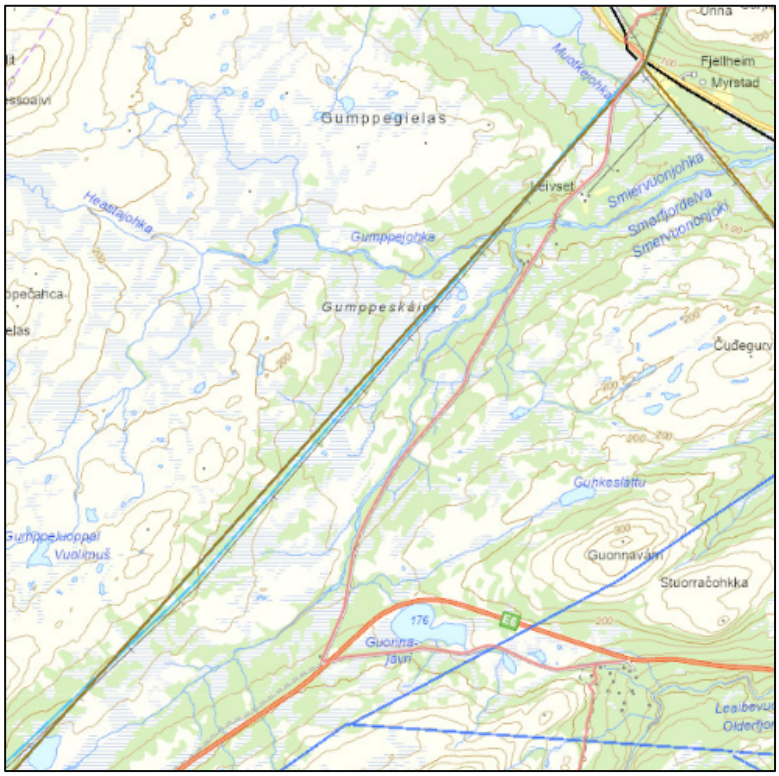
3.5.2 Friluftsliv

Traseen går gjennom områder som er kartlagt som friluftslivsområder, kategorisert som *store turområder uten tilrettelegging*, *utfartsområder* og *nærturområder*. Generelt er friluftslivet i stor grad knyttet til jakt, fiske og bærsanking, men også turer til fots og på ski. I deler av områdene er det også tilrettelagt for skuterkjøring. Selv om motorisert aktivitet ikke defineres som «friluftsliv», er skuterkjøringen likevel en transportmetode for å komme til områder for å drive med ulike friluftslivsaktiviteter og utmarksbruk.

Fra Skaidi stasjon går traseen gjennom to store turområder uten tilrettelegging, *Skinka og Lille Hatter* samt *Hatter–Oldefjorddalen.* Utvidelsen av Smørfjord stasjon berører sistnevnte område. I utredningen er disse gitt henholdsvis stor verdi, og liten til middels verdi. Områdene brukes til fiske, jakt og turer hele året. Siste del av traseen og Smørfjord transformatorstasjon er innenfor *Nærtur- og utfartsområder ved Smørfjord,* gitt verdi liten til middels. Området har tilsvarende bruk som de to førstnevnte, men er nærmere og dermed mer tilgjengelig fra bebyggelsen i Smørfjord.

Ledningen vil også bli synlig fra omkringliggende områder, hvorav *Nærtur- og utfartsområder Oldefjorddalen*, gitt verdi middels til stor, er trukket fram i utredningen. I dette området er det en del tilrettelegging i form av merkede fottur- og skiløyper, og gapahuk. Langturruten E1, som er en sammenhengende rute fra Sicilia til Nordkapp, krysser alle disse områdene med unntak av førstnevnte, se figur 20.

I utredningen er konsekvensen for friluftsliv vurdert som middels negativ.

Figur 20: Den europeiske turruten E1 mellom Sicilia og Nordkapp (merket i lys rosa) går parallelt med traseen inn mot Smørfjord transformatorstasjon. Kilde: NVE Atlas.

3.5.3 Bebyggelse

Det er lite bebyggelse langs den omsøkte traseen, men det er noen få boliger og fritidsboliger som man vil kunne se den nye ledningen fra.

I Skaidi ligger bebyggelsen i hovedsak vest for transformatorstasjonen, mens ledningen går i nord-østlig retning. Det ligger imidlertid noen fritidsboliger og en sekundærbolig for reindrifta på østsiden av elva Guorrajohka. Den nye ledningen vil komme noe nærmere disse enn dagens 66 kV-ledning gjør. Et par av disse byggene ligger nærmere enn 100 meter fra ledningstraseen.

Det ligger noen boliger i sørenden av Smørfjordvannet, og der traseen passerer like nord-vest for bebyggelse ved Leivset. Ledningen vil bli synlig fra boligene ved vannet, og antakelig også fra Leivset.

Det ligger også et par boliger på gårdene Fjellheim og Myrstad, henholdsvis 400 og 500 meter øst for Smørfjord stasjon. Boligene ligger på den andre siden av fylkesveien i forhold til stasjonen, og har sikt mot stasjonsområdet.

3.5.4 Kulturminner og kulturmiljø

Utredningen av kulturminner og kulturmiljø omtaler tre kulturmiljøer nær ny ledning, hvorav ingen blir direkte berørt. I dette vedtaket vurderes derfor kun visuelle virkninger for kulturminner og kulturmiljø.

To kulturmiljøer ved Skaidi og Guorrojohka er vurdert å ha henholdsvis middels verdi, og liten til middels verdi.

Kulturmiljøet *Skaidi* ligger langs elva Guorrojohka og består av en gammetuft, en ovn, et kjøttgjemme, et ildsted og en boplass, alle samiske kulturminner med uavklart status. Kulturmiljøet *Guorrojohka* består av en vannkilde og en hustuft, begge samiske kulturminner med uavklart vernestatus. Disse

ligger nord for ledningen ut fra Skaidi, og utredningen vurderer konsekvensen for disse som liten negativ. Traséalternativet som nå er omsøkt går nærmere begge kulturmiljøene enn det nordligste alternativet, som er vurdert i konsekvensutredningen

Kulturmiljøet ved Leivset er en automatisk freda lokalitet i form av et fangstanlegg med sju fangstgroper og en uavklart grop fra førreformatorisk tid. Kulturmiljøet er i utredningen vurdert å ha middels verdi. Ny ledning vil passere om lag 65 meter nordvest for kulturmiljøet, parallelt med dagens ledning som ligger i ca. 40 m avstand. Konsekvensen er vurdert som liten negativ.

3.5.5 Reiseliv

I konsekvensutredningen for reiseliv vurderes det at 132 kV Skaidi–Smørfjord vil ha svært begrenset påvirkning. Utvidelse av Smørfjord transformatorstasjon er i god avstand fra Smørfjordelva, som er attraktiv for fiske, og for turistnæringen i området. Traseen ellers vurderes å ikke medføre vesentlige endringer for reiselivet i forhold til nåsituasjonen. Konsekvensen av tiltaket vurderes til ubetydelig til liten for reiseliv, og NVE omtaler derfor ikke dette deltemaet videre i våre vurderinger her.

3.5.6 NVEs vurdering

3.5.6.1 Ny 132 kV ledning og utvidelse av Smørfjord transformatorstasjon

NVE legger til grunn at en ny 132 kV kraftledning som luftledning vil bli mer synlig enn dagens 66 kV-ledning, sett både fra bebyggelsen nær Skaidi transformatorstasjon, Leivset, Smørfjord transformatorstasjon, E6, fylkesvei 889 og turområdene den går igjennom. Samtidig vil den nye ledningen kreve færre mastepunkter, ettersom høyere master gir lenger ledningsspenn. Dette skyldes at en 132 kV kraftledning betyr høyere og kraftigere master og fundamenter. Der ledningene skal gå parallelt, vil det gi et mer «rotete» uttrykk at de har ulik høyde og ulik plassering av mastepunkter. Vi legger til grunn at ledningen alene og der den parallellføres vil påvirke landskapets karakter, noe som kan oppleves noe negativt for beboere, besøkende og forbipasserende.

Samtidig er NVE enig med vurderingen i konsekvensutredningen om at ledningen i noen grad vil «forsvinne» i viddelandskapet. Det er positivt at ledningen i stor grad føres parallelt med eksisterende ledning, som vil dempe inntrykket. NVE mener det også at det er en positiv traséjustering at ny ledning går nærmere E6 ved Skaidi enn opprinnelig omsøkt trasé. Selv om dette gir mindre parallelføring med dagens 66 kV-ledning, vil det bidra til å samle inngrep og trekke inngrepene ut av naturområdene. NVE mener dette er noe bør vurderes videreført når dagens 66 kV-ledning på et tidspunkt må fornyes.

Hammerfest kommune har bedt om at anlegget bygges med matte liner, som demper refleks. Kommunen har også bedt om at andre tiltak som mattmalte master og refleksdempende isolatorer vurderes i områder som er mye brukt til friluftsliv og der traseen blir ekstra synlig i terrenget.

Area Nett søker om å bygge hele traseen med brune eller grå kompositttmaster, og ved bruk glass- eller kompositttisolatorer.

Negative estetiske virkninger av en kraftledning kan reduseres ved å kamuflere kraftledningskomponentene. De viktigste tiltakene generelt er riktige maste- og isolatortyper, farging av master, matting av liner og skånsom skogrydding, som gjør ryddebeltet mindre framtredende. NVE har erfaring med at slike tiltak kan dempe synligheten av en kraftledning på avstand betydelig. Rapporten «Kamuflasjetiltak på kraftledninger» (NVE-rapport nr. 4-2008) gir en evaluering av kamufleringstiltak som er gjennomført som følge av pålegg fra NVE. Rapporten er tilgjengelig på www.nve.no og gir også råd om tiltak på kraftledninger for å redusere det visuelle inntrykket i landskapet. Hovedhensikten med kamuflerende tiltak er å redusere synligheten på avstand. Det er

klart best effekt av kamuflerende tiltak der kraftledningen har bakgrunnsdekning mot mørkt terreng, for eksempel skog. Kamuflering medfører tilleggskostnader. NVE mener derfor at slike tiltak bør begrenses til områder med god bakgrunnsdekning i skog både sommer og vinter, og der en kraftledning vil være visuelt dominerende i landskapet for beboere eller brukere av områdene.

Ledningen Skaidi–Smørfjord vil gå gjennom fjellbjørkeskog og over fjell, der mastene vil stikke opp over vegetasjonen, noe som gjør at flere av disse tiltakene gir liten effekt. NVE mener det er mest hensiktsmessig å bygge ledningen med bruk av master og isolatorer i grå kompositt. Når det gjelder isolatorer, er det imidlertid flere hensyn å ta. Blant annet har kompositisolatorer flere svakheter som kan medføre ledningsfeil på kortere eller lengre sikt, og det er vanskeligere å avdekke feil på disse enn på glassisolatorer. NVE stiller derfor vilkår om at Area Nett skal bruke grå kompositisolatorer, og begrunne i detaljplanen dersom ledningen på hele eller deler av strekningen ikke kan eller bør bygges med slike. NVE mener ledningen kan bygges uten mattede liner, da linene uansett vil mattes i løpet av få år etter at ledningen er bygd.

Utvidelsen av Smørfjord transformatorstasjon vil være godt synlig i landskapet, men forventes ikke å være dominerende. Stasjonen blir en del større enn dagens, og vil bestå av to bygninger mot dagens ene. Utvidelsen vil bli synlig fra nærliggende boliger og omkringliggende friluftslivsområder, også fra langturruta E1 som går like nord for stasjonstomta. Utvidelsen vil i noen grad forringe opplevelsen av landskapet og omgivelsene for de som benytter nærområdene.

I opprinnelig søknad til NVE var material- og fargebruk for Smørfjord stasjon mer i tråd med dagens utforming. I juni 2026 oversendte Area Nett imidlertid oppdaterte visualiseringer hvor fasadene skiller seg enn del fra dagens stasjon, i hovedsak som følge av endret fargebruk. NVE mener at fargebruken bør være dempet for å redusere stasjonens synlighet. NVE mener at Area Nett i forbindelse med en detaljplan må revurdere farge- og materialbruk på Smørfjord transformatorstasjon for en bedre helhetlig løsning.

Samlet sett vurderer NVE at løsningen som er valgt for utvidelsen av Smørfjord transformatorstasjon er god, og at den har moderate visuelle virkninger.

Figur 21: Illustrasjon av Skaidi transformatorstasjon med ny bygning i forkant sett mot sørøst. Illustrasjonen er utarbeidet av Norconsult. Kilde: Area Nett.

Når det gjelder friluftsliv, mener NVE at virkningene er knyttet til det visuelle og en opplevelse av flere inngrep. Vi mener likevel at den valgte traseen, med stor grad av samlokalisering av inngrep, er en god løsning også for friluftslivet. Der ledningen krysser stier, er det etter NVEs syn viktig å unngå mastepunkter i eller like ved stien. Vi stiller vilkår om at Area Nett skal planlegge for dette og beskrive det nærmere i en detaljplan.

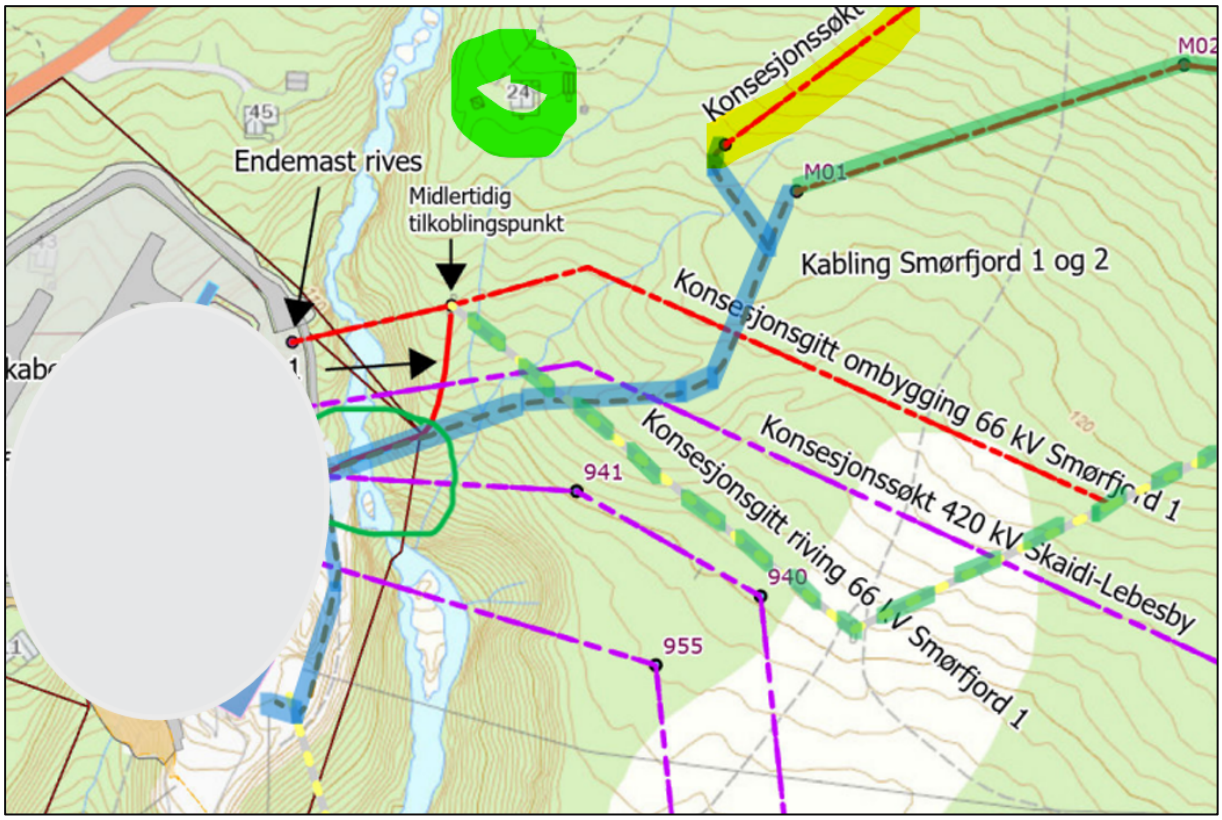
Samisk utmarksbruk er en annen interesse som er nevnt i høringsinnspill. Sametinget tar opp at tilgang til utmark er en viktig faktor for trivsel og bolyst for lokalsamfunnene, og at bruk av attraktiv utmark danner også grunnlag for naturbasert reiseliv. NVE legger til grunn at de som bruker utmark nær ledningen til tradisjonelt friluftsliv eller annen nyttebruk, vil kunne oppleve den nye ledningen som negativ.

Det er etter NVEs oppfatning først og fremst ved Skaidi transformatorstasjon at ledningen vil gi en vesentlig visuell virkning for bebygde områder, da som følge av at den nye traseen går nærmere bebyggelsen enn dagens ledning. Reinbeitedistrikt 21 mener ledningen vil gå nært deres sommerboliger. Carmen Gjerde og Kristian Olsen mener at den vil komme for nært deres fritidsbolig, og har bedt om at andre traséalternativer utredes. Gjerde og Olsen mener det må legges jordkabel i nærheten av fritidsbebyggelse.

NVE konstaterer at det er Gjerde og Olsen sin fritidsbolig som ligger nærmest traseen, og at denne også er en av boligene som ligger nærmest transformatorstasjonen. Den nye luftledningen vil ikke gå forbi fritidsboligen, da det allerede er gitt konsesjon til å legge innføringen til transformatorstasjonen som en 132 kV jordkabel fra en ny kabelendemast ca. 80 meter øst for fritidsboligen, se figur 22. Luftledningen 132 kV Skaidi–Smørfjord vil starte i denne kabelendemasta.

Luftledningen og masta øst for fritidsboligen vil imidlertid bli synlig og kan oppleves som en negativ visuell påvirkning. NVE konstaterer at dette også gjelder der ledningen går nær sommerboligene videre østover. Begrunnelsen for trasévalget er blant annet å redusere virkninger for reindrift ved å legge ledningen nærmere E6 og dermed trekke den unna gjerdeanlegg og beiteområder. Vi viser

imidlertid til at vi stiller vilkår om at ledningen skal bygges med master i grå kompositt, og at det i tillegg skal vurderes bruk av kompositttisolatorer. Kompositttisolatorer skal spesielt vurderes på strekningen forbi bebyggelsen i Skaidi.

Figur 22: Kart som viser fritidsboligen (ringet rundt med grønt) som ligger ca. 80 m øst for omsøkt ledningstrasé (markert med gult). Tykk blå strek viser traseen for 132 kV kabelen som Statnett tidligere har fått konsesjon for.

Når det gjelder kulturminner, har kulturminnemyndighetene gjennomført befaring av opprinnelig omsøkt trasé etter konsekvensutredningen fra 2020. Troms og Finnmark fylkeskommune befarte planlagt ledningstrasé mellom Skaidi og Smørfjord i 2020 og Skaidi stasjon i 2026 uten at det ble registrert automatisk freda kulturminner. Sametinget registrerte i 2021 et automatisk freda ildsted/arran i det tidligere omtalte kulturmiljøet Skaidi. Ildstedet har synlige steiner, men var overgrodd med lyng og gress. Ildstedet ligger rett nord for et av de tidligere registrerte kulturminnene her, og i ca. 200 m avstand fra den planlagte kraftledningen.

Vi er enig i konsekvensutredningens vurdering av at tiltaket gir små virkninger for kulturminner og kulturmiljø, og mener vurderingen fremdeles er gjeldende selv om traseen som nå er omsøkt ligger noe nærmere de registrerte kulturminnene ved Guorrojohka og Skaidi. For kulturmiljøet på Leivset er det også vurdert som avbøtende at den nye ledningstraseen er planlagt nordvest for dagens 66 kV-ledning. NVE vurderer at en med god planlegging unngår at bygging av ny 132 kV ledning kommer i konflikt med kjente kulturminner eller kulturmiljøer. For det tilfelle at det avdekkes hittil ukjente automatisk fredete kulturminner i tiltaksområdet, skal alt arbeid øyeblikkelig stanses, jf. kulturminneloven § 8, annet ledd og kulturminnemyndigheter varsles. NVE forutsetter at Area Nett oppfyller kravene i kulturminneloven, og gjør oppmerksom på at de er ansvarlig for at fredete kulturminner ikke skades.

3.6 Virkninger for vassdrag

NVE vurderer her tiltaket etter vannressurslovens bestemmelser om verna vassdrag (§ 35), konsesjonsplikt (§ 8), konsesjonspliktvurdering (§ 18) og nasjonale laksevassdrag (§ 35a). Vi vurderer i tillegg tiltaket etter vannforskriften § 12.

3.6.1 Verna vassdrag og nasjonale laksevassdrag

Tiltaket berører to verna vassdrag, Repparfjordelva og Smørfjordelva.

Repparfjordelva ble vernet som følge av nedbørsfeltets store verdi for vilt-, fiske- og friluftsinteresser, med særlig betydning for rekreasjon for befolkningen i Hammerfest og omegn. Reindrift og andre samiske interesser, i tillegg til plante- og fugleliv er også trukket fram. Både laksefisket og store kultur- og naturvitenskapelige interesser er dokumentert med store verdier. Repparfjordelva har dessuten status som nasjonalt laksevassdrag.

For Smørfjordelva var betydningen som gyte- og oppvekstområde for laks og sjørøye viktig for vernevedtaket. Vassdraget utgjør også en helhet sammen med de tilgrensende verna vassdragene Repparfjordelva, Russelva og Kokelva. Utenom lakseinteressene er det ikke pekt på spesielle verneinteresser i Smørfjordelva. I verneplanarbeidet ble det ikke vurdert å være nevneverdige utbyggingsinteresser som skulle tale mot et vern.

Innenfor Repparfjordelva krysser den planlagte ledningen kun sidebekker til Guorrojohka, som igjen er en sidebekk til Skaidejohka, en av hovedårene til Repparfjordelva. Tiltaket vil ikke gi inngrep nær vassdragets lakseførende strekninger. NVE mener tiltaket ikke vil være i konflikt med verneformålet eller elvas status som nasjonalt laksevassdrag.

Innenfor Smørfjordelva krysser den planlagte ledningen enkelte bekker i den øverste delen av vassdraget, går nær to større vann (Háhttirjávvri og Smørfjordvannet) i tillegg til å krysse Gumppejohka og Muotkejohka, som er av de større grenene til Smørfjordelva. Smørfjord transformatorstasjon, inkludert utvidelsen, ligger innenfor nedbørfeltet, ca. 200 m fra Muotkejohka. NVE mener tiltaket ikke vil være i konflikt med verneformålet gitt at inngrep langs de større sidebekkene/-elvene begrenses, dvs. det gjøres skånsom rydding ved kryssingspunktene.

Kantsone med kantvegetasjon er viktig for plante – og dyreliv og fungerer som et vern mot vannforurensning, flom og erosjon. NVE mener derfor at rydding av kantvegetasjon langs deler av ledningen som krysser ulike avsnitt av Smørfjordelva må gjennomføres på en så skånsom måte som mulig, og viser til NVEs veileder «Kantvegetasjon langs vassdrag».

NVE forutsetter at Area Nett så langt det lar seg gjøre setter igjen kantvegetasjon der ledningen krysser vassdrag. Behov og framgangsmåte for rydding av kantsonen skal beskrives i en detaljplan. NVE påpeker at eventuell fjerning av kantvegetasjon langs berørte vassdrag må avklares etter vannressursloven § 11, og vil kreve dispensasjon etter søknad til Statsforvalteren. NVE viser også til at Area Nett i en detaljplan må beskrive håndtering av forurensning og avfall.

Vi viser også til vilkår vi stiller for å ta hensyn til reindriftsinteressene i anleggsfasen. NVE mener disse ivaretar reindriftsinteressene som en del av verneformålet, og at det derfor ikke er noen konflikt med vernet.

3.6.2 Konsesjon og konsesjonsplikt etter vannressursloven

Tiltaket innebærer luftspenn over småbekker innenfor Repparfjordelva og over noen større bekker eller små elver innenfor Smørfjordelva. NVE vurderer at tiltaket ikke gir vesentlige inngrep i vassdrag,

og at det ikke krever ytterligere behandling etter vannressursloven. Vi viser til kravene til detaljplan og ev. dispensasjon fra vannressursloven § 11 i avsnittet over.

Vannressursloven har flere alminnelige regler om vassdrag. Disse er gitt i vannressursloven kapittel 2, og gjelder for alle tiltak i vassdrag. NVE viser spesielt til aktsomhetsplikten i vannressursloven § 5, som pålegger at vassdragstiltak og tiltak som berører vassdrag, skal planlegges og gjennomføres slik at de er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser.

Vi gjør oppmerksom på at dersom planene endres eller det viser seg at allmenne interesser tilknyttet vassdraget kan bli berørt av tiltaket, kan dette utløse konsesjonsplikt etter vannressursloven, jf. § 8. Planene må i så tilfelle sendes NVE for vurdering. Iverksetting av konsesjonspliktige tiltak uten nødvendig tillatelse er straffbart etter vannressursloven § 63. NVE vil i så fall vurdere pålegg om retting, med hjemmel i vannressursloven § 59.

Vannressurslovens bestemmelser ivaretar de allmenne interessene i vassdraget. Tiltakshaver er selv ansvarlig for eventuelle skader og ulemper for private interesser i vassdraget som følger av tiltaket.

3.6.3 Vurdering etter vannforskriften

NVE vurderer at tiltaket som beskrevet i konsesjonssøknaden og tilleggssøknaden ikke vil gi en permanent påvirkning på vassdrag, og at tiltaket derfor ikke krever en nærmere vurdering etter vannforskriften § 12 i forbindelse med konsesjonsvedtaket.

Ut ifra beskrivelse av gjennomføringen, vurderer NVE på nåværende tidspunkt at en eventuell negativ påvirkning på vannmiljøet vil være kortvarig, der dagens tilstand gjenopprettes etter kort tid uten behov for tiltak. NVE legger til grunn at Area Nett i detaljplanen gir ytterligere detaljer om gjennomføring av anleggsarbeider og plassering av midlertidige anlegg, og der beskriver hvordan eventuelle virkninger for vassdrag skal avbøtes. Spørsmålet om vannforskriften § 12 kommer til anvendelse må derfor også besvares ved godkjenning av detaljplanen.

3.7 Klimagassutslipp

3.7.1 Utslipp fra arealbruk

Area Nett har fått utført en beregning av klimagassutslipp fra arealbruken for kraftledningen (ryddebelte og mastepunkter) og utvidelse av Smørfjord transformatorstasjon. Det er lagt til grunn en arealbruk per mastepunkt på 15 m^2 (direkte) og 30 m^2 (indirekte, som følge av påvirkning på omkringliggende areal), og cirka 150 master på strekningen.

Ifølge utredningen berører tiltaket i hovedsak åpne områder av typen myr (37 %) og åpen fastmark (26 %) i tillegg til skog av lav bonitet (37 %). På åpne områder er det ikke behov for skogrydding, som er en vesentlig kilde til klimagassutslipp. Mastepunkter som fundamenteres på myr kan potensielt gi utslipp.

Beregningen fra Multiconsult viser et totalt utslipp fra arealbruk på 16 900 tonn CO_2-ekvivalenter. Dette tilsvarer middels negativ konsekvens, jf. metodikken i Miljødirektoratets håndbok for konsekvensutredning M-1941.

Beregningsresultatet er usikkert fordi arealressurskart AR5 ikke er tilgjengelig på hele strekningen, og kartgrunnlaget AR50, som er mindre detaljert, er derfor brukt. På beregningstidspunktet er det heller ikke detaljprosjektert hvor mastepunkter vil stå. I beregningen er det også lagt til grunn at utvidelse av Smørfjord transformatorstasjon kan drenere et større myrareal enn det som blir direkte berørt, og dermed gi et større klimagassutslipp enn kun fra det direkte berørte arealet.

Ut over å unngå plassering av mastepunkter i myr, peker utredningen på istandsetting av berørte arealer for å redusere klimagassutslippene fra materialbruk og transport.

NVE mener utslippene fra tiltakets arealbruk er akseptable, men stiller vilkår om at Area Nett i detaljplanen beskriver hvordan mastepunkter er planlagt for å unngå myr i størst mulig grad. Der mastepunkter må plasseres i myr, må Area Nett beskrive hvordan arbeidet skal utføres for å unngå drenering.

NVE peker i tillegg på at kjøring i myr kan gi klimagassutslipp. Ettersom den nye ledningen stort sett går parallelt med eksisterende 66 kV-ledning, mener NVE det bør la seg gjøre å gjenbruke eksisterende kjørespor i stor grad framfor å etablere nye. Vi viser til vilkår om gjenbruk av kjørespor omtalt under tema naturmangfold.

3.7.2 Utslipp fra materialbruk og transport

NVE har ikke stilt krav om å utrede klimagassutslipp fra materialbruk og transport. Vi viser til at Area Nett er underlagt regler for offentlige anskaffelser, som stiller krav om tiltak for å redusere klimagassutslipp.

Ifølge søknaden er det planlagt å benytte andre brytnings- og isolasjonsmedier enn SF_6, en kraftig klimagass, i nytt GIS-anlegg i transformatorstasjonen, og Area Nett har satt i gang et arbeid for å se på dette.

NVE legger til grunn at Area Nett planlegger for klimavennlige løsninger der det finnes godkjente tekniske løsninger, og disse er hensiktsmessig med tanke på anleggenes lokalisering og øvrige forhold i området.

3.8 Andre virkninger

I dette kapitlet vil NVE vurdere virkninger av tiltaket på ulike tema som ikke allerede er drøftet.

3.8.1 Tradisjonell samisk utmarksbruk og andre samiske interesser

Noen høringsparter mener at den nye 420 kV-ledningen fra Skaidi til Lebesby vil få konsekvenser for tradisjonell samisk utmarksbruk og forvaltning av naturen / meahcásteapmi. Det har ikke kommet spesifikke høringsuttalelser om dette temaet for 132 kV Skaidi–Smørfjord.

I denne saken er ikke meahcásteapmi utredet som et eget tema, men NVE har lagt til grunn at temaet delvis inngår i vurderingen av andre temaer som friluftsliv, reiseliv, og kulturminner i tillegg til reindrift. Det har i denne sammenheng kun vært særlige samiske interesser knyttet til de to sistnevnte temaene, se kapittel 3.4 og 3.5.

3.8.2 Virkninger for landbruk og annen arealbruk

Kraftledningstraseen vil båndlegge et belte med bredde på 30 meter. Ledningen er omtrent 18,2 km lang, noe som gir et samlet båndlagt areal på om lag 550 dekar. Utvidelsen av Smørfjord transformatorstasjon vil båndlegge et areal på 7,8 dekar.

Tiltaket berører utelukkende areal som er regulert til LNFR[11] områder i gjeldende arealplaner i Hammerfest og Porsanger kommuner.

Tiltaket vil ikke berøre jord- eller skogbruksarealer. Ifølge konsekvensutredningen er det ikke registrert andre viktige utmarksressurser som blir berørt ut over reinbeiteområder, som er omtalt i

[11] LNFR areal for nødvendige tiltak for landbruk og reindrift og gårdstilknyttet næringsvirksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag (Kilde: kommunekart.no).

temakapittelet for reindrift. Områdene som båndlegges er utmarksområder med fjellvegetasjon, stedvis mindre områder med fjellbjørkeskog og myrområder. Innenfor noen strekninger er det behov for rydding av skog langs traseen.

Kraftledningen bygges delvis langs E6, og delvis langs dagens 66 kV ledning Skaidi–Smørfjord. Dagens Smørfjord transformatorstasjon ligger ved fylkesveien mellom Smørfjord og Kokelv. Tiltaket gir derfor ikke tap av inngrepsfrie naturområder (INON). eller områder som etter NVEs vurdering kan klassifiseres som sammenhengende naturområder med urørt preg (SNUP).

Det vil ikke være mulig å oppføre nye bygninger innenfor det båndlagte arealet langs ledningen. Det ligger ingen bygninger innenfor det båndlagte arealet per i dag.

Den opprinnelige søknaden viser til at det i all hovedsak skal benyttes opparbeidede arealer til rigg og anleggsplasser i tilknytning til eksisterende veier inn til eller nær traseen. Ved å benytte eksisterende parkeringsplasser, grus eller sandtak unngår tiltaket å båndlegge mer inngrepsfritt areal enn nødvendig.

Area Nett har opplyst til NVE at å bytte opprinnelig omsøkte tremaster med kompositttmaster vil kreve større riggarealer enn forutsatt i den opprinnelige søknaden. NVE legger til grunn at Area Nett i detaljplanleggingen av tiltaket fremdeles planlegger å bruke tidligere opparbeidede eller påvirkede arealer der dette er mulig. NVE stiller vilkår om at Area Nett skal utarbeide en detaljplan som beskriver og begrunner plassering av alle midlertidige inngrep.

NVE mener tiltaket derfor har små eller ingen virkninger for landbruk og annen arealbruk.

3.8.3 Naturfare

NVEs kartløsning NVE Atlas viser at deler av ledningstraseen vil gå gjennom områder markert som aktsomhetssone for flom. NVE minner om at Area Nett må ta hensyn til dette når mastepunkter skal planlegges. Area Nett må så langt som mulig unngå mastepunkter innenfor områdene som kan være spesielt utsatte for flom.

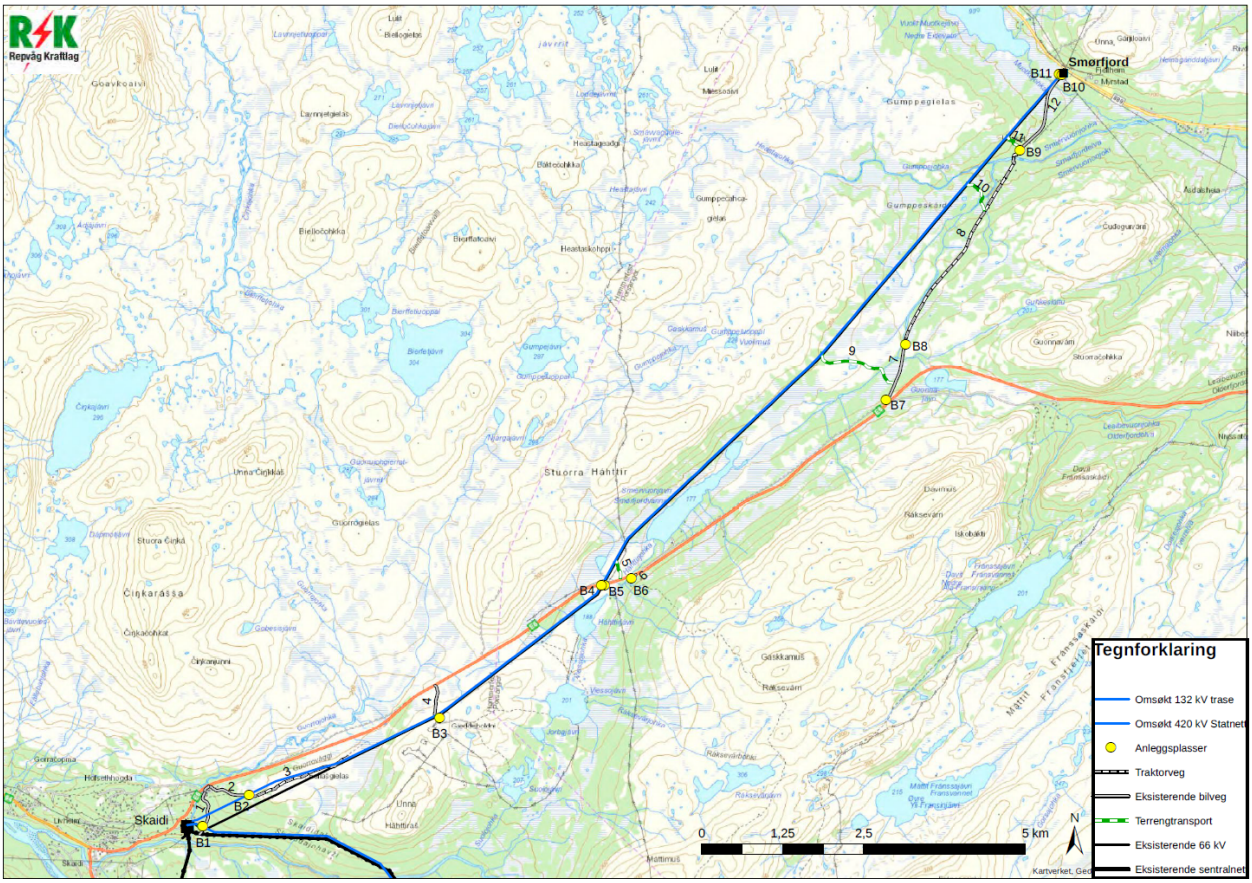
NVE bemerker at Area Nett er ansvarlig for å sørge for effektiv sikring og beredskap, og for at bygging av anlegget planlegges og gjennomføres med tilstrekkelig sikkerhet mot naturfare, jf. §§ 3-5 og 3-7 i energilovforskriften. Area Nett plikter videre å sørge for tiltak for å forebygge og begrense virkningen av ekstraordinære situasjoner, i tillegg til å sørge for at utbyggingen ikke fører til økt ulempe eller risiko for tredjepart. Dette følger av energiloven § 9-2 jf. § 9-1.

3.9 Anleggsveier og anleggsområder

Area Nett søker ikke om å etablere permanente veier i forbindelse med bygging eller drift av anleggene. Anlegget vil i hovedsak bli bygget basert på helikoptertransport. Fundamentering vil i all hovedsak utføres med gravemaskin og borerigg, der stedlige veger benyttes der dette er mulig. Area Nett vurderer at maskin kan beltes inn på stokkmatter når det er tele i bakken, eller flys inn til mastepunktene i myrområder. Area Nett forventer også noe persontransport og transport av mindre utstyr med terrenggående kjøretøy som ATV og snøscooter. Bygging av kraftledningen vil foregå i hele sesongen, og fremdriften tilpasses reindrifta. Det legges opp til å bygge mastepunkter i myrområder når det er frost i bakken, der dette er mulig.

Area Nett søkte opprinnelig om i alt 11 anleggsplasser langsmed traseen og ved eller i umiddelbar nærhet til eksisterende bil- eller traktorveier (se figur 23). Flere av disse var planlagt etablert på eksisterende parkeringsplasser/lagerplasser/grustak eller lignede. Det var ikke planlagt noen nye tilkomstveier til ledningstraseen, men det ble søkt om å etablere fire midlertidige terrengveier for å komme til på deler av traseen som ikke ligger ved eksisterende vei. Endringssøknaden innebærer en

justering av ledningstraseen ut fra Skaidi stasjon. I tillegg vil Area Nett bygge med kompositttmaster i stedet for tremaster, noe som gir behov for større areal enn planlagt for riggområder for å montere master på bakken før utflytting.

Figur 23: Kart med oversikt over planlagte anleggsplasser og tilkomstveier til traseen i den opprinnelige søknaden. Kilde: søknaden.

NVE mener at virkningene av anleggsveier og anleggsområder vil være moderate slik de opprinnelig var planlagt. Gitt endringene i tiltaket, må imidlertid veier og anleggsområder detaljplanlegges ut ifra de nye forutsetningene, og presenteres i en detaljplan. Planen må også beskrive gjennomføringen av anleggsarbeidet og hvordan midlertidige anleggsplasser og anleggsveier/transportveier skal tilbakeføres etter endt anleggsperiode. Det vil være viktig å ha fortløpende kontakt med reindrifta også i denne fasen, for å sikre en god gjennomføring som ikke er til unødig ulempe for deres bruk av områdene.

NVE er enige med Area Nett i at tiltaket og anleggsarbeidene må planlegges for å ta hensyn til myr i størst mulig grad. Vi konstaterer at ledningen krysser store områder hvor det er myr, og at tiltaket neppe kan gjennomføres uten noe inngrep både i form av transport og mastepunkter på myr.

NVE stiller vilkår om at Area Nett, så langt det er praktisk mulig, ikke skal utføre transport på myr. Unntaket er hvis myra er frossen og snødekt, eller hvis det kan settes i verk terrengforsterkende tiltak med god effekt. Vi stiller også vilkår om at Area Nett, så langt som praktisk mulig, skal unngå å grave og/eller etablere mastepunkter eller gjøre andre inngrep som kan drenere myra.

Area Nett må beskrive i detaljplanen hvordan ev. transport og etablering av mastepunkter og ev. andre inngrep på myr skal gjennomføres mest mulig skånsomt for å unngå terrengskade og drenering. Dersom slike tiltak ikke kan gjennomføres med god effekt, må det gis en nærmere begrunnelse i

detaljplanen for hvorfor tiltakene må gjennomføres. Detaljplanen skal beskrive tiltak for å forebygge og stanse drenering og annen skade på myr.

Det er eksisterende kjørespor langs dagens 66 kV-ledning. NVE stiller vilkår om at Area Nett så langt det er praktisk mulig skal gjenbruke disse ved barmarkskjøring. Dersom Area Nett mener det er nødvendig med barmarkskjøring utenfor eksisterende kjørespor, eller ruter planlagt for vintertransport må brukes i barmarksesongen, skal Area Nett begrunne hvorfor det er nødvendig i detaljplanen og beskrive hvordan anleggsarbeidene skal gjennomføres skånsomt for naturmangfold.

Carmen Gjerde og Kristian Olsen som eier en fritidsbolig nær Skaidi stasjon peker på ulemper i anleggsfasen i form av bl.a. støy og lys, og at dette må inngå i en vurdering av utbyggingens samlede belastning. NVE mener det er vanskelig å unngå slike ulemper, og peker på at disse er forbigående og ikke kan hensyntas i samme grad som permanente virkninger som er vektlagt i valg av trasé øst for Skaidi. Når det gjelder støy, viser NVE til at entreprenør må forholde seg til gjeldende grenseverdier for bygge- og anleggsvirksomhet i punkt 6 i Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging T-1442. Dersom det er behov for å søke dispensasjon, skal konsesjonær søke rette forurensningsmyndighet.

3.10 Riving og nedgradering av 66 kV Lakselv–Smørfjord

Strekningen av eksisterende 66 kV ledning Skaidi–Smørfjord som Area Nett søker om å rive, er vist i figur 24. Ledningen på en stor del av denne strekningen parallelt med eller i traseen som Statnett har fått konsesjon til å bygge ny 420 kV Skaidi–Lebesby i. Det foreligger derfor allerede en del informasjon om det berørte området i dokumenter fra konsesjonssaken for 420 kV-ledningen, bl.a. i:

- Statnetts konsekvensutredning (fra 2020) og tilleggsutredning (fra 2023) for 420 kV ledning Skaidi–Lebesby.
- NVEs innstilling for 420 kV ledning Skaidi–Lebesby fra 2025 (NVE-ref. 202016710- 449 og anleggskonsesjonen utstedt av Energidepartementet samme år (Kgl. res. 21/647).
- Statnetts detaljplan for 420 kV ledning Skaidi–Lebesby (planen er på tidspunktet for dette vedtaket til behandling hos NVE).

Permanente virkninger av at den nye 420 kV-ledningen bygges og 66 kV-ledningen rives og spenningsnedgraderes er allerede vurdert i vedtaket for 420 kV Skaidi–Lebesby. Dette vurderes derfor ikke på nytt her. Kort oppsummert er det vurdert som positivt at rivingen mellom Igeldas/Ikkaldas og Lakselv reduserer de visuelle virkningene av kraftledninger bl.a. gjennom Stabbursdalen. I tillegg er det påpekt at rivingen vil redusere kollisjonsfare for dverggås og andre fuglearter.

NVE mener imidlertid at negative virkninger for miljø og samfunn kan oppstå i forbindelse med rivearbeidene. Dette er kort vurdert under.

Fra tilgjengelig informasjon framgår det bl.a. at ledningsstrekningen som skal rives krysser flere verdifulle naturtyper, inkludert lokaliteter av myr. Den krysser også både Stabburselva og Lakselva, begge vassdrag med betydelig verdi både naturmangfold både langs kantsonen og i selve vannstrengen. I tillegg er det områder som er kartlagt som funksjonsområder for fugl som vil bli berørt.

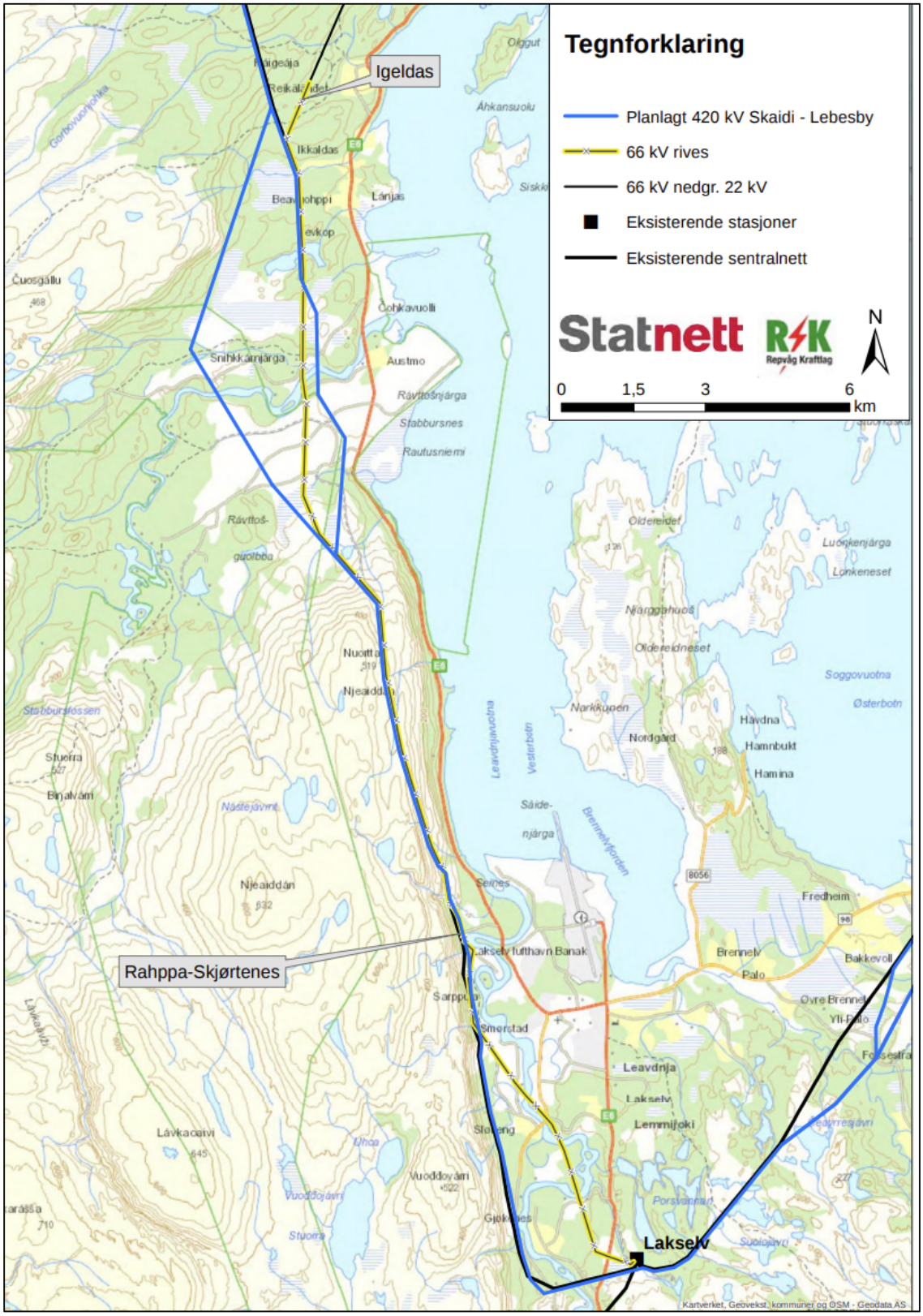
NVE stiller vilkår om at Area Nett må utarbeide en detaljplan for rivingen av 66 kV-ledningen. I planen må de beskrive nærmere hvordan de skal ta hensyn til registrerte naturtyper og fugl i anleggsfasen.

NVE peker spesielt på at planen for rivingen må omtale hensyn ved transport/arbeid på myr. Area Nett må, slik det ble stilt vilkår om i konsesjonen for 420 kV Skaidi–Lebesby, unngå støyende arbeider som terrengtransport, helikopter-/droneflyging, sprenging og bakkearbeid som kan påvirke hekking av

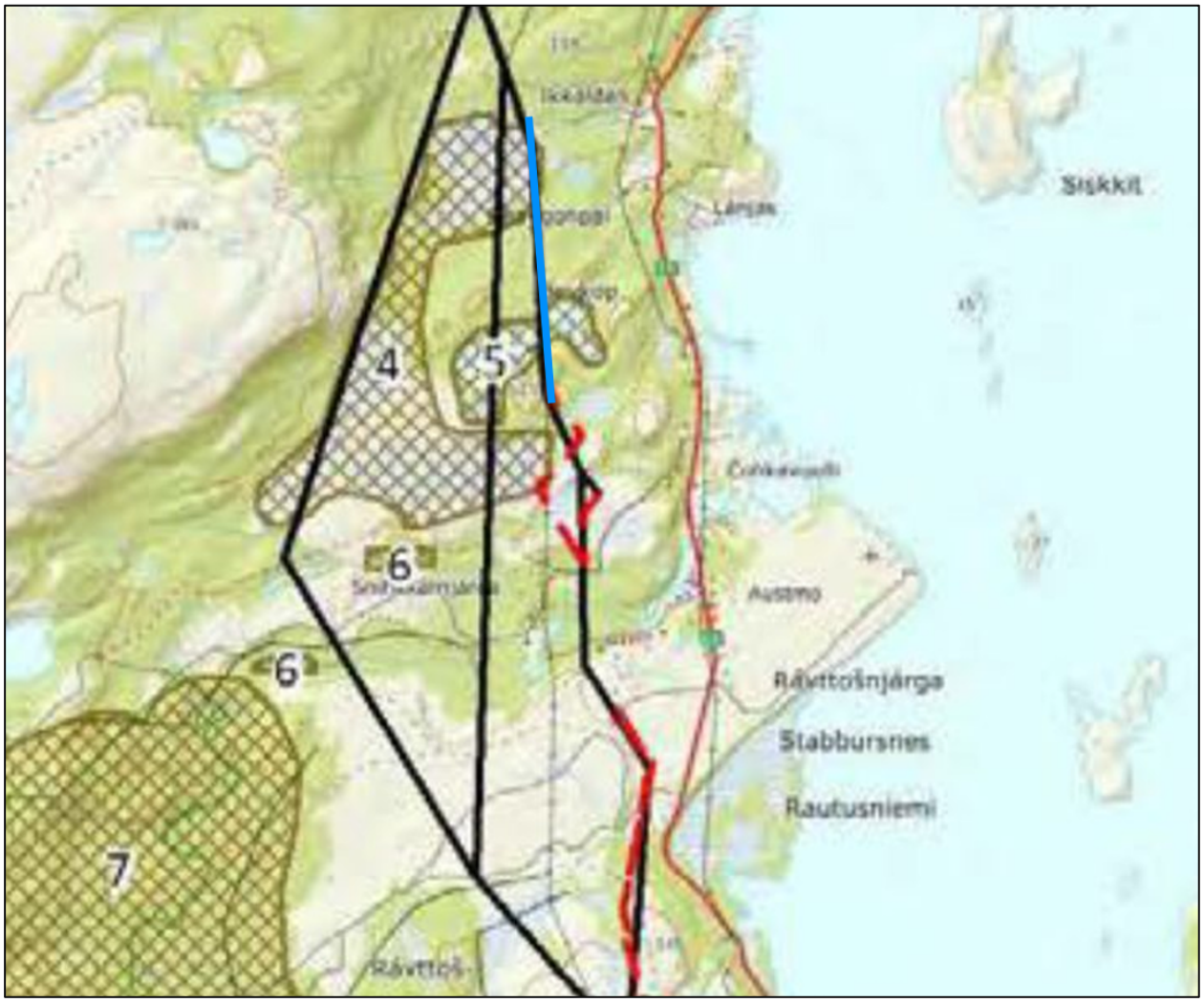
truede og nær truede fuglearter i myrområdene Morššajeaggi, Cuosgaljeaggi og Madarjeagg og ved innsjøene Gealbotjávri/Bajit i hekketiden for sårbare og rødlistede fuglearter. Disse er vist som hhv. delområde 4 og 5 i figur 25 Dette er i perioden 1. mai–31. august. Area Nett skal vurdere størrelsen på restriksjonssonene. Dersom Area Nett mener det er nødvendig å utføre arbeider i restriksjonssonene i hekketiden, må dette begrunnes i detaljplanen. Avbøtende tiltak skal i det tilfellet vurderes ved bruk av fagkyndig kompetanse.

Vi viser også til at de rødlistede artene krypsivaks (EN) og ravnerødspore (VU) er registrert nord for Morššajeaggi. NVE antar at disse ikke blir berørt av arbeidene ettersom de ligger et stykke vest for traseen, men påpeker at ev. arbeider nær lokalitetene ikke må skje uten at funksjonsområdene for disse merkes på kart og fysisk i terrenget. Dette må i så fall beskrives i detaljplanen. NVE viser til at området det er snakk om skal framgå også av Statnetts detaljplan for 420 kV Skaidi–Lebesby, og at en avgrensning av funksjonsområdene kan hentes fra denne når planen er godkjent.

En del av strekningen som skal rives, krysser Stabbursdalen landskapsvernområde. Rivingen er etter NVEs vurdering ikke i strid med verneformålet. Vi viser imidlertid til at Area Nett må avklare med Stabbursdalen nasjonalparkstyre om anleggsgjennomføring og tidspunktet for arbeidet krever egen behandling etter verneforskriften.

Figur 24: Oversiktskart over den del-strekningen langs 66 kV kraftledning mellom Smørfjord transformatorstasjon og Lakselv transformatorstasjon (Ikkaldas/Igeldas til Lakselv) som skal rives (markert i gult). Kilde: søknaden.

Figur 25. Kartutsnitt fra konsekvensutredningen for 420 kV Skaidi–Lebesby og 132 kV Skaidi–Smørfjord som viser delområdene 4 og 5 i Stabbursdalen. Blå strek viser omtrentlig trasé for 66 kV-ledningen forbi disse lokalitetene.

Arbeid i forbindelse med rivingen vil pågå i nærheten av enkelte kulturmiljø og enkeltminner. Area Nett må derfor beskrive i detaljplanen hvordan de skal merke sikringssonen for freda kulturminner/kulturmiljø i kart og terreng i anleggsfasen for å unngå skade på disse.

Arbeidet med å rive ledningen forventes å medføre støyende anleggsarbeid, som vil være til ulempe for reindrifta. Strekningen der det skal rives inngår i sommerbeiteområdene til tidligere siidaer i tidligere distrikt 16, Skaiddeduottar nord for Stabburselva og Njeaiddan sør for Stabburselva.

Ettersom bygging av 132 kV Skaidi–Smørfjord er tett knyttet sammen med 420 kV Skaidi–Lebesby, stiller NVE vilkår om kontakt med reindrifta og gjennomføring av anleggsperioden som samsvarer for disse to prosjektene. Rivingen av Area Netts 66 kV ledning må gjøres før Statnett kan bygge ny 420 kV ledning på samme strekning. NVE legger til grunn at Area Nett koordinerer rivearbeidet med Statnetts bygging av Skaidi–Lebesby i den grad det er mulig, og planlegger samlet for anleggsperioder som er minst mulig belastende for reindrifta.

Detaljplanen må utarbeides iht. NVEs veileder, noe som bl.a. betyr at den også må beskrive istandsetting og tilrettelegging for naturlig revegetering.

4 NVEs konklusjon og vedtak om søknad etter energiloven

4.1 Oppsummering av virkninger av anleggene

NVE vil her summere opp virkningene basert på våre vurderinger i kapittel 4.

NVE mener ny 132 kV ledning Skaidi–Smørfjord og utvidelse av eksisterende Smørfjord transformatorstasjon er hensiktsmessig av flere grunner. Tiltaket frigir plass for å bygge 420 kV ledning Skaidi–Lebesby på strekningen mellom Ikkaldas/Igeldas og Lakselv, en forutsetning for konsesjonen som Statnett fikk for denne ledningen i 2025. Løsningen med ny 132 kV ledning mellom Skaidi og Smørfjord transformatorstasjoner er i tillegg en robust løsning som opprettholder forsyningssikkerheten til Smørfjord og øker kapasiteten i nettet.

Utbyggingen berører naturområder som ligger nær annen infrastruktur. I området er det naturmangfold, reindrift og andre brukerinteresser som i noen grad blir negativt påvirket i anleggs- og/eller driftsfasen. NVE mener imidlertid at virkningene, gitt vilkår som NVE stiller, vil være akseptable og at de samfunnsmessige fordelene av tiltaket er større enn ulempene.

Den nye ledningen går igjennom et fjellområde der det meste av arealet innehar vanlig utbredte naturtyper og fastsittende arter. De største og mest sårbare verdiene er knyttet til myr og annen våtmark, i tillegg til små innslag av naturbeitemark. Virkningene av tiltaket er i hovedsak knyttet til direkte arealbeslag til mastepunkter og transportruter i anleggs- og driftsfase, med mulig negative virkninger særlig for myr og våtmark. NVE stiller flere vilkår for å begrense påvirkningen på disse naturtypene og på naturbeitemark, og mener at med disse vilkårene blir virkningene små eller moderate.

Ledningen vil gå parallelt med dagens 66 kV-ledning på mye av strekningen, noe som medfører liner i flere høyder og dermed generelt økt kollisjonsfare for fugl. Langs traseen er det registrert flere rødlistede arter av ande- og vadefugler som er kollisjonsutsatt, særlig i tilknytning til våtmarksområder. Med vilkår om bruk av fugleavvisere på enkelte strekninger, mener NVE at kollisjonsfaren reduseres og at artene ikke vil bli påvirket på bestandsnivå.

Som følge av at utvidelsen av Smørfjord transformatorstasjon skjer på myr, og ledningen bygges gjennom fjellområder med en del myr, vil tiltaket kunne gi noe utslipp av klimagass fra endret arealbruk og midlertidige inngrep i anleggsfasen. NVE har stilt vilkår for å begrense dette i størst mulig grad.

Tiltaket berører nedbørfeltet til to verna vassdrag og krysser eller går nær flere vannforekomster. Den nye ledningen og stasjonsutvidelsen berører imidlertid ikke vassdrag direkte. NVE mener at tiltaket verken er i konflikt med verneformålet eller gir vesentlig påvirkning på vassdrag i strid med vannforskriften. NVE peker imidlertid på at også detaljplanleggingen av anlegg og anleggsarbeider må gjøres med sikt på å unngå påvirkning på vassdrag.

Ny 132 kV kraftledning og utvidelsen av Smørfjord transformatorstasjon vil berøre tre reinbeitedistrikter. Etter NVEs vurdering, forventes virkningene å være liten i driftsfasen, når dyrene er tilvent den nye situasjonen. NVE mener imidlertid at anleggsarbeidene vil være forstyrrende for rein. NVE presiserer at det er viktig at det tas nødvendig hensyn til reindrift i denne fasen, og stiller flere vilkår for at dette skal ivaretas. NVE mener utbyggingen kan gjennomføres uten at tålegrensen i SP art. 27 overskrides, forutsatt at det er et reelt og aktivt samarbeid mellom de berørte reinbeitedistriktene

og Area Nett (og Statnett i forbindelse med bygging av 420 kV ledning Skaidi–Lebesby), detaljert tilpasning og tilstrekkelig med tid.

De visuelle virkningene av ny ledning og stasjon er vurdert som små til moderate som følge av parallelføring med E6 og dagens 66 kV-ledning, og at det storskala landskapet har en viss tåleevne for inngrep. Dette gjelder også for utvidelsen av Smørfjord stasjon. Også for landskap og friluftsliv er derfor virkningen vurdert som små. Ledningen vil imidlertid gå ganske tett på enkelte fritidsboliger og sommerboliger for reindrifta i Skaidi, og kan oppleves en negativ visuell påvirkning på landskapet for disse. Begrunnelsen for trasévalget er blant annet å redusere virkninger for reindrift ved å legge ledningen nærmere E6 og dermed trekke den unna gjerdeanlegg og beiteområder. NVE har imidlertid stilt vilkår for om mulig å redusere de visuelle virkningene.

NVE mener rivingen av 66 kV-ledningen Smørfjord–Lakselv på strekningen mellom Igeldas/Ikkaldas og Lakselv kan ha negative virkninger i anleggsfasen, men at dette kan avbøtes eller unngås ved god planlegging gjennom en detaljplan.

NVE mener samlet sett at utbyggingsløsningen Area Nett har søkt om er den mest hensiktsmessige.

4.2 Anleggets utforming og avbøtende tiltak

For å redusere virkningene av prosjektet har NVE pekt på en rekke avbøtende tiltak i våre vurderinger i kapittel 3. Nedenfor følger en oppsummering av de avbøtende tiltakene NVE mener Area Nett må gjennomføre for å redusere virkningene av tiltaket.

4.2.1 Detaljplan

Anlegget skal bygges, drives og vedlikeholdes i henhold til en detaljplan, som utarbeides av konsesjonæren og som må være godkjent av NVE før anleggsstart.

Etter NVEs erfaring kan en detaljplan bidra til å redusere eller unngå negative miljøvirkninger ved bygging, drift og vedlikehold av kraftledninger. Denne er forpliktende for entreprenør og byggherre. NVE stiller vilkår om at Area Nett utarbeider en slik plan, som det forutsettes at de drøfter med berørte kommuner, grunneiere, de berørte reinbeitedistriktene og andre rettighetshavere. En slik plan må være godkjent av NVE før anleggsstart. NVE har utarbeidet en veileder for utforming og innhold av en slik detaljplan. Det forutsettes at denne følges.

Planen skal beskrive mer detaljert utforming av anlegget, herunder plassering av mastepunkter.

Et viktig formål med planen er dessuten å beskrive planer for transport og anleggsarbeid. Transport knyttet til bygging, drift og vedlikehold av kraftledninger vil kunne ha uheldige miljøvirkninger. Anlegget er i hovedsak planlagt bygd basert på helikoptertransport, fundamentering av master er planlagt utført med gravemaskin/borerigg som kjøres inn på eksisterende veger der dette er mulig, på stokkmatter når det er tele i bakken eller flydd inn med helikopter i myrområder. Det forventes også noe persontransport og transport av mindre utstyr med terrenggående kjøretøy som ATV og snøscooter. Bygging av kraftledningen vil foregå i hele sesongen, og fremdriften tilpasses reindrifta.

NVE forutsetter at terrenginngrep begrenses i størst mulig grad under anleggsarbeidet og at opprydding vil bli gjort på en skånsom måte. Terrenget skal tilbakeføres til opprinnelig tilstand så langt det lar seg gjøre.

4.2.2 Avbøtende tiltak for naturmangfold, vassdrag og klima

NVE stiller flere vilkår for å avbøte virkningene for naturmangfold, vassdrag og klima, oppsummert under:

- Basert på Statnetts pågående overvåkning, og ev. egen oppfølging av denne, skal Area Nett gjøre en fagkyndig vurdering av behovet for og beskrivelse av restriksjoner på anleggsarbeider i hekketiden for lappsanger ved Skaidi.
- Topplinen skal merkes med fugleavvisere på strekningen forbi Hátthirjávvri og Smørfjordvannet, og vurderes merket den krysser Gumppejohka og våtmarksområdene sørvest for elva, samt våtmarksområdene mellom Leivset og Smørfjord stasjon. Endelig avgrensning av merking på alle de tre strekningene skal beskrives og begrunnes i detaljplanen ved bruk av fagkyndig kompetanse. NVE kan stille vilkår om hvilke strekninger som skal merkes etter at konsesjon er gitt.
- Area Nett skal ved bruk av fagkyndig kompetanse vurdere og beskrive i detaljplanen muligheten for å unngå særlig støyende anleggsarbeid som helikoptertransport, sprengningsarbeid og skjøting av liner i de samme områdene hvor merking av topplinen med fugleavvisere skal gjennomføres eller vurderes gjennomført.
- Area Nett skal på strekningen med parallelføring til 66 kV Skaidi–Smørfjord så langt som praktisk mulig gjenbruke eksisterende kjørespor ved barmarkskjøring.
- Area Nett skal ikke utføre transport på myr, med unntak av hvis myra er frossen og snødekt, eller det kan iverksettes terrengforsterkende tiltak med god effekt. Det skal så langt som mulig heller ikke plasseres master eller gjøre andre inngrep i myr, med unntak av utvidelsen ved Smørfjord stasjon. Der Area Nett ikke kan gjennomføre arbeid eller tiltak i tråd med dette, skal det begrunnes nærmere i detaljplanen.
- Area Nett skal vurdere og beskrive hvordan permanente eller midlertidige anlegg/arbeider skal utføres for å unngå eller minimere inngrep i lokaliteten av naturbeitemark (NINFP201 0025916). Dersom lokaliteten blir berørt, skal det gis en nærmere beskrivelse av istandsetting og revegetering av lokaliteten.
- Area Nett skal i en detaljplan beskrive hvordan vegetasjonsrydding langs vassdrag skal begrenses i størst mulig grad. Behov og framgangsmåte for rydding av kantsone skal beskrives

4.2.3 Avbøtende tiltak for landskap, friluftsliv og bebyggelse

NVE stiller noen krav for å redusere virkninger for landskap, friluftsliv og bebyggelse:

- Area Nett skal i en detaljplan beskrive hvordan Smørfjord transformatorstasjon skal utformes for å harmonisere ny og eksisterende bygning, og med en dempet fargebruk. Utformingen skal dokumenteres med fasadetegninger, situasjonsplan og snitt/oppriss som viser hvordan bygget er plassert i omgivelsene.
- Ledningen skal bygges med master og isolatorer av grå kompositt. Dersom hele eller deler av strekningen ikke kan eller bør bygges med kompositisolatorer, skal Area Nett begrunne det i detaljplanen. På slike strekninger skal det benyttes ufargede glassisolatorer.
- Area Nett skal beskrive hvordan mastepunkter skal unngå viktige turstier.

4.2.4 Avbøtende tiltak for reindrift

4.2.4.1 Anleggsperiode

I kapittel 3.4 vurderer vi at prosjektet i anleggsperioden kan medføre en belastning for reindrift om det ikke tas hensyn, særlig i kritiske områder og perioder. NVE mener derfor det er svært viktig at anleggsarbeidet planlegges og tilpasses reindriftas bruk av områdene. Det er særlig kritisk at

kalvingsområder og flytteperiodene ikke blir berørt av anleggsarbeid dersom dette kan unngås. Spesielt gjelder dette:

- Distrikt 21s flytting (flyttlei og gjerdeanlegg) øst for Skaidi transformatorstasjon
- kalvingsområder øst og sør for Skaidi transformatorstasjon
- felles flyttkorridor for reinbeitedistrikt 16

NVE setter vilkår om at anleggsarbeidet skal planlegges i dialog med reindrifta, og så langt det lar seg gjøre ta hensyn til reindriftas bruk av områdene. Detaljplanen skal beskrive særskilte behov og muligheter for å tilpasse anleggsvirksomheten til reindriftas bruk av arealene, særlig knyttet til kalving og flytting av rein, og andre aktuelle tiltak for å avbøte ulemper for reindrift. Avbøtende tiltak som foreslås skal begrunnes ut fra nåværende brukssituasjon til distriktene. Tiltakene som foreslås skal også ha en fleksibilitet som tar hensyn til variasjoner mellom år.

4.2.4.2 Driftsperiode

For å redusere virkninger i driftsfasen setter NVE vilkår om å rådføre seg med reindrifta når masteplasseringene skal bestemmes der ledningen passerer viktige trekk- og flyttleier. Her kan det også vurderes kamuflerte master, i samarbeid med berørt reinbeitedistrikt. Spesielt gjelder dette:

- nær Skaidi transformatorstasjon med flyttlei og gjerdeanlegg
- felles flyttkorridor for reinbeitedistrikt 16

4.2.4.3 Dialog og medvirkning

I vår innstilling for 420 kV Skaidi–Lebesby har NVE anbefalt flere krav som er knyttet til oppfølging og kontakt mellom tiltakshaver og reinbeitedistriktene. Disse kravene ble videreført av Energidepartementet i den endelige konsesjonen. 132 kV Skaidi–Smørfjord er en mindre utbygging men de to sakene henger tett sammen og berører de samme distriktene i den samme utbyggingsperioden, til dels over de samme områdene. NVE legger til grunn at den samme oppfølgingen gjøres også for 132 Skaidi-Smørfjord, inkludert rivingen av 66 kV-ledningen, men mener at Area Nett med fordel kan koordinere denne oppfølgingen med Statnett der det er hensiktsmessig.

NVE setter krav om at Area Nett:

- Dokumenterer dialogen med reinbeitedistriktene
- Tilbyr faste rammer for møter, gjerne koordinert med Statnett, gjennom anleggsperioden og i noen år etter idriftssettelse
- Dekker noen av kostnadene for distriktene i forbindelse med slike møter, eventuelt koordinert med Statnett

NVE viser til omtale av dette vilkåret i vår innstilling for 420 kV Skaidi-Lebesby (202016710-449, kap. 6.3.3).

4.2.5 Avbøtende tiltak i forbindelse med riving av 66 kV-ledningen

NVE stiller vilkår om at Area Nett skal utarbeide en detaljplan for rivingen av 66 kV ledning Skaidi – Smørfjord på strekningen Igeldas/Ikkaldas og Lakselv transformatorstasjon. Planen må være godkjent av NVE før anleggsstart.

Ut over det som står i veilederen skal planen inneholde følgende:

a) En beskrivelse av hvordan anleggsarbeidet skal gjennomføres for å unngå direkte berøring av kulturminner.

b) En beskrivelse av hvordan støyende arbeider som terrengtransport, helikopter-/droneflyging, sprenging og bakkearbeid som kan påvirke hekking av truede og nær truede fuglearter ved Morššajeaggi, Čuosgáljeaggi og Máđirjeaggi samt Gealbotjávri/Bajit i Stabbursdalen skal unngås i perioden 1. mai–31. august. Area Nett skal vurdere størrelsen på restriksjonssonen. Dersom Area Nett mener det er nødvendig å utføre arbeider i strid med vilkåret, må dette begrunnes og avbøtende tiltak vurderes.

c) En vurdering av behov for og ev. beskrivelse av tiltak for å unngå inngrep i funksjonsområde for krypsivaks og Entoloma sp. ved Morššajeaggi.

d) En fagkyndig vurdering og beskrivelse av hvordan transport på myr skal gjennomføres mest mulig skånsomt for å unngå terrengskade og drenering.

e) En samlet og kortfattet beskrivelse av tilpasninger og avbøtende tiltak som skal gjennomføres for å ta hensyn til reindriftens arealbruk.

4.3 NVEs vedtak

NVE mener at fordelene ved tiltakene er større enn ulempene. Tiltaket frigjør plass for å bygge 420 kV Skaidi–Lebesby; er viktig for forsyningssikkerheten til Smørfjord og øker samtidig kapasiteten i nettet. Ulemper for reindrifta kan reduseres ved god dialog og detaljplanlegging. Øvrige ulemper for naturmangfold og visuelle virkninger kan avbøtes med vilkårene NVE har satt i konsesjonen.

I medhold av energiloven gir NVE konsesjon til å bygge, eie og drive en ca. 18,2 km lang luftledning fra kabelendemast øst for Skaidi transformatorstasjon i Hammerfest kommune til Smørfjord transformatorstasjon i Porsanger kommune. Anlegget er nærmere spesifisert i anleggskonsesjonen, NVE-ref. 202003417-88.

Tillatelsen innebærer også at Area Nett kan rive eksisterende 66 kV ledning Smørfjord–Skaidi på strekningen fra Lakselv stasjon til Igeldas/Ikkaldas og spenningsnedgradere øvrig strekning fra Igeldas/Ikkaldas til Smørfjord stasjon. Rivingen av deler av strekningen er nødvendig for at Statnett skal kunne begynne å bygge 420 kV Skaidi–Lebesby, som har fått konsesjon, på samme strekning

I medhold av energiloven gir NVE også konsesjon til utvidelse av Smørfjord transformatorstasjon i Porsanger kommune. Utvidelsen innebærer utvidet stasjonsområde, en ny bygning med gassisolert koblingsanlegg (GIS-anlegg) med spenning 132 kV og transformatorer med øvre spenningsnivå 132 kV. Anleggene er nærmere spesifisert i anleggskonsesjonen, NVE-ref. 202003417-87.

A Vedlegg – Oversikt over lovverk og behandlingsprosess

A.1 Energiloven

For å bygge, eie og drive elektriske anlegg kreves det konsesjon etter energiloven § 3-1. NVE er delegert myndighet til å treffe vedtak om å bygge og drive elektriske anlegg, herunder kraftledninger og transformatorstasjoner.

A.2 Samordning med annet lovverk

A.2.1 Plan- og bygningsloven

Kraftledninger og transformatorstasjoner med anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1 er ikke omfattet av lovens plandel. Lovens krav til konsekvensutredninger og krav til kartfesting gjelder fortsatt. Unntaket betyr at:

- konsesjon kan gis uavhengig av planstatus
- det ikke skal utarbeides reguleringsplan eller gis dispensasjon
- det ikke kan vedtas planbestemmelser for slike anlegg

Vedtak om elektriske anlegg som krever anleggskonsesjon skal kun fattes av energimyndighetene. De øvrige myndigheter er høringsinstanser. Statlige, regionale og lokale myndigheter får etter ikrafttredelse av den nye loven innsigelsesrett og klagerett på NVEs konsesjonsvedtak etter energiloven, jf. energiloven § 2-1.

Behandlingsreglene for kraftledninger skal praktiseres for elektriske anlegg med tilhørende konstruksjoner og nødvendig adkomst. Dette innebærer at adkomstveier som er nødvendig for driften av energianleggene skal inntegnes på konsesjonskartet, behandles samtidig med anlegget for øvrig og inngå i konsesjonsvedtaket. Disse skal ikke behandles etter plan- og bygningsloven, under forutsetningen at disse veiene gis en betryggende behandling etter energiloven, der berørte interesser gis mulighet for å gi sine innspill. Veier som ikke inngår i prosessen fram til konsesjonsvedtaket, skal framlegges i detaljplaner som følger opp konsesjonsvedtaket, eller behandles av kommunene etter plan- og bygningsloven.

Selv om nettanlegg kan etableres uavhengig av innholdet i eksisterende arealplaner, betyr ikke at det er likegyldig for utbygger eller NVE hvilken arealbruk som berøres og hvilke planer som foreligger. Eksisterende bruk av arealene er som før en viktig del av de reelle hensynene som skal ivaretas når alternative traseer vurderes og en konsesjonsavgjørelse fattes. Foreliggende regulering til vern kan for eksempel være en viktig grunn til å unngå dette arealet, men planen gir ingen absolutte krav om å unngå arealet.

Elektriske anlegg som er unntatt fra plan- og bygningsloven skal i kommunale plankart fremtre som hensynssoner, noe som betyr at det skal registreres kraftledninger med tilhørende byggeforbudssoner i samsvar med regelverket til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. På kart vil ledninger være vist som et skravert område. Tidligere framstilling av ledninger som planformål (spesialområde, fareområde) med egne farger skal fases ut. Planformål ved ledninger skal framstilles ut fra forutsatt bruk av arealet i området for øvrig.

Kraftledninger med anleggskonsesjon er også unntatt fra byggesaksdelen i plan- og bygningsloven. Unntaket gjelder elektriske anlegg, som er en fellesbetegnelse på elektrisk utrustning og tilhørende byggtekniske konstruksjoner. Konstruksjoner som ikke har betydning for drift og sikkerhet ved de elektriske anleggene vil derfor omfattes av byggesaksbestemmelsene. Enkelte byggverk tilknyttet transformatorstasjoner vil dermed fortsatt kunne kreve byggesaksbehandling fra kommunen. I denne saken har ikke tiltakshaver søkt om slike byggverk.

A.2.2 Kulturminneloven

Alle fysiske inngrep som direkte kan påvirke kulturminner eller kulturlandskap, skal avklares mot kulturminneloven (kulml.) før bygging. Generelt skal det være gjennomført undersøkelser i planområdet for å avdekke mulige konflikter med automatiske fredete kulturminner, jf. kulml. § 9. Eventuelle direkte konflikter mellom det planlagte tiltaket og automatisk fredete kulturminner, må avklares gjennom en dispensasjonssøknad etter kulturminneloven.

A.2.3 Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven omfatter all natur og alle sektorer som forvalter natur eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen.

Lovens formål er å ta vare på naturens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser gjennom bærekraftig bruk og vern. Loven skal gi grunnlag for menneskers virksomhet, kultur, helse og trivsel, både nå og i framtiden, også som grunnlag for samisk kultur. Loven fastsetter alminnelige bestemmelser for bærekraftig bruk, og skal samordne forvaltningen gjennom felles mål og prinsipper. Loven fastsetter videre forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet føre-var-prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning.

Prinsippene i naturmangfoldloven skal trekkes inn i den skjønnsmessige vurderingen som foretas når det avgjøres om konsesjon etter energiloven skal gis, til hvilken løsning og på hvilke vilkår. I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Det skal fremgå av begrunnelsen hvordan prinsippene om bærekraftig bruk er anvendt som retningslinjer. Tiltakets betydning for forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer eller arter, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5 drøftes der det er aktuelt. Miljøkonsekvensene av tiltaket skal vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til det planlagte tiltaket og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies.